T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YENİ BİR YAKLAŞIMLA 8-10 YAŞ ARASI ÖĞRENCİLERE ŞARKI ÖĞRETİMİNDE GRAFİK VE ÇUBUK NOTASYONUN SENTEZLENEREK KULLANILMASI

HİLAL ERKEN

İzmir

2026

T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

YENİ BİR YAKLAŞIMLA 8-10 YAŞ ARASI ÖĞRENCİLERE ŞARKI ÖĞRETİMİNDE GRAFİK VE ÇUBUK NOTASYONUN SENTEZLENEREK KULLANILMASI

HİLAL ERKEN

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. BANU ÖZEVİN

JÜRİ ÜYESİ	JÜRİ ÜYESİ	JÜRİ ÜYESİ
Prof. Dr. Banu ÖZEVİN	Doç. Dr. Ayça AVCI	Dr. Öğr. Üyesi Orçun BERRAKÇAY

İzmir
2026

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum "Yeni Bir Yaklaşımla 8-10 Yaş Arası Öğrencilere Şarkı Öğretiminde Grafik Ve Çubuk Notasyonun Sentezlenerek Kullanılması" adlı çalışmanın içerdiği fikri izinsiz başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında ve bölümlerinin yazımında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve *intihal içermediğini* beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

23/01/2026

Hilal ERKEN

DOKUZ EYLUL UNIVERSITESI EGITIM BILIMLERI ENSTITUSU

YÜKSEK LİSANS/DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU

Tarih: 16.02.2026

Tez Başlığı:Yeni Bir Yaklaşımla 8-10 Yaş Arası Öğrencilere Şarkı Öğretiminde Grafik Ve Çubuk Notasyonun Sentezlenerek Kullanılması

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 181 sayfalık kısmına ilişkin, 16.02.2026 tarihinde **tez danışmanım tarafından** Dokuz Eylül Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı'nın sağladığı İntihal Tespit Programından (**Turnitin**-Tez İntihal Analiz Programı) aşağıda belirtilen **filtreleme tiplerinden biri**(uygun olanı işaretleyiniz) uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin **benzerlik oranı % 17'dir.**

- http://www.kutuphane.deu.edu.tr/tr/turnitin-tez-intihal-analiz-programi/ adresindeki Tez İntihal Analiz Programı Kullanım Kılavuzunu okudum X

Filtreleme Tipi 1(Maksimum %15) ☐ **Filtreleme Tipi 2(Maksimum %30)**x

☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, ☐ Kaynakça hariç, ☐ Alıntılar dâhil, ☐ Sekiz (8) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.	x Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç, x Kaynakça dâhil, x Alıntılar dâhil.
EK 1- İntihal Tespit Programı RaporuLK IKI SAYFA x **EK 2- İntihal Tespit Programı Raporu (Tümü) USB İçinde** x	

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve yukarıda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı:Hilal ERKEN
Öğrenci No:2023950064
Anabilim Dalı:Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Programı:Müzik Öğretmenliği Yüksek Lisans
Statüsü:Yüksek Lisans X Doktora☐

OGRENCI
Hilal ERKEN
Imza:
16.02.2026

DANIŞMAN
Prof. Dr. Banu OZEVIN
Imza:
16.02.2026

Açıklamalar

1: Bu formu teslim etmeden önce sizden istenen bilgileri uygunkutucuğu (□)işaretleyerekdoldurunuz.

Kullanıcı şifre vb. konusunda sorun yaşanması durumunda Üniversitemiz Merkez Kütüphanesinde bulunan Turnitin yetkilisine başvurunuz.

2:Yüksek Lisans/Doktora Tez Çalışması Orijinallik Raporu" formu tezin ciltlenmiş ve elektronik nüshalarının içerisinde ekler kısmında yer alır.

3: Tez savunmasında düzeltme alınması durumunda bu form güncellenerek yeniden hazırlanır.

4:Turnitin-Tez İntihal Analiz Programına yükleme yapılırken Dosya Başlığı (document title) olarak tez başlığının tamamı, Yazar Adı

TEŞEKKÜR

Kadının bir birey olarak insani yaşam koşullarına erişmesi söz konusu bile değilken, Türk kadınının en temel haklardan başlayarak günümüzde en yüksek mertebelere erişmesinin önünü açan Başöğretmen Mustafa Kemal ATATÜRK'e sonsuz saygı ve minnet borçluyum. Bugün bir kadın olarak akademik alanda çalışmalar yapabilmem ve O'nun yüksek sanat olarak konumlandırdığı müziğe biraz olsun katkı sunabiliyor olmam, kuşkusuz ATATÜRK'ün yol gösterici ışığı sayesinde mümkün olabilmiştir.

Tez sürecimde her an yanımda olan, bilgiyi sevgi ile birlikte verebilmeyi başarmış kıymetli danışmanım Prof. Dr. Banu ÖZEVİN'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

İstatistiki hesaplamalar aşamasında desteklerini esirgemeyen Doç. Dr. Sait ÇÜM'e, mesleki hayatımda desteğini hep hissettiğim hocam Öğr. Gör. Dr. Gürkan GÜLEÇ'e ve çalışma sürecimde yanımda olan, üzerimde emeği geçen tüm hocalarıma teşekkürlerimi iletiyorum.

Tüm yaşamım boyunca destekleri ile hep bir adım önde hissetmemi sağlayan ve bana herkesten çok inanan Annem Dudu ERKEN'e, Babam İlkay ERKEN'e, Kardeşim Eylül ERKEN'e, attığım her adımda kendimi sürekli aşmamı sağlayan ve bana güç veren sevgili Burak SAVAŞ'a teşekkürü borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET xii
ABSTRACT xiv
BÖLÜM I 1
GİRİŞ 1
1.1. Problem Durumu 1
1.2. Amaç ve Önem 3
1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri 5
1.3.1. Problem Cümlesi 5
1.3.2. Alt Problemler 6
1.4. Sınırlılıklar 6
1.5. Tanımlar 6
1.5.1. Grafik Notasyon 6
1.5.2. Çubuk Notasyon 6
1.5.3. Grafik ve Çubuk notasyonun sentezlenmesi 6
BÖLÜM II 8
KURAMSAL ÇERÇEVE 8
2.1. Notasyonun Tarihi 8
2.2. 20. Yüzyıl Öncesi Kullanılan Nota- Müzik Öğretim Metotları 21
2.2.1. Fransız Rakamlı Müzik Metodu 21
2.2.2. İngiliz Tonik Sol-Fa Metodu 22
2.2.3. Alman Tonika= Do Metodu 22
2.2.4. Grafiklemeli Müzik Öğretim Metotları 23
2.2.4.1. Wilhem-Fransız Metodu 23
2.2.4.2. Max Battke Metodu 24
2.2.5. Renkli Notasyon Metodları 25
2.2.5.1. Rud Wünsch Renkli Notasyon 26
2.2.5.2. Ptaçinski Renkli Metodu 26
2.2.5.3. D.D. Jameson Renkli Metodu 26
2.3. Grafik Notasyon 27
2.3.1. Grafik Notasyon/Görsel Müzik Örnekleri 35
2.3.1.1. Wassily Kandinsky/ Kompozisyon 8, 1923 35
2.3.1.2. György Ligeti, Volumina (1961-62) 36
2.3.1.3. İlhan Usmanbaş, Bakışsız Bir Kedi Kara (1970) 36
2.3.1.4. Martin Sebastian Loyato, Celestial Spheres Fantasy for Improvisers(2005) 37
2.4. Zoltan Kodaly ve Kodaly Yöntemi 38
2.4.1. Kodaly Yöntemi Öğretim Araçları 40
2.4.1.1. Tonik Sol-Fa (Bağıl Solmizasyon) 41
2.4.1.2. El İşaretleri (Fonomimi) 42
2.4.1.3. Ritim Heceleri 44

2.4.1.4. Çubuk Notasyon (Ritim Çubukları) 45
2.5. Şarkı Öğretimi/Şarkı Söyleme 47
İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 49
2.6. Kodaly Yöntemi ve Çubuk Notasyon İle İlgili Araştırmalar 49
2.7. Grafik Notasyon İle İlgili Araştırmalar 50
2.8. Aktif Öğrenme Yaklaşımları İle İlgili Araştırmalar/Diğer Araştırmalar 52
BÖLÜM III 54
YÖNTEM 54
3.1. Araştırmanın Modeli 54
3.2. Çalışma Grubu 54
3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları 55
3.3.1. Veri Toplama Süreci 55
3.3.2. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi 56
3.3.2.1. Kontrol Listeleri 56
3.3.2.2. Yarı yapılandırılmış Görüşme Formu 57
3.4. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci 58
3.4.1. Uygulamada kullanılacak şarkıların belirlenmesi 58
3.4.2. Ders Planlarının Oluşturulması 58
3.4.2.1. Kontrol Grubuna Ait Ders Planları 59
3.4.2.2. Deney Grubuna Ait Ders Planları 62
3.4.3. Uygulama Süreci 66
3.5. Verilerin Analizi 67
3.6. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği 68
3.7. Araştırmacının Rolü 68
BÖLÜM IV 69
BULGULAR 69
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular 69
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular 83
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular 96
BÖLÜM V 126
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER 126
5.1. Sonuç 126
5.2. Tartışma 127
5.3. Öneriler 132
KAYNAKÇA 133
EK 1. Kontrol listesi bulut olsam şarkısı 137
EK 2. Kontrol listesi üç elma şarkısı 138
EK 3. Kontrol listesi bir masal gibi şarkısı 139
EK 4. Kontrol listesi oyun şarkısı 140
EK 5. Yarı yapılandırılmış görüşme formu /kontrol grubu 141
EK 6. Yarı yapılandırılmış görüşme formu /deney grubu 144
EK 7. Bulut olsam şarkısı (klasik notasyon) 147

EK 8. Üç elma şarkısı notası (klasik notasyon) 148
EK 9. Bir masal gibi şarkısı notası (klasik notasyon) 149
EK 10. Oyun şarkısı notası (klasik notasyon) 150
EK 11. Bulut olsam şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon) 151
EK 12. Üç elma şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon) 152
EK 13. Bir masal gibi şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon) 153
EK 14. Oyun şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon) 154
EK 15. Öğrencinin akademik özgeçmişi 155
UYGULAMA İZİNLERİ
EK 16. Etik kurul izni 156
EK 17. Etik kurul izni 2. Sayfası 157
EK 18. Uygulama yer tahsisi 158
EK 19. Gönüllü katılımcı onam formu 159
EK 20. Ebeveyn onam formu 161

TABLOLAR LİSTESİ

TABLOLAR LİSTESİ 5
Tablo 1.
Kontrol Grubuna Ait Uygulama Çizelgesi 66
Tablo 2.
Deney Grubuna Ait Uygulama Çizelgesi 67
Tablo 3.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların 4 şarkı üzerindeki performans puanları arasındaki farkların anlamlılığı 69
Tablo 4.
Deney ve kontrol gruplarının 4 şarkı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 70
Tablo 5.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bulut Olsam şarkısı üzerindeki performans puanları arasındaki farkların anlamlılığı 71
Tablo 6.
Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 72
Tablo 7.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Üç Elma şarkısı üzerindeki performans puanları arasındaki farkların anlamlılığı 73
Tablo 8.
Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 74
Tablo 9.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki performans puanları arasındaki farkların anlamlılığı 74
Tablo 10.
Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 75
Tablo 11.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Oyun şarkısı üzerindeki performans puanları arasındaki farkların anlamlılığı 76
Tablo 12.
Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 77
Tablo 13.
Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki madde bazında son test başarı puanları arasındaki farklar 77
Tablo 14.
Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki madde bazında son test başarı puanları arasındaki farklar 79
Tablo 15.
Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki madde bazında son test başarı puanları arasındaki farklar 80
Tablo 16.
Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki madde bazındason test başarı puanları arasındaki farklar 82
Tablo 17.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların 4 şarkı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı 83
Tablo 18.
Deney ve kontrol gruplarının 4 şarkı üzerindeki kalıcılık *testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları* 84
Tablo 19.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bulut Olsam şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı 85
Tablo 20.
Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki kalıcılık *testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları* 86
Tablo 21.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Üç Elma şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı 86

Tablo 22.
Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 87
Tablo 23.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı 88
Tablo 24.
Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 89
Tablo 25.
Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların "Oyun" şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı 89
Tablo 26.
Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları 90
Tablo 27.
Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar 91
Tablo 28.
Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar 92
Tablo 29.
Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar 93
Tablo 30.
Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar 95
Tablo 31.
Bulut Olsam Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 96
Tablo 32.
Bulut Olsam Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 100
Tablo 33.
Üç Elma Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 103

Tablo 34.
Üç Elma Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 107
Tablo 35.
Bir Masal Gibi Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 111
Tablo 36.
Bir Masal Gibi Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 114
Tablo 37.
Oyun Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 118
Tablo 38.
Oyun Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri 122

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. "Eski Mısır'dan bir notasyon örneği" (M.Ö.3000'li yıllar) 9
Şekil 2. "Hurri İlahisi"nin yazılı olduğu kil tablet, MÖ 1400 civarı 10
*Şekil 3.*Boethius'a ait *De institutione musica* metodundan örnek 11
Şekil 4. Musica Enchiriadis 12
Şekil 5. Daseian Notation; System of Hermannus 12
Şekil 6. Neuma'lara ait 3 farklı notasyon örneği 13
Şekil 7. Dizeğin oluşum sürecinde 6-7-8 çizgiye kadar denemelerin yapıldığı döneme ona ait örnek notasyon 14
Şekil 8. *Simple Neumes* örneği 15
Şekil 9. Compound Neumes örneği 15
Şekil 10. *Strophici* örneği 16
Şekil 11.Liquescent Neumes örneği 16
Şekil 12. Guido'nun Eli 17
Şekil 13. Guido'nun korodaki çocuklara öğrettiği ilahi "Ut queant laxis" 17
Şekil 14. Notasyonun ve sus işaretlerinin eski ve günümüzdeki gösterimleri 18
Şekil 15. 17. yüzyıl, Lyra-Viol adlı kitaptan bir örnek 20
Şekil 16. Rakamlı Müzik Örneği 22
Şekil 17. Rakamlı Müzik Metodu örneği 22
Şekil 18. Manuel Musical A L'usage Des Collèges Des Institutions, Des Écoles Et Des Cours De Chant 24
Şekil 19. Max Battke Metodu Örneği 25
Şekil 20. Jameson Renkli Metodu örneği 27
Şekil 21. *Augenmusik* örneği 29
Şekil 22. Bussotti, Sylvano. Sylvano için boş skor listesi Bussotti'nin *Pièces de chair //* eseri, 1958–60. 30
Şekil 23. Cage, John ve David Tudor. David'in Animasyonu Tudor'un *Piyano Solo'nun* J grafiğini gerçekleştirmesi, 1958. 31
Şekil 24. *The sight of silence; John Cage's Complete Watercolors* kitabından John Cage'e ait *Score for Water Music* (1952) 32
Şekil 25. John Cage's first etching at Crown Point Press, Score Without Parts (40 Drawings by Thoreau): Twelve Haiku,1978) 33

Şekil 26. Earle Brown'a ait *December* adlı çalışma örneği 34
Şekil 27. Morton Feldman'ın ilk grafik denemesinin örneği 34
Şekil 28. Morton Feldman'ın orkestra için yazmış olduğu eser 35
Şekil 29. Wassily Kandinsky/ Kompozisyon 8, 1923 35
Şekil 30. György Ligeti, Volumina (1961-62) 36
Şekil 31. İlhan Usmanbaş/Bakışsız Bir Kedi Kara (1970) 37
Şekil 32. Martin Sebastian Loyato; Celestial Spheres Fantasy for Improvisers. For musicians, 2005 40 38
Şekil 33. Gam üzerinde diyez ve bemol işaretli notaların adlandılması örnek. 41
Şekil 34. Fonomimi örneği 42
Şekil 35. Curwen ve Kodaly'nin El İşaretleri kullanımına örnek 43
Şekil 36. Curwen'ın kullanmış olduğu parmak işaretleri örneği 44
Şekil 37. Ritim Heceleri örneği 45
Şekil 38. Çubuk Notasyon örneği 45
Şekil 39. Çubuk notasyonun notaları temsil eden harfler ile gösterimi örneği 46
Şekil 40. Çubuk notasyonun ritim heceleri ile yazılması örneği 46
Şekil 41. Çubuk notasyonun şarkı sözleri ile kullanımı örneği 46
Şekil 42. Çubuk notasyonun şekiller ile gösterilmesi örneği 46
Şekil 43. Kontrol grubu *Bulut Olsam* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 99
Şekil 44. Deney grubu *Bulut Olsam* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 102
Şekil 45. Deney grubu *Bulut Olsam* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 102
Şekil 46. Kontrol grubu *Üç Elma* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 106
Şekil 47. Kontrol grubu *Üç Elma* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 106
Şekil 48. Deney grubu *Üç Elma* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 109
Şekil 49. Deney grubu *Üç Elma* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 110
Şekil 50. Kontrol grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 113

Şekil 51. Kontrol grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 113
Şekil 52. Deney grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 117
Şekil 53. Deney grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 117
Şekil 54. Kontrol grubu *Oyun* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 121
Şekil 55. Deney grubu *Oyun* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 124
Şekil 56. Deney grubu *Oyun* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi 124

ÖZET

YENİ BİR YAKLAŞIMLA 8-10 YAŞ ARASI ÖĞRENCİLERE ŞARKI ÖĞRETİMİNDE GRAFİK VE ÇUBUK NOTASYONUN SENTEZLENEREK KULLANILMASI

Şarkı söylemek çocukların yaptığı en doğal eylemlerden biridir. Bununla bağlantılı olarak şarkı öğretimi müzik eğitiminin çok önemli bir parçasıdır. Şarkı söyleme ve şarkı öğretimi okul müzik eğitiminin temel taşlarından biridir. Şarkı öğretim yöntem ve teknikleri incelendiğinde en yaygın olarak işitsel bir teknik olan kulaktan öğretim yoluyla şarkı öğretimi öne çıkmaktadır. Diğer bir şarkı öğretim yöntemi olan notasyona dayalı öğretimde ise görsel (nota) kullanarak öğretim söz konusudur. Geleneksel nota ile öğretim yönteminde beş çizgili bir dizek üzerinde notaların yerlerinin gösterilmesi söz konusudur. Bu noktada küçük yaştaki öğrencilere dizek ve nota kullanımının soyut kalması, dolayısıyla kalıcı öğrenmeler gerçekleşememesi ihtimali bulunmaktadır. Bu görüşten yola çıkarak bu çalışma grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanıldığı ve etkinliklerle desteklendiği yeni bir şarkı öğretimi yaklaşımının etkililiğini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda yeni yaklaşımla şarkı öğretimi yapılan deney grubu ve geleneksel notasyon ile şarkı öğretimi yapılan kontrol grubu arasındaki başarı puanı, öğrenmede kalıcılık ve öğrencinin derse yönelik görüşleri incelenmiştir.

Araştırma modeli deneysel modeller arasından, son test kontrol gruplu model olarak belirlenmiştir. Araştırmanın uygulamasında 10 kontrol grubu ve 10 deney grubunda yer alacak şekilde 20 gönüllü katılımcı ile çalışılmıştır, gruplar yansız atama yöntemi ile oluşturulmuştur. Seçilen dört şarkının öğretiminde kontrol grubuna geleneksel notasyon ile uygulama yapılırken, deney grubuna grafik ve çubuk notasyonun sentezlenmesi ile oluşturulan notasyon ile uygulama yapılmıştır. Yapılan uygulama sonucunda araştırmanın alt problemlerine ilişkin sorulara cevaplar aranmıştır. Nitel ve nicel veri toplama araçlarından son test ve kalıcılık testi olarak kontrol listesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu

kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulguların geçerlik ve güvenirliğini ortaya koymak amacıyla, iki uzman tarafından uygulanan kontrol listelerinden alanın sonuçlar puanlayıcılar arası tutarlılık testine tabii tutulmuştur. İki grup arasındaki performans puanlarının farklılığını ölçmek amacıyla Mann-Whitney-U testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda uygulaması yapılan dört şarkının ikisinde istatistiki olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. Anlamlı farklılık deney grubu lehinedir. Yeni yaklaşım ile geliştirilen notasyonun şarkı öğretiminde kullanılmasının, öğrencinin şarkılar üzerindeki başarısı ve şarkılardaki kalıcılık düzeylerine ilişkin başarısı üzerinde, yapılan istatistiki işlemler sonucunda anlamlı farklılık yarattığı görülmüştür. Yapılan öğretim ile ilgili olarak öğrencilerin yeni yaklaşım ile geliştirilen notasyonun, şarkıyı öğrenmelerine kolaylık sağladığı, kullanılan notasyonun şarkı öğrenimlerini desteklediğini, bu notasyon ile şarkı öğretiminin okul yaşantılarında da yerini almasını istedikleri yönünde görüşlere ulaşılmıştır. Bu çıkarımlar doğrultusunda araştırma sonucunda *Yeni Bir Yaklaşımla 8-10 Yaş Arası Öğrencilere Şarkı Öğretiminde Grafik Ve Çubuk Notasyonun Sentezlenerek Kullanılması* durumunun, müzik eğitiminin gerekli görülen alanlarında öğrencinin geleneksel notasyonu okumasına katkı sağlamak için kullanılabileceği, geleneksel notasyonu okumada zorluk çeken öğrencilerin müzik eğitimlerinde, yeni yaklaşımla geliştirilen notasyona yer verilebileceği önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: müzik eğitimi, çubuk notasyon, grafik notasyon, geleneksel notasyon, şarkı öğretimi.

ABSTRACT

Synthesizing and Using Graph and Bar Notation in Teaching Songs to Students Aged between 8-10 with a New Approach

Singing is one of the most natural actions performed by children. In connection with this, song teaching is a very important part of music education. Singing and song teaching are the cornerstone of school music education. When song teaching methods and techniques are examined, song teaching through teaching by ear, which is an auditory technique, stands out as the most common method. In another song teaching method, notation-based teaching, instruction is carried out by using visual elements (notes). In the traditional notation-based teaching method, the positions of the notes are shown on a five-line staff. At this point, there is a possibility that the use of the staff and notes may remain abstract for young students, and therefore permanent learning may not occur. Based on this view, this study was conducted with the aim of investigating the effectiveness of a new song teaching approach in which graphic and bar notation are used in synthesis and supported by activities. In this direction, the achievement scores, learning retention, and students' views towards the lesson were examined between the experimental group in which song teaching was carried out with the new approach and the control group in which song teaching was carried out with traditional notation.

Among the experimental models, the research was determined as a post-test control group model. In the implementation of the research, the study was conducted with 20 volunteer participants, consisting of 10 participants in the control group and 10 participants in the experimental group, and the groups were formed by random assignment. In the teaching of the four selected songs, the control group was instructed using traditional notation, while the experimental group was instructed using a notation created through the synthesis of graphic and bar notation. As a result of the implementation, answers were sought for the questions related to the sub-problems of the research. Among the qualitative and quantitative data collection tools, a checklist was used as the post-test and retention test, and a semi-structured interview form was used. In order to reveal the validity and reliability of the findings obtained from the research, the results obtained from the checklists applied by two experts were subjected to an inter-rater reliability test. The Mann–Whitney U test was used to measure the difference in performance scores between the two groups.

As a result of the research, a statistically significant difference was found in two of the four songs that were taught. The significant difference was in favor of the experimental group. It was observed that the use of the notation developed with the new approach in song teaching created a statistically significant difference, as a result of the statistical analyses conducted, on students' achievement in the songs and their levels of retention related to the songs. Regarding the instruction carried out, students' views indicated that the notation developed with the new approach facilitated their learning of the songs, supported their song learning processes, and that they wanted song teaching with this notation to take place in their school experiences. In line with these implications, it is recommended, based on the results of the research, that the synthesis of graphic and bar notation in song teaching for students aged 8–10 through a new approach can be used to contribute to students' ability to read traditional notation in the areas of music education where it is considered necessary, and that the notation developed with the new approach can be included in the music education of students who experience difficulty in reading traditional notation.

Keywords: music education, bar notation, graphic notation, traditional notation, song teaching.

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Müzik her bireyin yaşantısında amatör ya da profesyonel farketmeksizin varolmuş bir gerçekliktir. Doğadaki eşsiz işleyişten, günlük yaşantımızdaki küçük bir ana kadar müzik hayatımızın ayrılmaz bir parçasıdır (Öz, 2001). Müzik eğitimi kişinin alması gereken temel eğitim alanlarından biridir. Bu eğitimin erken yaşta alınması ve alınmaya başlanması kişinin gelişimini olumlu yönde desteklemektedir (Yapalı ve İlhan, 2024). Erken yaşta verilen müzik eğitimi kişinin yaratıcılık alanında, zeka gelişiminde ve sosyal bilgi ve becerilerinin artmasında etkili olmaktadır (Özgenç, 2024).

Kişinin müzik eğitimi genellikle ilk olarak okul öncesi ve ilkokulda başlamaktadır. İlkokul müzik derslerinde öğrenciyi müzik ile tanıştırmak, temel müzik eğitiminin gerektirdiği basamakları öğrenciye doğru aktarmak gerekir. Öğrencinin müzik eğitiminde temel becerileri doğru öğrenmesi ve müzikal öğrenimini ileriki yıllarda da devam ettirmek istemesi bakımından öğretmene önemli bir rol düşmektedir. Bu doğrultuda sınıf öğretmeninin donanımlı ve mesleki bakımdan yeterli olması gerekir (Özgenç, 2024).

Sınıf öğretmenleri tarafından yürütülen ilköğretim müzik derslerini kapsayan çalışmalarda tartışma konusu olan bazı başlıklar incelendiğinde öğretim programlarının yeterlilikleri ortaya konulmuştur. Yapalı ve İlhan, (2024) "1998'den Günümüze Lisans Programlarında Okul Öncesi ve İlkokul Kademesine Yönelik Müzik Derslerinin Durumu" isimli çalışmada 2018 yılı Eğitim Fakültesi programı kapsamında akademisyenler, okul öncesi öğretmenleri ve ilkokul derslerini yürüten öğretmenlerin ortak probleminin, işlenen derslerin yalnızca teoriden ibaret olması ve ders sürelerin yetersizliği olduğu ortaya koymuştur. Bu çerçevede verilen eğitimin *yaparak-yaşayarak öğrenme* ilkesi ile ters düştüğü çalışmada belirtilmiştir. Yapılan değişiklikler ve geliştirilen programlar sonrasında 30 Mayıs 2018 tarihinde yayımlanan programın eğitimcilere gerekli yeterlikleri sağlamadığı düşünülerek yeniden düzenlenmesi talep edilmiştir. Öğretmen yetiştiren lisans programlarında 1998, 2007 ve 2018 yıllarında yapılan çalışmalar incelendiğinde, Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi' ne yönelik derslerin sürelerinin yıldan yıla azaldığı tespit edilmiştir. Bu durum Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi alanında öğretim yapan

öğretmenlerin yaşadığı zorlukları artırmakta ve alan yeterliliklerinin azalmasına sebebiyet vermekte olduğu belirtilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Maarif Modeli Müzik Dersi Öğretim Programı, yaparak-yaşayarak öğrenme temelli yaklaşımı destekleyerek göstermektedir ki; " Müzik Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere müzik sanatını sevdirmek, müzik kültürü ve birikimine sahip bireyler yetiştirmek, yaparak yaşayarak öğrenme yoluyla kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmek, müziğin toplumsal bağlamda sunduğu işbirliği ve paylaşım fırsatlarını kazandırmak hedeflenmektedir" (Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), 2025). Bunun üzerine yapılandırmacı yaklaşımı ana felsefe olarak alan aktif öğrenmeyi desteklemek, öğretim programlarında yer alan *yaparak-yaşayarak öğrenme* ilkesini gerçekleştirmeyi mümkün kılabilir..

Yapılandırmacı yaklaşım, öğretmen merkezli yaklaşımın aksine öğrenciyi merkeze alarak, öğrenciye alan açan ve o alanda öğrenimini özgürce gerçekleştirmesine olanak tanıyan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda öğrenci öğrendiği bilgiler arasında bağlantı kurarak bilgiyi özümser ve öğrenmeyi gerçekleştirmiş olur. Öğrenci bu yaklaşım ile öğrenim sağladığında merak duygusu uyanır, merak duygusu uyanan öğrenci daha fazla soru sorar ve bu sorulara yanıt ararken öğrenimini gerçekleştirir (Yegül, 2013). Yapılandırmacı yaklaşımda bilgi öğrenciye doğrudan verilmediğinden öğrenci, yaşantısından çıkarımlar ile sahip olduğu bilgi haznesinden çağrışımlar yaparak bilgiyi yapılandırır. Her bireyin yaşantısı ve sahip olduğu deneyimler farklı olduğundan öğrencilerin doğru bilgiye ulaşma süreçleri kendilerine özel olmaktadır (Özerbaş, 2007).

> "Müzik Dersi Öğretim Programı, öğrencilere müziksel bilgiyi teorik düzeyde değil, pratik deneyimlerle de kazandırmayı amaçlar. Yaparak yaşayarak öğrenme yaklaşımı, öğrencilerin müziği aktif olarak deneyimlemelerini ve kendi sanatsal kimliklerini inşa etmelerini sağlar. Bu süreç, sadece öğrencilerin müzikle olan bağını güçlendirmekle kalmaz, müziği yaşam boyu sürdürebilecekleri bir ilgi alanı hâline getirmelerine yardımcı olur." (MEB, 2025).

Bu çalışmada grafik notasyon ile sentezlenerek kullanılan çubuk notasyon, Kodaly yönteminin öğretim araçlarından biridir. Notaların yalnızca sapları kullanılarak notanın süresini belirtmeye yarayan bir notasyondur. İkilik ve birlik nota haricindeki diğer uzunluktaki notalar sapları ile gösterilirken bu notalar anlaşılabilir olması amacıyla notanın yuvarlak kısmı ile belirtilir. Bu notasyon ilerleyen aşamalarda ritim heceleri (Şimşek ve Bilen, 2017), Kodaly yönteminde kullanılan nota adları veya öğretilen şarkının sözleri ile seslendirilebilir. Nota adları, ritim heceleri veya şarkının sözleri çubuk notaların altlarına yazılarak belirtilmektedir.

Grafik notasyon, müzik alanında sayısız örneği ve çeşidi olan bir notasyon alanı olmakla beraber uzun yıllardır gelişmekte olan bir notasyondur. Bu notasyon deneysel müzik çalışmalarında karşımıza çıkmaktadır. Grafik notasyonun en etkin olduğu yıllar 20. yüzyıl ve sonrasıdır. Grafik notasyonun ilk izlerine 14. yüzyılda yapılan *Göz müziği* adı verilen çalışma ile rastlanmaktadır. 20. yüzyıl öncesi ilk grafik notasyon çalışmalarını yapmış sanatçılar arasında Max Battke, Wilhem yer almaktadır. 20. yüzyıl sonraları deneysel müzik çalışmaları kapsamında öne çıkan isimler arasından John Cage, Morton Feldman, Earle Brown, Tudor yer almaktadır.

Geleneksel nota yazısının öğrencilere soyut gelen bir yapısı olabilmektedir. Beş çizgili dizek üzerinde konumlandırılan nota yuvarlaklarının süre ve yükseklik bakımından anlaşılır olmaması üzerine öğrenciler zorluk yaşayabilmektedir. Grafik notasyon şekilsel ve göze hitap eden yapısı sebebiyle müzikal göstergeleri somutlaştırmaktadır. Bunun da ötesinde grafik notasyonun icracıya özgür bir alan sunarak yaratıcılığı desteklemesi, grafik notasyonun müzik eğitiminde kullanımına dair somutlaştırıcı araçlar sunmaktadır (Griffiths, 2010).

1.2. Amaç ve Önem

Günümüz toplumunda müzik eğitimine karşı gelişen bakış açısı yaygın olarak müzik dersinin *boş ders* adı altında anılarak, müziğin ve müzik eğitiminin önemsiz bir yeri olduğu üzerine algı yaratmaktadır. Toplumda müziğin yalnızca eğlence sektörüne hizmet eden bir alan olduğu varsayımı yaygındır. Kimi zaman öğrencilerin, çoğunlukla da ebeveynlerin müzik derslerine olan tutumları diğer derslere oranla daha ilgisiz bir konumda olabilmektedir. Bu düşünceye sebep olan etkenler arasında bir çok sebep aranabilir. İlkokul ve ortaokul müzik derslerinin somut bir sınama yönteminin olmaması, müzik derslerinde teorik konuların müziğin önüne geçmesi, ilkokul müzik derslerinin branş öğretmenleri

tarafından yürütülmemesi, öğrenciye kendi kültürüne ait şarkıların tanıtılmaması ya da bu alandaki öncelik sıralaması, gibi durumlar bu gibi algılara sebep olabilmektedir.

Geçmişte, Türk eğitim sisteminde geleneksel yaklaşımın yaygın olduğu bilinmektedir. 21. Yüzyıla kadar Türkiye'de okullarda dersler çok büyük oranda öğretmenin ön planda olduğu, öğrencinin dinleyici konumunda, çoğunlukla etkin olmadığı bir düzen ile yürütülmekteydi. 21. Yüzyıla gelindiğinde geleneksel yaklaşım yerini aktif öğretim yaklaşımlarına bırakmıştır (Özgenç, 2024). Bu yönde geliştirilen MEB öğretim programlarında *yaparak- yaşayarak öğrenme* ilkesine yer verilmiş olduğu görülmektedir (MEB, 2025). Türkiye'de müzik öğretim programlarına 21. yüzyıl ile birlikte yer verilmiş olan *yaparak-yaşayarak öğrenme* temelli öğretim yaklaşımları, Avrupa'daki müzik eğitiminde yaygın olarak benimsenerek yerini korumaktadır. *yaparak-yaşayarak öğrenme* ile öğrenciler yaratıcılıklarını desteklemektedir. Müzik derslerinin *yaparak-yaşayarak öğrenme* ilkesi çerçevesinde planlanması öğrencinin derse olan ilgisini artırmak, kalıcı öğrenme gerçekleştirmek, özgüvenini artırmak, işbirlikli öğrenimi sağlamak, öğrenim sürecini keyifli hale getirmek bakımından olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Öğrencinin okulda gördüğü müzik dersi ile dışarıda sürdürdüğü yaşamı arasında bağlantı kurması, öğrenimin kalıcılığını artırmakta ve yalnızca kuramsal boyutta değil bilişsel boyutta da kazanımlar elde etmesine olanak sunmaktadır (Yılmaz 1994; Yegül 2013; Tufan ve Gök 2015).

İlkokul müzik dersinde karşılaşılan ya da karşılaşılabilecek sorunlar düşünüldüğünde bu çalışmanın odaklanmış olduğu konulardan biri olan *nota okuma güçlüğü* göze çarpmaktadır. İlkokul müzik derslerinin sınıf öğretmenleri tarafından yürütüldüğü düşünüldüğünde hem sınıf öğretmenleri hem de öğrenci açısından öğretim araçlarının daha kolay öğrenilebilir olması alternatif bir seçenek olarak sunulabilir. Öğretim araçlarının aktif öğrenme yaklaşımlarını destekleyici ve kolay öğrenilebilir/öğretilebilir olmasının öğrencinin müzik dersinde yaşadığı zorlukları en aza indirgemek açısından fayda sağlayacağı belirtilmektedir (Yazıcı, 2009). Öğrencinin yaşadığı zorluklardan birinin *nota okumada güçlük* olduğu üzerinden yola çıkıldığında ilkokul müzik derslerinde çubuk notasyon ve grafik notasyonun kullanılması alternatif olarak düşünülebilir.

Bu çalışma, aktif öğrenme yaklaşımlarını desteklemektedir. Kodaly yönteminin bir parçası olan çubuk notasyon, aktif öğrenme yaklaşımlarını destekleyici bir notasyondur. Bu notasyonun öğretiminde kullanılan etkinlikler ile, öğrenciye müzik yaratma basamağında alan açılması ve *hareketin* öğrenime dahil olmasıyla aktif öğrenme alanına hizmet ettiği söylenebilmektedir. Bunun yanı sıra Kodaly yöntemi içinde barındırdığı tüm öğretim materyalleri ve yaklaşımları ile *yaparak-yaşayarak öğrenme* ilkesini temel alan bir yöntem

olarak yerini almaktadır. Bir diğer unsur olan grafik notasyon, öğrenciye kendine özgü bir alan açması bakımından oldukça zengindir. Çalışmada kullanılan grafik notasyon çeşidi sesin yüksekliğini somut bir şekilde göstermesi ile öğrenciye kolaylık sunmaktadır. Bu notasyonun etkinlikler ile desteklenerek sunulmasının, notasyonu daha ilgi çekici kılmakta olduğu düşünülmektedir (Choksy, 1999).

Çubuk notasyon klasik notasyon ile kıyaslandığında okuma kolaylığı sunan bazı özelliklere sahiptir. Klasik notasyonda kullanılan dizeğin ve nota yüksekliklerinin algılanmasında, küçük yaştaki öğrencilerde okuma zorluğuna sebep olduğu varsayıldığında çubuk notasyonun sade ve yalın görünümü başta olmak üzere net olması, zorluğu en aza indirmekte faydalı olabilir. Çubuk notasyon ile birlikte kullanılan grafik notasyonun ise sesin yüksekliğinin algılanmasında yaşanabilecek sorunları en aza indirgemek için kullanılabileceği öngörülmektedir. Çalışmada kullanılan grafik notasyon ile sesin yüksekligi bir çizgi üzerinde gösterilir. Bu notasyonun, çeşitli etkinlikler ve materyaller ile desteklenerek öğretimin somutlaştırılması ile birlikte, nota okumadaki zorlukların önlenmesinde etkili olacağı düşünülmektedir (Choksy, 1999).

Bunların yanı sıra grafik ve çubuk notasyonun göze hitabı bakımından öğrenimi çeşitli boyutlarda gerçekleştirmeye imkan sunmaktadır. Öğrenmede kalıcılığı sağlaması bakımından bu notasyonların göze hitap ediyor oluşu etkili olabilir.

Yapılan bu çalışma ile Türkiye'de kullanımı kısıtlı olan ve okul öncesi, ilk ve orta kademe okul müzik dersleri müfredatlarında grafik ve çubuk notasyona yer verilmesinin gerekliliği üzerine bir tartışma konusu açmak hedeflenmiştir. Türkiye'de müzik derslerinin aktif öğrenme yaklaşımlarını destekleyen bu çalışmalar ile planlamasının, öğrenci üzerinde olumlu etkileri olabileceği konusuna dikkat çekmek istenmiştir. Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de bu öğretim araçlarının bilinmesi ve kullanım alanının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Literatürde bu alanda yapılmış çalışmalara katkı sunmak amacıyla yapılan bu çalışma ile müzik dersleri üzerindeki yanlış algı oluşumunun kırılması ve müzik derslerinin toplum gözündeki konumunun daha anlamlı bir noktaya taşınmasına katkı sunulması hedeflenmektedir.

1.3. Problem Cümlesi / Alt Problem Cümleleri

1.3.1. Problem Cümlesi

8-10 yaş arası öğrencilere şarkı öğretiminde klasik notasyon kullanımı ile grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanımının öğrenci başarısı bakımından farkları nelerdir?

1.3.2. Alt Problemler

1. Alt Problem: Deney ve Kontrol gruplarının son test başarı puanları arasında fark bulunmakta mıdır?

2. Alt Problem: Deney ve Kontrol gruplarının kalıcılık puanları arasında fark bulunmakta mıdır?

3. Alt Problem: Deney ve Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin çalışmaya ilişkin görüşleri nelerdir?

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

- İzmir ili
- Gönüllü olarak katılım sağlamış 8-10 yaş aralığındaki yirmi çocuk
- Son test ve kalıcılık testi olarak uygulanan kontrol listeleri
- Uygulama sonrası doldurulan yarı yapılandırılmış görüşme formu
- Araştırmacı tarafından, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenmesiyle oluşan yeni notasyon yaklaşımı ile yazılan şarkılar
- Araştırmada kullanılan dört çocuk şarkısı
- Araştırmacı tarafından hazırlanan ders planları

ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

1.5.1. Grafik Notasyon

Bu çalışmada kullanılan grafik notasyonda, seslerin yükseklikleri çizgisel bir doğru üzerinde gösterilerek yazılır. Çizgisel doğrunun yukarı yönlü hareketi seslerin inceldiğini, aşağı yönlü hareketi ise seslerin kalınlaştığını gösterir. Bu grafik notasyon gösterimi okuyucuya ilgili eserde seslerin inceliği ve kalınlığı bakımından bilgi vermektedir.

1.5.2. Çubuk Notasyon

Çubuk notasyon, notaların gövdeleri kullanılmadan yalnızca çubuklarının kullanıldığı ve notanın süresini ifade eden sembollerden oluşmaktadır.

1.5.3. Grafik ve Çubuk notasyonun sentezlenmesi

Çubuk notasyon ve grafik notasyonun alt alta yazılması ile iki notasyon bir araya getirilmiştir. Şarkının çubuk notasyonla yazılması ritmik yapısı (sesin uzunluğu) hakkında bilgi verirken, grafik notasyon ile yazılması, sesin yüksekliği (frekansı) bakımından bilgi

vermektedir. Çubuk notasyon ve grafik notasyonun sentezlenmesi; iki notasyonun birbirlerini tamamlayacak ve birbirlerine katkı sunacak şekilde konumlandırılması anlamına gelmektedir..

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Notasyonun Tarihi

İlk insanlardan günümüze kişinin kendini anlatma ihtiyacı her zaman varolmuştur. İnsanın müzik ile iletişim kurması, kendini müzik ile ifade etmesi, yaşamış olduğu duyguları müzik ile dışa vurması yapısal bir ifade biçimidir. Müziğin varoluşu şarkı söylemek ile ortaya çıkmıştır. ilk olarak müziğin kullanım amacı büyü ve ayinler olmuştur. Müziğin keyif ile icra edilmesi ve estetik boyutunun anlaşılması uzun zaman almıştır.

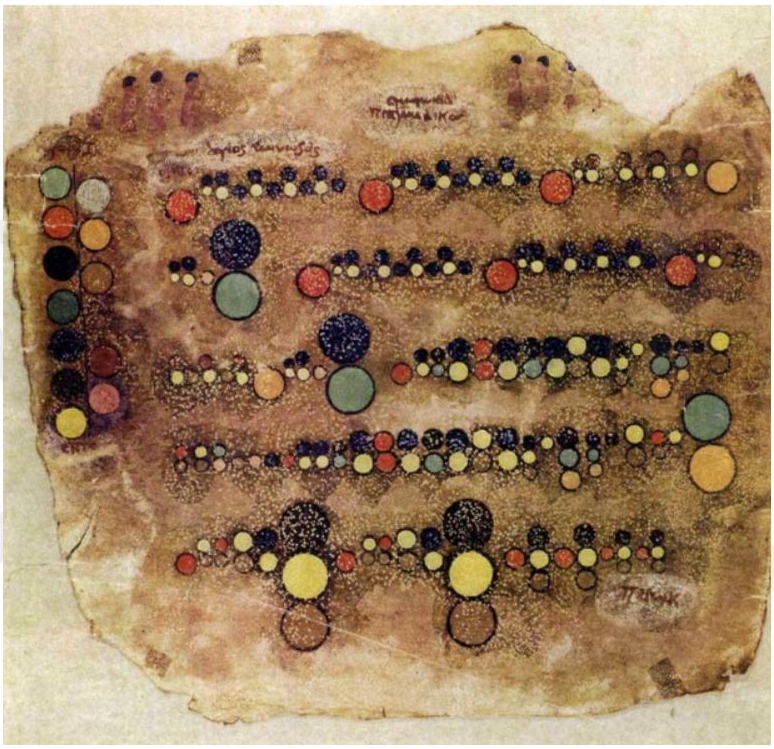
İnsanoğlu müziksel söylemleri aktarmak adına çeşitli semboller ve şekiller kullanarak müziği yazıya aktarmayı denemişlerdir. "Nota, İtalyanca (no'ta) olarak; bir müzik sesini belirtmeye yarayan işaret. İngilizcede (note), bir sesin konumunu ve perdesi ile biçimi ve süresini gösteren işaret" olarak tarif edilmektedir (Güngör, 2015).

Güngör (2015), notanın tarihsel gelişim sürecini şu şekilde sıralamıştır:

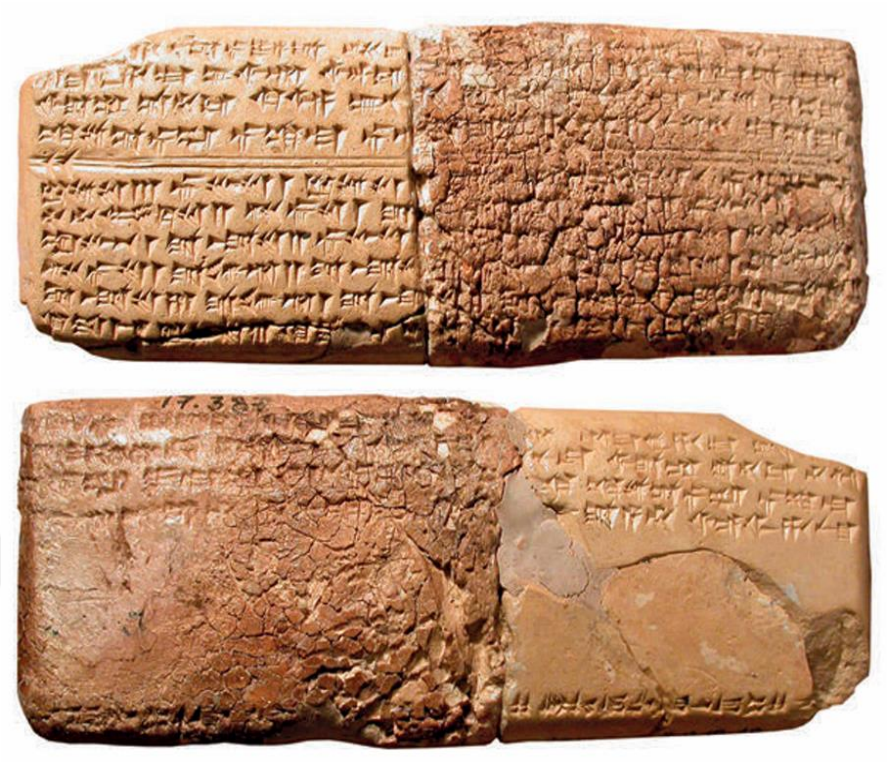
- " Alfabetik Dönem,
- Neumatik Dönem,
- Dizekli Neumatik dönem ve Günümüzdeki Nota Şeklinin Oluşmaya Başlaması,
- Dizekli Süreli Müzik Yazısına Geçiş Dönemi, (oransal)
- Ölçekli Nota Yazısı (Mensural Notasyon) Dönemi, (oval)
- 17. Yüzyıl Günümüzde Kullanılan Nota Şekline Geçiş Dönemi,
- 19. Yüzyıl ve Sonrası Gelişen Uygulamalar,
- Grafik ve Resimlerle İfade Edilen Nota Yazıları,
- Elektronik Nota Yazıları".

Notasyona ait ilk izler 9. yüzyıla dayanmaktadır. Yapılan araştırmalarda, eski çağlarda kullanılan notasyon örnekleri arasında Eski Mısır'a ait daireler ve renklerden yararlanılarak oluşturulmuş bir belge yer almaktadır (Şekil 1). MÖ 1400 yılından kalma kil tablete işlenmiş Hurri'lere ait olduğu bilinen bir kil tablet (Şekil 2), günümüze ulaşmayı başarmış diğer yapıtlardan biridir. Eski Mısır'daki notasyon örneği ve sonrasında tarihte önemli yeri olan Mezopotamya'da bulunan bu ilahi doğrultusunda görülmektedir ki, müziği

yazıya geçirme ihtiyacı çok eski çağlardan başlayan önemli bir süreçtir. Müziğin diğer kuşaklara aktarılması ve icra edilmek istenen müziğin geliştirilmesi açısından notasyon önemli bir araçtır. Müzik alanında bir gereklilik olan notanın içinde barındırması gereken iki önemli nokta vardır. Bunlardan ilki sesin yüksekliğinin belirtilmesi, diğeri sesin ya da notanın uzunluğunun belirtilmesidir (Güngör 2015; Karabiber t.y.).

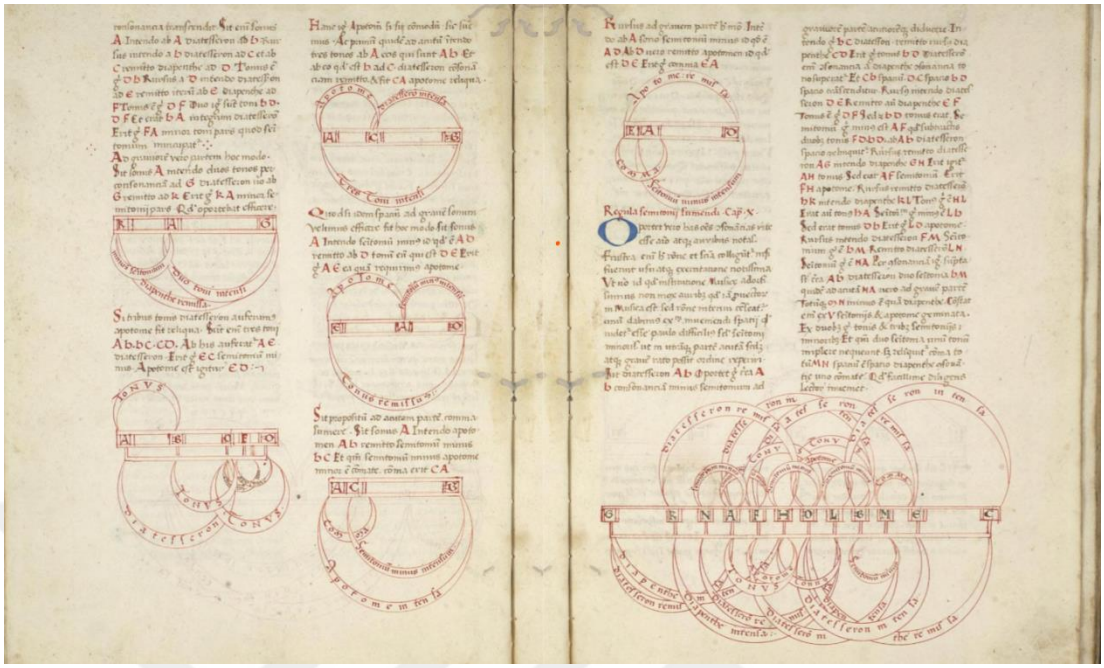

Şekil 1. "Eski Mısır'dan bir notasyon örneği" (M.Ö.3000'li yıllar) (Koşar, 2020, s.245).

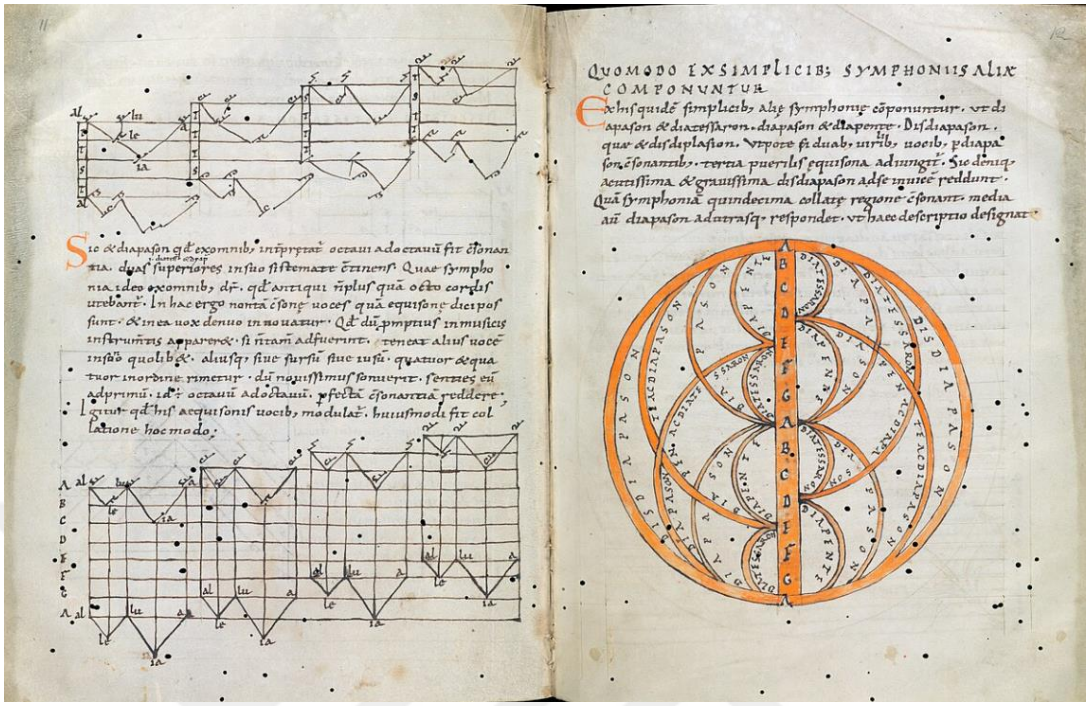
Şekil 2. "Hurri İlahisi"nin yazılı olduğu kil tablet, MÖ 1400 civarı. Damascus National Museum." (Karabiber, t.y.).

Notasyonda ilk dönem olan alfabetik dönem, notalara isim vermeyi düşünen Boethius (480-524) ile ortaya çıkmıştır. Boethius'un harfler ile notaları isimlendirme girişimi günümüzde de kullanılan (A,B,C,D,E,F,G) olarak bilinmektedir. Boethius'un notasyonda harf kullanımı üzerine yaptığı çalışmalara 6. yüzyılın başlarında yazmış olduğu *De institutione musica* (Şekil 3) eserinde rastlanmaktadır. Bu eser 15. yüzyılda incelemeleri yapılmış ve Venedik'te basılmıştır. Notaların harflerle adlandırılmasına *Musica Enchiriadis* örneklerinde de rastlanmaktadır (Reese, 1940).

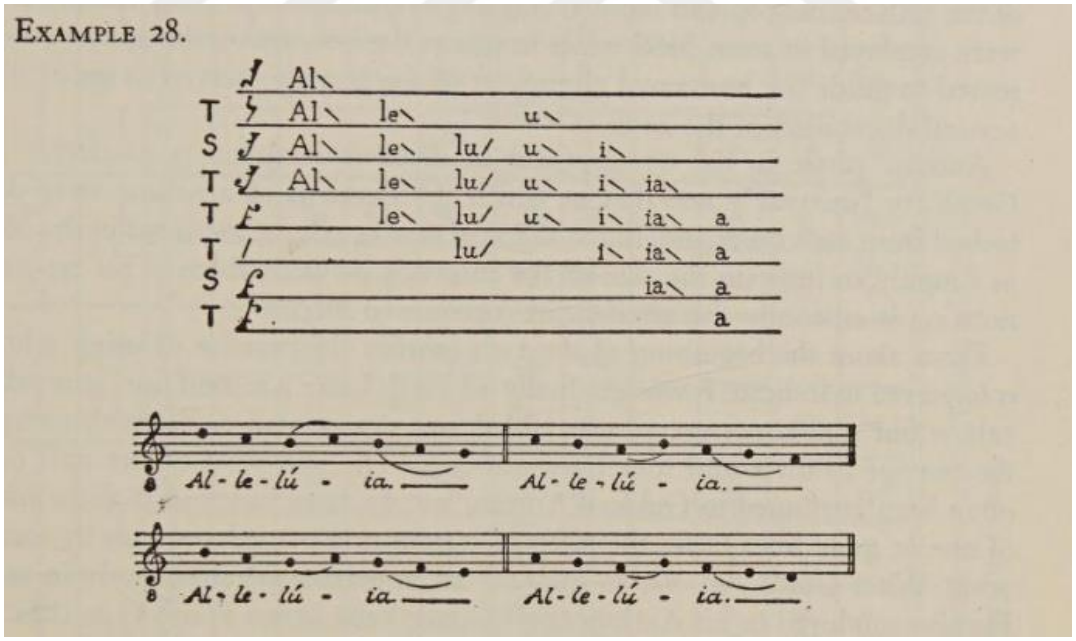

*Şekil 3.*Boethius'a ait *De institutione musica* metodundan örnek. (https://archive.org/details/ljs47)

Musica Enchiriadis ya da diğer adıyla *Scolica Enchiriadis* ismi ile bilinen eserler 9. yüzyıla aittir (Şekil 4). Bu eserler günümüze kadar ulaşmış olsa da müzik tarihine ait her kaynakta yerini almamaktadır (Reese, 1940). 9. Yüzyıl yazılarından *Musica Enchiriadis*' in yazarının ürettiği bir notasyon olarak kayıtlarda geçen *Daseian notation*' a (Şekil 5) değinmek gerekirse: Bu notasyonun sembolleri ve yapısı dolayısıyla gramer ve müzik arasında kurulan bağlantıyı öne çıkardığı söylenebilmektedir. Sistemin içerisinde 18 sembol bulunmaktadır ve bu semboller her bir tona aittir. Notasyonda tonların bir araya gelmesi aralıkları, aralıklar sistemi oluşturmaktadır. Şarkının temel unsuru tondur. Bu notasyona ait bazı unsurlar Boethius'a ait olabilmektedir ve ondan esinlenerek yola çıkılmış olabileceği kaynaklarda geçmektedir (Reese 1940; Erikson 1995).

Şekil 4. Musica enchiriadis, (24.12.25 https://en.wikipedia.org/wiki/Musica_enchiriadis).

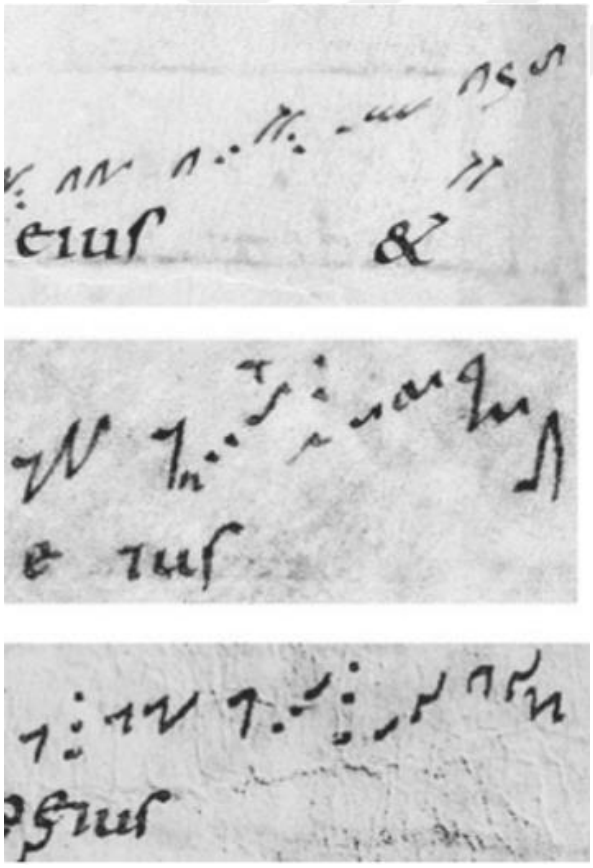

Şekil 5. Daseian Notation; System of Hermannus (Reese, 1940, s. 137).

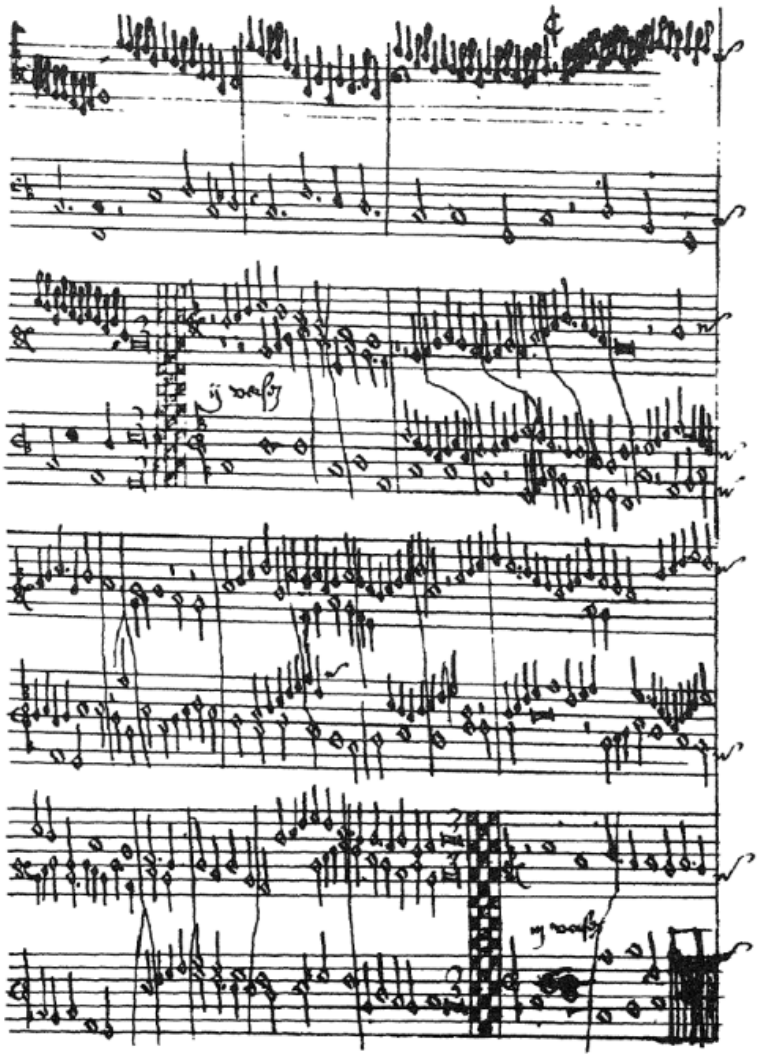
Tarihte bilinen ilk notalama sistemlerinden biri de *Neumatique* dir (Şekil 6). 9. yüzyılda kullanılan nota yazısı *nöma* olarak adlandırılmaktadır. Varolan nota yazısı ses yüksekliğini ve sürelerini aynı anda içinde barındırmadığından kısıtlı bir alana hizmet etmektedir. Neumalar ile yazılan ezgi okuyucuya tahmini olarak bilgi veren işaret ve çizgilerden oluşan bir sistemdir. Zaman içerisinde neuma'ların sağlam bir temele dayanması

ve ezginin anlamlı bir hale gelmesi adına portenin ilk çizgisi bir araya getirilmiştir. Notanın ses yüksekliğinin belirtilmesi üzerine atılan adımlardan ilki 10. yüzyıllarda böyle hayata geçirilmiştir. 11. yüzyılın başlarına gelindiğinde tek çizgiye yazılan neumalara bir çizgi daha eklenmiştir. Bu çizgilerden biri kırmızı renkte yazılan "F" (Fa notasını), eklenen ikinci çizgi ise sarı veya yeşil olarak yazılan "C" (Do notasını) temsil etmiştir. Zamanla farklı notaların ses yüksekliklerini belirtmekte yetersiz kalan bu çizgi Guido'nun geliştirmesi üzerine 4 çizgi formuna getirilmiştir. Bu sayede neuma'ların yüksekliklerini belirtmekten doğan sorunlar ilk haline oranla bir nebze daha çözüme kavuşmuştur (Apel, 1961).

Porte ile ilgili tartışmalar devam ederken ilerleyen yıllarda müzisyenlerin denemeleriyle birlikte farklı kullanım formları doğmuştur. Başlarda tek çizgi ile temeli atılan dizek bazı dönemlerde 6-7 ve 8 çizgi olarak kullanılmıştır (Şekil 7). Yapılan denemeler sonucunda dizeğin 5 çizgi olarak bir standarta kavuşturulmasına karar verilmiştir (Reese 1940; Apel 1961; Grier 2021).

Şekil 6. Neuma'lara ait 3 farklı notasyon örneği (Grier, 2021, s.30).

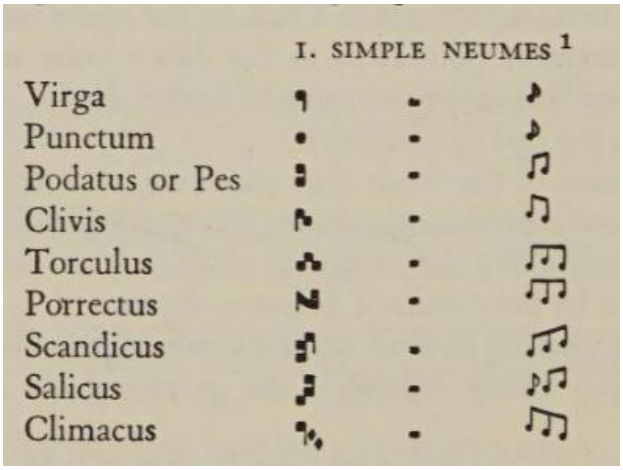
MS London, British Museum *Add. 29996* (*ca.* 1540)
Page 117′

Şekil 7. Dizeğin oluşum sürecinde 6-7-8 çizgiye kadar denemelerin yapıldığı döneme ona ait örnek notasyon (Apel, 1961, s.11).

Gregoryen ilahilerinin modern basımlarında yerini alan neuma'lar 4 gruba ayrılmıştır. Bunlar: *Simple Neumes*, *Compound Neumes*, *Strophici*, *Liquescent Neumes*'dır (Reese, 1940).

1- *Simple Neumes* (Basit Neuma'lar)

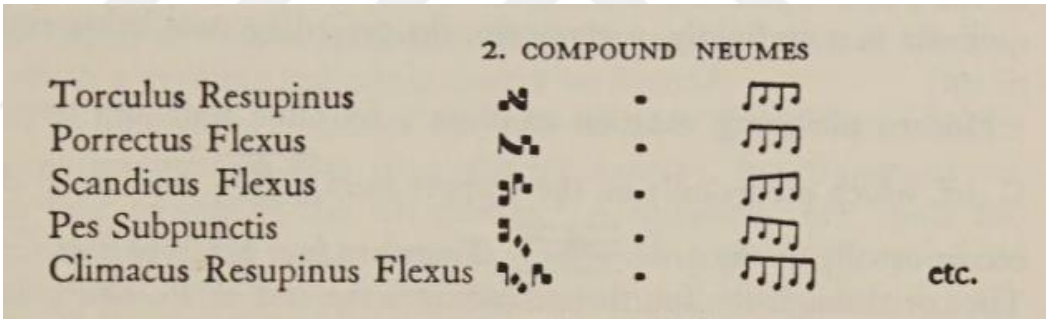
Şekil 8'de neuma işaretlerinin, günümüzde kullanılan notalara denk gelen karşılıklarına yer verilmiştir.

Şekil 8. Simple Neumes örneği (Reese, 1940, s.130).

2- *Compound Neumes* (Bileşik Neuma'lar)

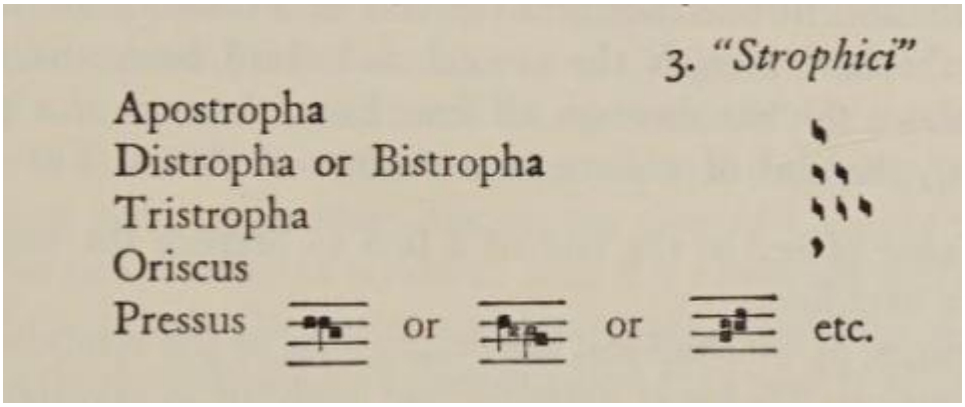
Şekil 9'de neuma işaretlerinin, günümüzde kullanılan notalara denk gelen karşılıklarına yer verilmiştir.

Şekil 9. Compound Neumes örneği(Reese, 1940, s.131).

3- *Strophici*

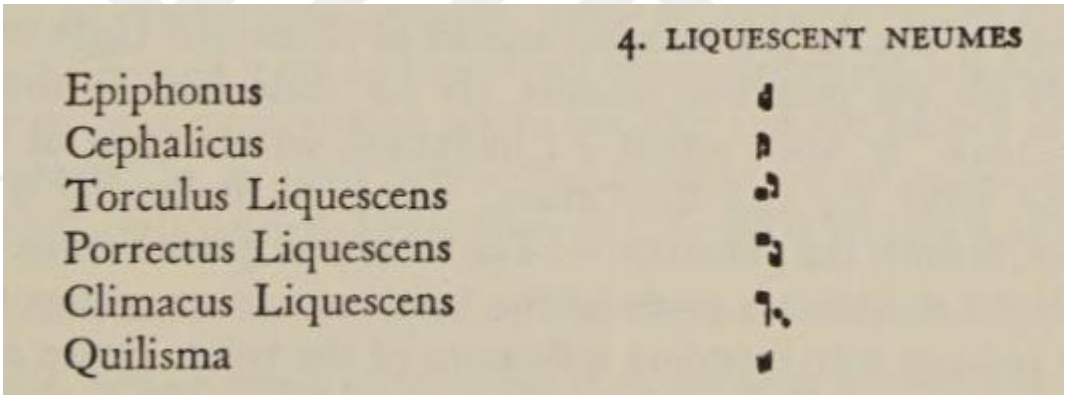
Bu sınıflandırmadaki neuma *Apostropha/ Distropha or Bistropha/ Tristropha/ Oriscus* sembollerinin müzikte kullanılan ifadeleri belirtmek için kullanıldığı bilinmektedir (Reese, 1940). Reese (1940)'a göre "Pressus'ta eşit perdeli iki nota, ictus'un düştüğü tek bir sürekli ton olarak söylenir."

Şekil 10. Strophici örneği (Reese, 1940, s.131).

4- *Liquescent Neumes*

Bu sınıflandırmadaki neuma işaretlerinin heceler arası yumuşak geçişi sağlamak üzere kullanıldığı bilinmektedir (Reese,1940).

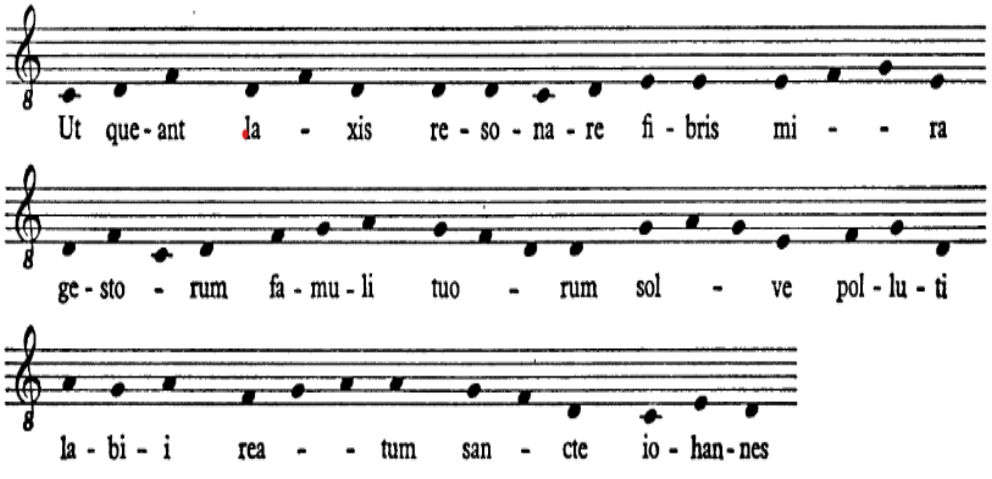

Şekil 11. Liquescent Neumes örmeği (Reese, 1940, s.131).

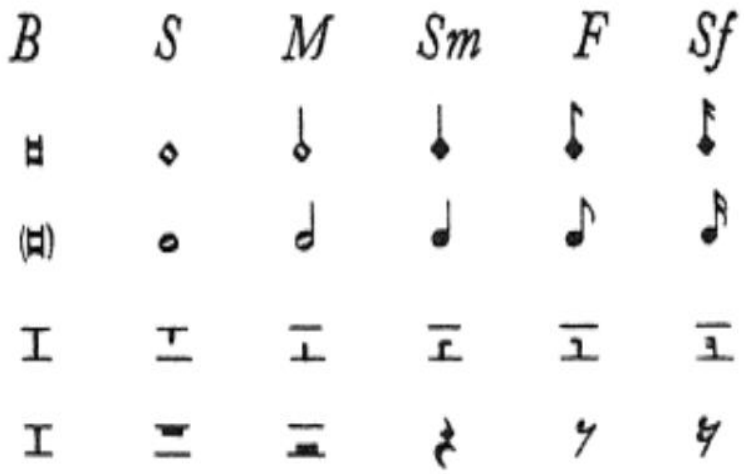
Neuma'ları derleyip geliştiren ve aynı zamanda Toscana'da Arezzo katedralinin rahibi olan Guido (995-1050), 1030 yılında koroda yer alan çocukların dualarını ezberlemesini kolaylaştırmak üzere bir yöntem bulmuştur (Şekil 12). "Her yeni sesin bir öncekinden daha yüksek başladığı bir halk ezgisi (Şekil 13) öğretir. Sonra bunu Latince ve dinsel içerikli bir metne çevirir. Elinin parmaklarındaki girinti ve çıkıntılara metnin ilk hecelerini yazar. Böylece bir gam dizisinin sekiz notasını birden sergilemiş olur: Ut queant laxis (ut sonradan Do notasına dönüşecektir), Resonare fibris, Mira gestorum, Famuli tourum, Solve polluti, Labi reatum, Sancte lonnes (sonradan si olacaktır). Bu yöntem Guido d'Arezzo'nun eli olarak anılır." (Apel 1961; İlyasoğlu 1994).

Şekil 12. Guido'nun Eli (Mete, 2019, s.72).

Şekil 13. Guido'nun korodaki çocuklara öğrettiği ilahi "Ut queant laxis" (Harbinson, 1971, s.55).

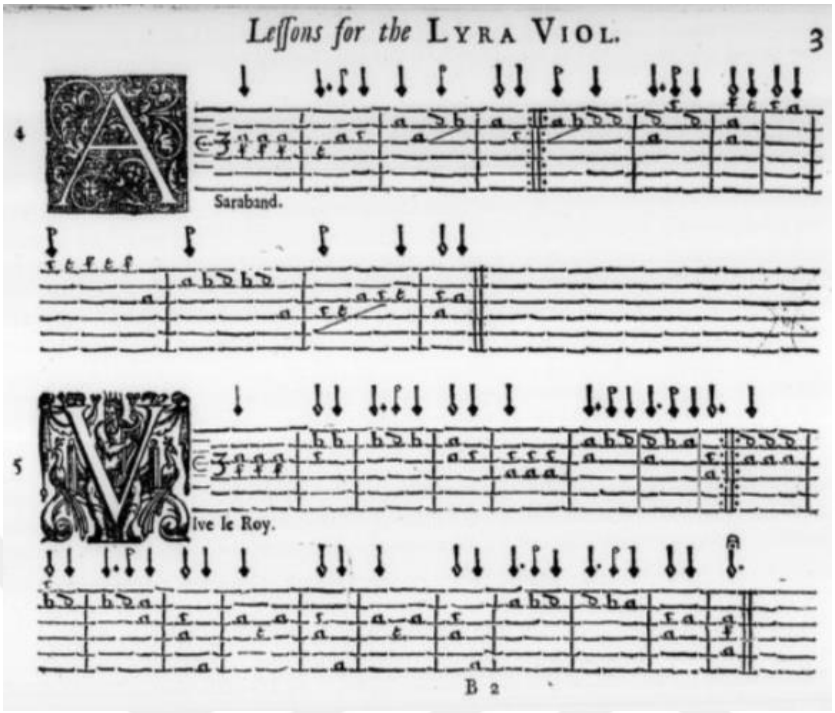
Şekil 14. Notasyonun ve sus işaretlerinin eski ve günümüzdeki gösterimleri (Apel, 1961, s.3).

Yıllar içinde yeni denemeler ve girişimler ile notaya süre değerlerinin de eklenmesiyle nota yazısının okuyucuya vermesi gereken en önemli iki unsur yerine getirilmiştir. Elbette ki bestecilerin yeni ihtiyaçlarının doğması ve yeni arayışlara başvurulması ile nota üzerine denemeler devam etmiştir. Notanın günümüzdeki fiziki formuna ulaşması yüzyıllar almıştır. 11-12. yüzyıllarda kullanılan notanın baş ve sap kısımları oluşmaya başlamıştır. 12-13. yüzyıllarda neuma'lar Avrupa'nın birçok bölgesinde kareye benzer bir fiziki formda yazılmaktadır (Reese, 1940). 12. yy'a gelindiğinde, müziğe organum'un dahil olması ile birlikte çok seslilik denemeleri başlamıştır. Önceki yüzyıllardan bugüne gelen notasyonun çokseslilik denemelerinde yetersiz kaldığı ve birden fazla sesin icrasında kısıtlamalara sebep olduğu görülmektedir. Her yeni dönemin ihtiyaçları ile gelişimine devam eden notasyona, yeni terimler ve nota değerleri eklenerek yeni bir boyut kazandırılmıştır. Çoksesli nota yazısı üzerine denemeler yapılmıştır. Çoksesli nota yazımı bir forma ulaştırılarak, yeni doğacak ihtiyaçlara kadar bu şekliyle kullanılmıştır. 13. yüzyıla gelindiğinde varolan üç birimli nota değerlerine, iki birimli nota değerleri eklenmiştir. Din dışı müziğin yaygınlaşması ve makamsal müziğin ihtiyaçları doğrultusunda nota değerleri farklı bir yapıya kavuşmuştur. Nota değerlerini geliştiren Philippe de Vitry, dönemin öncülerindendir. 14. yy'lara kadar içi dolu yazılan notanın baş kısmının beyaz bırakılması ile bu anlamda günümüz nota sistemine ışık tutulmuştur. Notanın ve sus işaretlerinin geçmişten günümüze evrimi Şekil 14'te gösterilmiştir (Sachs, 1965).

Geliştirilen farklı nota yazı yöntemleri birçok besteci tarafından kullanılmıştır. Bach'ın uzun yıllar kullandığı *Alman Klavye Tablaturu* adlı yazı yöntemi 14. yy'da ortaya

çıkmıştır. Bu yazının harflerin üzerine çizgi imgelerinin eklenmesiyle oluşturulduğu ve ilk ölçü çizgilerini belirttiği bilinmektedir. Notanın gelişimi günden güne netlik kazanmaktadır. Nota sürelerindeki belirsizlikler giderilerek, daha anlaşılır yeni düzenlemeler getirilmektedir. 14. yy'ın sonları ve 15. yy ile birlikte icracılar tarafından birçok farklı nota yazımı kullanılmaktaydı. Nota yazısısının tek bir sisteme oturmaması sebebiyle basımda zorluklar meydana gelmiştir. Nota basımının başladığı bu dönemde ortaya çıkan tablo sebebiyle, bazı basımcılar notasyon yazımında değişiklikler yapmışlardır. Nota okumadaki anlaşılırlık pek çok zorluğa ve icranın bozulmasına sebep olabilecek bir konudur. Bu sorunun giderilmesi adına bazı basımcılar yazıya dizek çizgilerini de dahil etmişlerdir (Apel 1961; Sachs 1965).

"Musiki basım ve yayının vatanı, 1481 den sonra başlayan Ottavio Scotto ve "Musiki Basım Hakkı"nı 1498'den sonra almış olan Ottaviano dei Petrucci'yle Venedik'ti" (Sachs, 1965). Nota basımının iki farklı yolundan biri Petrucci'ye ait olan çifte basımdır. Bir diğer nota basımı tahtaya kazıma yapılarak ortaya çıkan tek basımdır. Kazıma ile yapılan nota basımı bir süre sonra maden üzerine kazınmaya evrilmiştir. Maden üzerine kazıma 16. yüzyılda İngilizler tarafından kullanılmıştır. Nota basımındaki arayışların devam etmesiyle yeni yollar denenmiştir. Notalar için ayrı renklerde kalemler kullanılmaya başlanmıştır. Ancak bu deneme başarılı olamamış ve kullanımı uzun sürmemiştir. Bunun karşısında, tek tek notaların yer aldığı koro kitabı formunda ve Petrucci'nin 15. yy'ın başlarında ortaya koyduğu partilerin ayrı kitaplarda yer aldığı nota basımı uygulanmaya devam etmiştir. Pek çok basım bu yöntem ile hayata geçirilmiştir. Notasyonun günümüzdeki formuna kadar olan gelişim serüveni 19. Yüzyıla kadar uzanmaktadır. Nota yazısının bu gelişim noktasına gelmesi ile müzikal icra kolaylaşmıştır. Müzikal aktarım, nota yazısının günden güne kazandığı netlik sayesinde yaygın hale gelmiştir (Sachs 1965; Güngör 2015; Güdek 2020).

Şekil 15. 17. yüzyıl, Lyra-Viol adlı kitaptan bir örnek (Playford, 1682, s.3).

Lyra-Viol eseri John Playford tarafından 17. yüzyılın ortalarında yazılmıştır. Bu eser yaylı çalgı için bestelenmiştir ve 1652 yılında yayınlanmıştır. Lyra-Viol zaman içerisinde bir metot haline gelmiştir ve bunun üzerine *Musick's Recreation On The Viol, Lyra-Way* adıyla 1682 yılında yayınlanmıştır (Şekil 15). Yaylı çalgı ustaları tarafından 17. yüzyıllarda kullanılmıştır (Playford 1682; Kenton 1952).

Müzik notasyonun temel yapısının oturduğu ve bu yapının daha çok sağlamlaştığı dönem Rönesans dönemidir. Yaygın olan kilise müziği sayesinde müzik notasyonundaki ses yüksekliği ve süre değerleri daha bariz icra edilebilir bir düzeye ulaşmıştır. Nota basımının hayata geçirilmesinden sonra eserler kalıcılığını önemli oranda artırmış ve notasyon sistemi yaygınlaşmıştır. Barok döneme gelindiğinde dönemin bestecileri tarafından bir çok eser yazılmıştır. Notasyonun geldiği bu noktada yazılmış eserler gelecek dönemlere temel oluşturacaktır. Klasik ve Romantik dönemde, önceki dönemlerde temeli oluşturulmuş notasyonun üzerine farklı yaklaşımlar eklenerek gelişime devam edilmiştir. Dönemin bestecileri geçmiş dönem eserlerinde olmayan farklı doku ve form arayışına girmişlerdir. Bu arayışlar sonucunda müzikal ifadeye farklı bir boyut getirilmiştir. Romantik dönem ile birlikte müziğe anlatımı güçlendirecek ifadeler kazandırılmıştır (Sachs 1965; Güngör 2015; Güdek 2020).

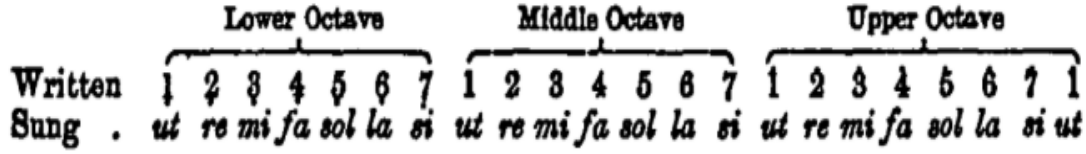
19. yüzyıllara kadar gelişimini sürdüren geleneksel notasyonun sağlam bir temel oluşturması üzerine geleneksel nota yazısı standartlaştırılmıştır. Geleneksel nota yazısı bu standartlarda günümüze kadar kullanılmıştır. Diğer taraftan, müzikte farklı doku arayışları ve bestecinin ihtiyaçları üzerine arayışlar ve denemeler devam etmiştir. Bu doğrultuda müzik alanına, deneysel müzik, müzikte belirlenmemişlik, resim-müzik ilişkisi üzerine yeni kavramlar girmiştir.

2.2. 20. Yüzyıl Öncesi Kullanılan Nota- Müzik Öğretim Metotları

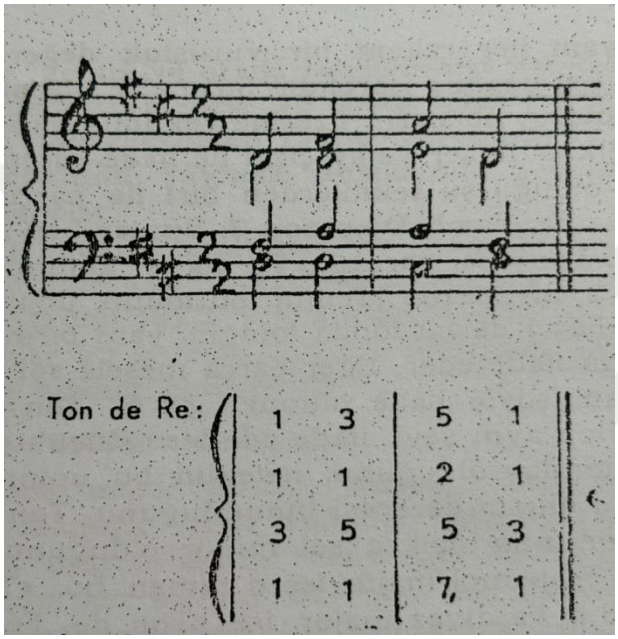
2.2.1. Fransız Rakamlı Müzik Metodu

Geliştiricisi Antoine Parron (1587-1650) olan Fransız rakamlı müzik metodu, 1677 yılında J.J. Souhaitty tarafından yayınlanmıştır. Antonie Parron yedi notadan oluşan gamın her bir notasının sırasıyla 1 ve 7 arasındaki rakamlar ile adlandırılmasını istemiştir. Kullanımı belli bir dönemden sonra bırakılan bu metot, 1818 yılında Galin tarafından yeniden keşfedilmiş ve düzenlemeler yapıldıktan sonra *Methode Cheve* ya da *Methode Galinist* ismini almıştır. Metodun uzun yıllar sürdürülmesinde Aime Paris ve Maurice Cheve'nin katkıları olmuştur. Rakamlı müzik metodunun farklı şekillerde birden fazla egzersizi bulunmaktadır. Günümüzde rakamlı müzik, yaygın olarak *Galin-Paris-Cheve Metodu* adı altında anılmaktadır (Bullen 1877; Yönetken 1952; Özaltunoğlu 2003). Rakamlı Müziğin 1909 yılında Türkiye'ye girişi, Rauf Yekta' nın *Şehbal* dergisinde yer alan yazısında Rakamlı Müzik Metoduna yer vermesi üzerine gerçekleşmiştir (Yönetken, 1952).

Rakamlı Müzik Metoduna ait örnek Şekil 16 ve 17'de verilmiştir. Bu örnekte, seslerin bulunduğu oktavı belirtmek amacıyla noktalardan faydalanılmıştır. Orta oktav sesleri noktalama işareti almazken, bir alt (kalın) oktavdaki seslerin belirtildiği rakamların *altlarına* nokta konmaktadır. Orta oktavın bir üstündeki (ince) sesleri belirtmek amacıyla yazılan rakamların ise *üstlerine* nokta konarak oktavların belirlenmesine olanak sağlanmıştır (Şekil 16). Şekil 17' de klasik notasyon ile yazılan örneğin rakamlı müzikteki karşılığına yer verilmiştir (Yönetken, 1952).

Şekil 16. Rakamlı Müzik Örneği (Bullen, 1877, s.70).

Şekil 17. Rakamlı Müzik Metodu örneği (Yönetken,1952, s.87).

2.2.2. İngiliz Tonik Sol-Fa Metodu

Kurucusu Sarah Glower, geliştiricisi John Curwen olan İngiliz Tonik Sol-Fa Metodu 18. yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Bu metot, kullanımını günümüze kadar taşımış önemli öğretim araçlarından biridir. Kodaly bu öğretim aracını yönteminin içerisine dahil ederek kendi çalışmalarında kullanmıştır. Bu çalışmada *İngiliz Tonik Sol-Fa Metodu,* detayları ile birlikte *Kodaly Yöntemi* bölümünde *Kodaly Yöntemi Öğretim Araçları* başlığı altında aktarılmıştır.

2.2.3. Alman Tonika= Do Metodu

Almanya'da dönemin en yaygın eğitim metotlarından olan *Alman Tonika=Do metodu*nun geliştiricisi Agnes Hundoegger'dir (1858-1927). Bir diğer ismiyle *Tonika=Do Lehre,* Tonik Sol-Fa Metodu (Bağıl solmizasyon) ile benzerlik göstermektedir. Alman

Tonika=Do Metodunda notalar tıpkı Kodaly'in öğretim araçlarından biri olan Bağıl Solmizasyonda olduğu gibi, harfler ile gösterilmektedir. Alman Tonika=Do Metodu kapsamında (d,r,m,f,s,l,t) olarak kullanılan nota isimleri, diyez işareti eklemesi ile (di,ri,mi,fi,si,li,ti), bemol işareti eklemesi ile (du,ru,mu,fu,su,lu,tu) olarak kullanılmaktadır. Notaların bulunduğu oktavı belirtmek için kullanılan yöntemde ise orta oktavdaki notalar aynen yazılarak gösterilmektedir. Orta oktavın bir altındaki (kalın) notaları belirtmek için harflerin sağ alt köşesine, Orta oktavın bir üstündeki (ince) notaları belirtmek için harflerin sağ üst köşesine kesme işaretine benzer bir çizgi ya da (1) yazılarak ifade edilmektedir.

Tonika=Do isminden de anlaşılacağı gibi bu metot kapsamındaki çalışmalarda modülasyon yapılacak ise yapılan tonun ilk derecesi Do olarak kabul edilmektedir. Metodun ilk kullanım yıllarında notalar (d,r,m,f,s,l,t) olarak adlandırılırken ileriki yıllarda (C,D,R,M,F,S,L,H) isimlerini almışlardır (Yönetken 1952; Özaltunoğlu 2003; Korkmaz 2019).

Tonika=Do Metodu fonomimi ve el işaretlerini de eğitiminin içerisinde barındırır. Sus'lar haricinde kullanılan bu öğretim araçları, İngiliz Tonik Sol-Fa Metodundaki formu ile aynıdır. Bu metodun diğerlerinden farklı olarak geliştirilen araçlardan bir tanesi *Tonika Do Lege-spiel'*dir. Bir kutu içerisine her bir notaya karşılık gelen 7 renkte, onaltılık, sekizlik, ikilik, dörtlük değerde şekillendirilmiş kartonlar yer almaktadır. Ölçü çizgilerini ifade etmek amacıyla kibrit ve ağaç çöplerinden faydalanılarak öğretimi oyunsu bir süreç ile gerçekleştirmek amaçlanmıştır. Bu oyun ile öğrenciler yaratma sürecinde aktif olarak rol almaktadırlar (Yönetken, 1952).

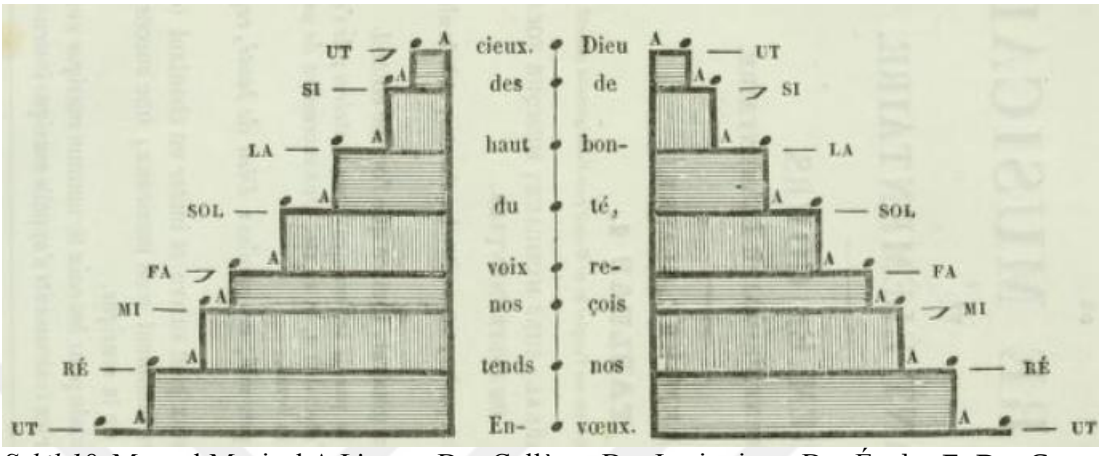
2.2.4. Grafiklemeli Müzik Öğretim Metotları

Grafiklemeli Müzik Öğretim Metotları farklı grafik kullanımlar ile notasyon tarihinde yerini almaktadır. Bu metotlar *Wilhem-Fransız Metodu* ve *Max Battke Metodu* olarak bu bölümde yerini almıştır.

2.2.4.1. Wilhem-Fransız Metodu

Guillaume - Louis Wilhem (1781-1842), bir çok müzik okulunda eğitim vermiş, koro müziği, şarkı söyleme alanlarında kitaplar yazmıştır. Wilhem Öğretim Metodu dönemin eğitim veren okullarında uygulanmıştır. Metod içerisinde kullanılan birden fazla öğretim aracı mevcuttur. Bu araçlardan bir tanesi *ses merdiveni*'dir (Şekil 18) (Wilhem 1846; Öcalan

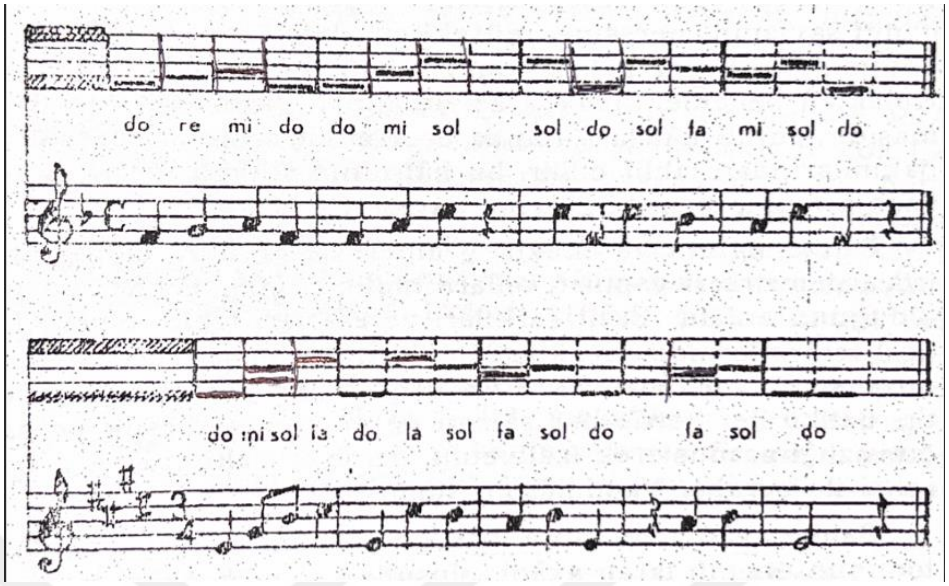
1995). Bu öğretim aracının, sonraki yıllarda yapılacak grafik gösterimlere öncülük ettiği öngörülebilir.

Şekil 18. Manuel Musical A L'usage Des Collèges Des Institutions, Des Écoles Et Des Cours De Chant *(*Wilhem,1845 s.2).

2.2.4.2. Max Battke Metodu

1863 doğumlu müzik eğitimcisi, besteci Max Battke, bir dönem koro şefliği de yapmıştır. Müzik eğitiminde öğrenci merkezli yaklaşımı benimsemiş ve derslerinde öğrencilerin yaratıcılık yönünün ortaya çıkması için yöntemler geliştirmiştir. Fransız Rakamlı Metodu ve Tonik Sol-Fa Metodundan yola çıkarak çalışmalarına yön vermiştir. Max Battke esinlendiği ve çalışmalarına kattığı sistemlerin ışığında bir grafik gösterim geliştirmiştir. Bu grafik gösterimi dizek üzerinde ilgili notanın yazılması gereken çizgiye/boşluğa kısa çizgiler çizilmesi ile oluşmaktadır (Şekil 19). Öğrencinin özgür bir alanda öğrenim sağlamasını hedef edinen Battke bir metodunda renkli gösterim de kullanmıştır. Müziğe ve müzik eğitimine önemli katkılar sunan Battke'nin çalışmaları ve metotları ileriki yıllarda müzisyenler ve eğitimciler tarafından kullanılmaya devam etmiştir. Battke 20. yüzyıl deneysel müziğin ve grafik notasyonun ilk çalışmalarını yapmış önemli isimlerdendir (Yönetken, 1952).

Şekil 19. Max Battke Metodu Örneği (Yönetken, 1952, s.100).

2.2.5. Renkli Notasyon Metodları

Notasyonda renk kullanımından bahsetmeden önce renk ve müzik ilişkisi üzerine yapılmış çalışmalara değinmek gerekmektedir. Bu alana ait en eski çalışmalardan bir kaç tanesine bu bölümde yer verilerek renk ve notasyon çalışmalarının temelini vurgulamak önem arz etmektedir.

Eski Yunanlılar, yedi gezegen ile yedi müzik notasını benzetmeleri üzerine yedi bölümlü renk çeşitliliği oluşturmuşlardır. Aristoteles'e (MÖ 384-322) ait *Renk Teorisi* 17. yüzyıla kadar geçerliliğini korumuştur. Renk ve müzik arasındaki ilişki üzerine çalışmaların yer aldığı Newton'a ait *Opticks (1704)* adlı kitap yazılmıştır. 1725 yılına gelindiğinde Castel, Newton'un müzik ve renk üzerine yaptığı çalışmalardan farklı olarak notalar ve renkler arasındaki bağlantı üzerine çalışmalar yapmıştır. Castel bu çalışmalarını *Farbenmusik* (Renk Müziği) adı altında toplamıştır. Renk ve müziğin bir arada kullanıldığı bu alana 1754 yılında yaptığı *Optik Klavsen*'ni kazandıran isim yine Castel'dir. Bu çalgının özelliği tuşlarına basıldıkça renk saçmasıdır. *Optik Klavsen* ile bu alanın sanatsal yönü daha fazla ön plana çıkarak ileride yeni alanlara öncülük edecektir. İlerleyen yüzyıllarda çıkacak *müziğin resim ile ifade edilmesi* üzerine yapılan çalışmaların öncesinde Castel müzik parçalarının resimlere aktarılması üzerine teoriler geliştirmiştir (Jewanski, 2001).

Notasyon tarihinde renk kullanımı ile ilgili 20. yüzyıl öncesi yapılmış az sayıda çalışma bulunmaktadır. Max Battke, Rud Wünsch, Ptaçinski, D.D. Jameson, Agnes

Hundoegger bu çalışmaları yapmış sanatçılar arasındadır. Notasyonda ilk renk kullanımına 14. yüzyıl müziğinde yer verilmiştir. Siyah olarak yazılan notasyona kırmızı rengi eklenerek ilk renkli notasyon uygulaması yapılmıştır. Bu notasyon girişimi uzun sürmemiş ve kırmızı renkteki notalar yerini beyaz notalara bırakmıştır. 15. yüzyıl ile birlikte bu kullanım da yerini siyah notaya bırakarak kısa dönemli renkli notasyon dönemine son verilmiştir. Buradaki renklendirme notanın uzunluğunu belirtmek amacıyla kullanılmıştır (Apel, 1961).

2.2.5.1. Rud Wünsch Renkli Notasyon

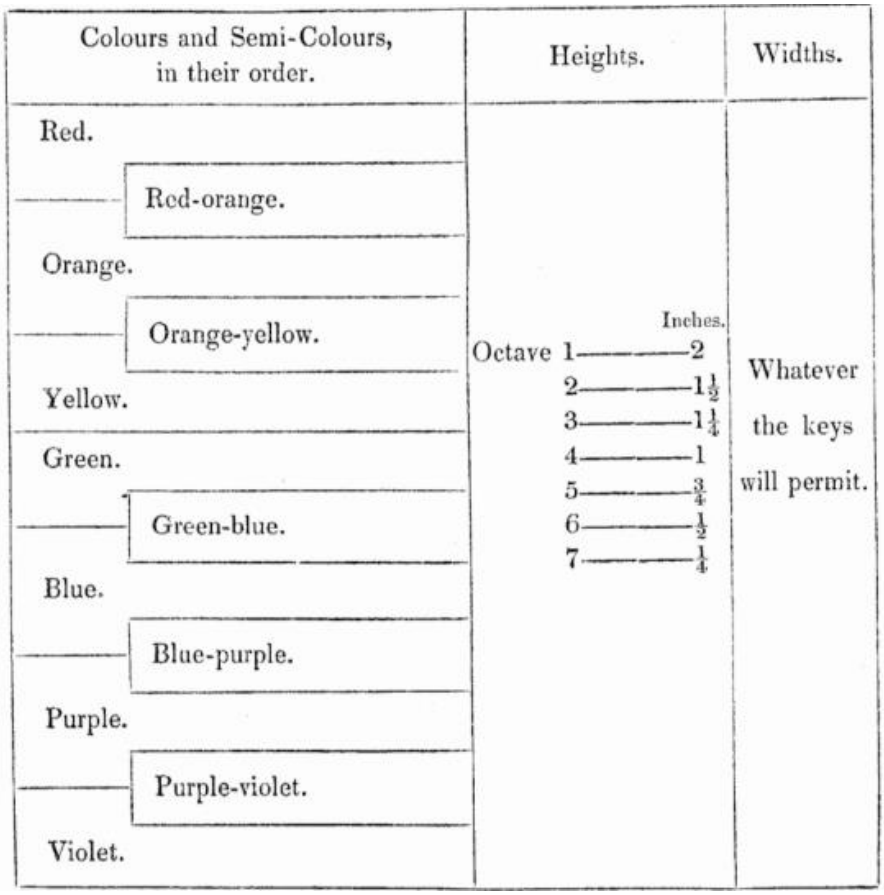
Battke metodunun bir parçası olan Rud Wünsch'e ait renkli notasyon gösterimidir. Öğretim aracı olarak kullanılan bu çalışmada bazı notalar renkler ile gösterilmiş ve levhalar üzerinde yerini almıştır (Yönetken, 1952).

2.2.5.2. Ptaçinski Renkli Metodu

Her notanın farklı renklerde gösterildiği notasyon metodudur. Öğretimi aşamalı olarak yapılan bu metot 7-9 yaş arası öğrencilere uygulanmaktadır. Çalışmada basamaklı Gam Merdiveni öğretim araçları arasındadır. Merdivenin basamakları ilgili notasyona ait renk ile boyanmaktadır. Bu çalışma Battke metodunun bir parçasıdır. Çalışmalarındaki renk kullanımının çocuklar üzerinde olumlu bir etki bıraktığını gözlemleyen Ptaçinski, yaşamı boyunca çocukların müzik eğitimine önem vermiştir. Ptaçinski *ilk müzik öğretim okulu*' nu kurarak müzik eğitimi alanına hizmet etmiş bir eğitimcidir (Yönetken 1952; Mestan 2013).

2.2.5.3. D.D. Jameson Renkli Metodu

Bu öğretim aracı Jameson'ın piyano öğretimi için renklerden faydalanarak geliştirdiği bir sistemdir. Farklı boyutlardan oluşturulmuş farklı renklerdeki kağıtlar, piyanonun ilgili tuşlarına yapıştırılır. Jameson'un notalara göre belirlediği renkler ve renklerin tonunun yoğunluğu, sistemli bir temele dayanmaktadır. Bu sistemde rengin yoğunluğu o sesin vurgusunu, boşluklar notanın karakterini (örneğin staccato) belirtmektedir. Jameson diyatonik dizi seslerine ana renkleri verirken, kromatik dizi seslerine ise ara renkleri vermiştir (Şekil 20) (Jameson 1844; Mestan 2013).

Colours and Semi-Colours, in their order.	Heights.	Widths.
Red. Red-orange. Orange. Orange-yellow. Yellow. Green. Green-blue. Blue. Blue-purple. Purple. Purple-violet. Violet.	Inches. Octave 1——2 2——1½ 3——1¼ 4——1 5——¾ 6——½ 7——¼	Whatever the keys will permit.

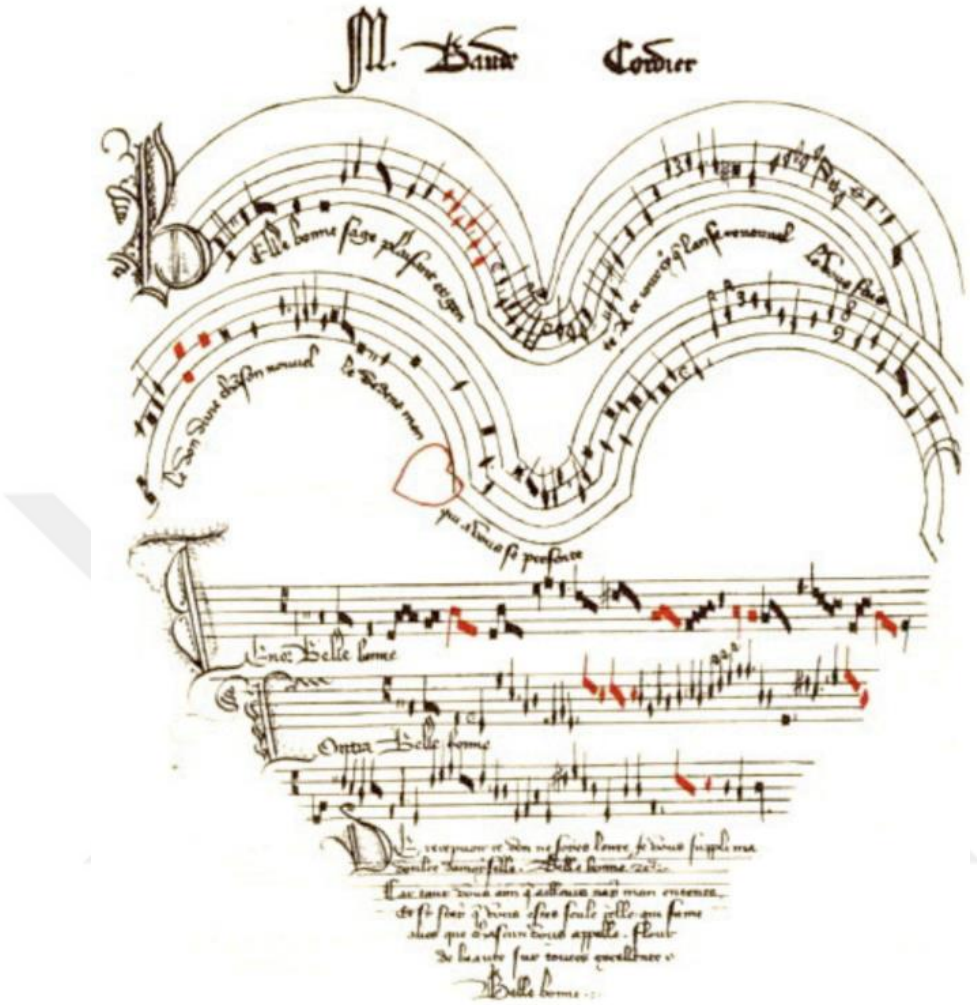
Şekil 20. Jameson Renkli Metodu örneği (Jameson, 1844, s.12).

2.3. Grafik Notasyon

Bestecilerin notasyonda yeni arayışlara girmesi ile yapılan denemeler farklı notasyon formlarının ortaya çıkmasına sebep olmuştur. 14-15. yüzyıllardan itibaren yeni notasyon arayışı, notasyonu geliştirme ve notasyon denemeleri 20. yüzyıl deneysel müzik notasyonuna ışık tutmuştur (Çakaloz, 2019). Geçmişten günümüze grafik notasyonun çok sayıda çeşidi doğmuştur. Gelişen grafik notasyon çeşitleri müziğin ve müzik eğitiminin farklı alanlarında kullanılmıştır. Çalgı müziği, müzik terapi, okul müzik eğitimi, özel eğitim alanı, erken çocuklukta müzik eğitimi gibi alanlar grafik notasyonun kullanıldığı alanlar arasındadır. Grafik notasyon genellikle klasik notasyonun icracının ihtiyaçlarına yetersiz kaldığı noktada bir ihtiyaç olarak kullanılmıştır. Tanınmış müzik eğitimcileri ve müzisyenler çalışmalarında grafik notasyonu farklı şekillerde farklı amaçlar için kullanmış ve geliştirmişlerdir (Koşar, 2020).

Müzik alanında geliştirilen ve denenen sayısız grafik notasyon çeşidi olmuştur. Bazı grafik notasyon denemeleri zamanla kullanımını sonlandırmış, sınırlı bir döneme hizmet etmişlerdir. Grafik notasyon kullanımı ve bu yönde yapılan deneme çalışmaları besteciyi sınırlandırmayarak, eseri istenilen yönde şekillendirip ortaya çıkmasına olanak sağlamaktadır. Bu doğrultuda grafik notasyon çalışmaları incelendiğinde sanatçının yaratıcılığının ön planda olduğu ve özgün eserler ortaya koymakta etkili olduğu söylenebilmektedir (Koşar, 2020).

Notasyon tarihi incelendiğinde 20. yüzyıla gelmeden grafik notasyon ya da görsel algıya hitap eden notasyon denemeleri yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan bir tanesi 14. yüzyılın sonlarında Baude Cordier'a ait *Belle,bonne,sage* adlı eseri (Şekil 21) ile karşımıza çıkmaktadır. Bu eser *Augenmusik* kategorisinde yer almaktadır. Bu alandaki notasyon biçimi göze hitap ettiğinden Almanca'da *Augenmusik* (Göz müziği) olarak adlandırılmaktadır. *Augenmusik* geleneksel notasyonu kullanmayı sürdürürken bu notasyonun duygusunu görsel bir ifade ile sunmaya olanak sağlamıştır. Cordier eserinde bu gösterimi kullanarak aşkı anlatmak istemiştir (Smith ve Smith 1981-1982; Rabloff 2011).

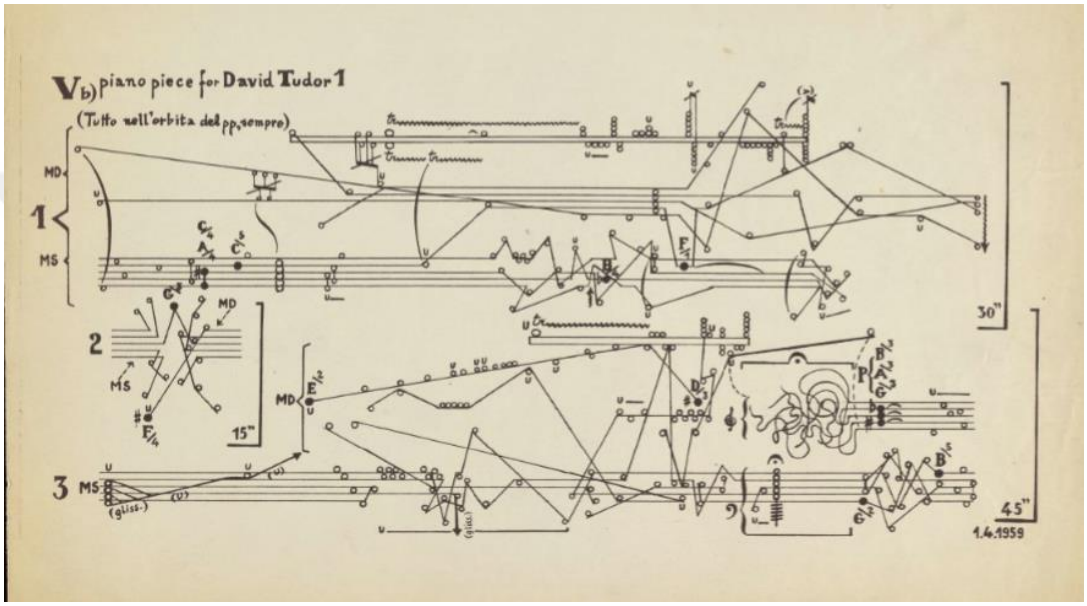

Şekil 21. Augenmusik örneği (Noble, 2018, s.175).

20. yüzyıl müzik akımlarından olan Deneysel Müzik 1950'li yıllarda ortaya çıkmıştır. Deneysel müziğin ortaya çıkışı ile müzik anlam ve anlatım açısından derinleşmiştir. Bu yıllara kadar alışılmış olan müzisyen kavramı, yapılan müzik çeşitleri, notasyondaki yazımlar deneysel müzikle beraber farklı bir boyut kazanmıştır. İcracılar yeni keşifler yaparak müzik alanına zenginlik katmıştır (Pujadas, 2018).

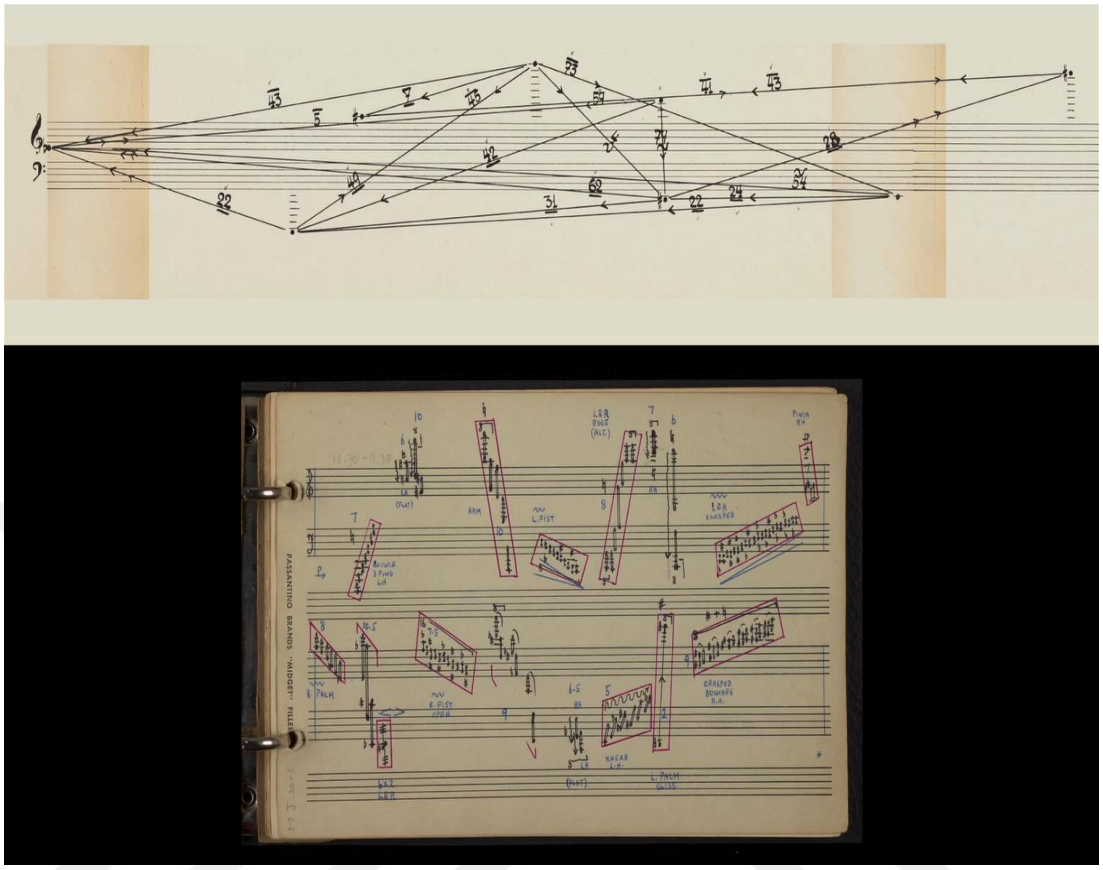
Deneysel müziğin ilk denemelerini yapan isimler John Cage, Morton Feldman, Earle Brown, David Tudor olarak bilinmektedir. Bu besteciler 1950'li yıllar itibariyle yapmış oldukları deneysel müzik çalışmaları ile yalnızca müziğin sınırlarını aşmakla kalmayıp, sanatın başka dallarında da yeni bir alan açmışlardır. Onların deneysel müzik alanında yapmış olduğu çalışmalar 10 yıl içerisinde bir temel oluşturmuştur. Günden güne geniş bir alana yayılan grafik sembollerin kullanımı ve nota yazısındaki gelişimler dönemin sanat algısını çok büyük oranda değiştirmiştir. Aynı yıllarda piyanist David Tudor'un hem

geleneksel batı müziği notasyonu üzerinde farklılıklar yaparak hem de geleneksel notasyonun dışında yeni denemeler yaptığı ve yeni bir yöntem geliştirerek bu alana hizmet ettiği çalışmalar bulunmaktadır. Dönemin çok sayıda bestecisi, Tudor'un piyano icrasından etkilenmiş ve onun için deneysel grafik notasyonlarla eserler bestelemişlerdir (Şekil 22 için verilen bağlantıdan eserin tamamına ulaşılabilir, Şekil 23 için verilen bağlantıdan eserin videosuna ulaşılabilir) [1](Gallope vd., 2025).

Şekil 22. Bussotti, Sylvano. Sylvano için boş skor listesi Bussotti'nin *Pièces de chair // eseri*, 1958–60. Getty Araştırma Enstitüsü, David Tudor Belgeleri, 980039, kutu 174, klasör 3. *The Scores Project: Müzikte Deneysel Notasyon sergisinde, Art, Poetry, and Dance, 1950–1975*, ed. Michael Gallope, Natilee Harren ve John Hicks. Los Angeles: Getty Araştırma Enstitüsü, 2025. https:// www.getty.edu/publications/scores/object-index/159/.

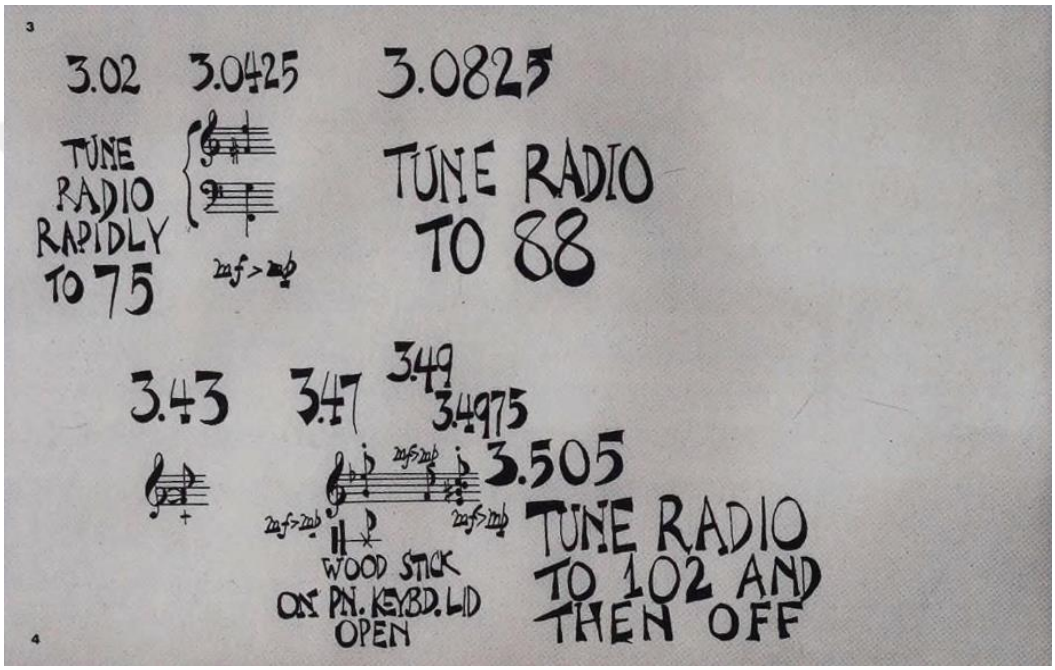
[1] Şekil 22 için verilen bağlantıdan eserin tamamına ulaşılabilir
Şekil 23 için verilen bağlantıdan eserin videosuna ulaşılabilir

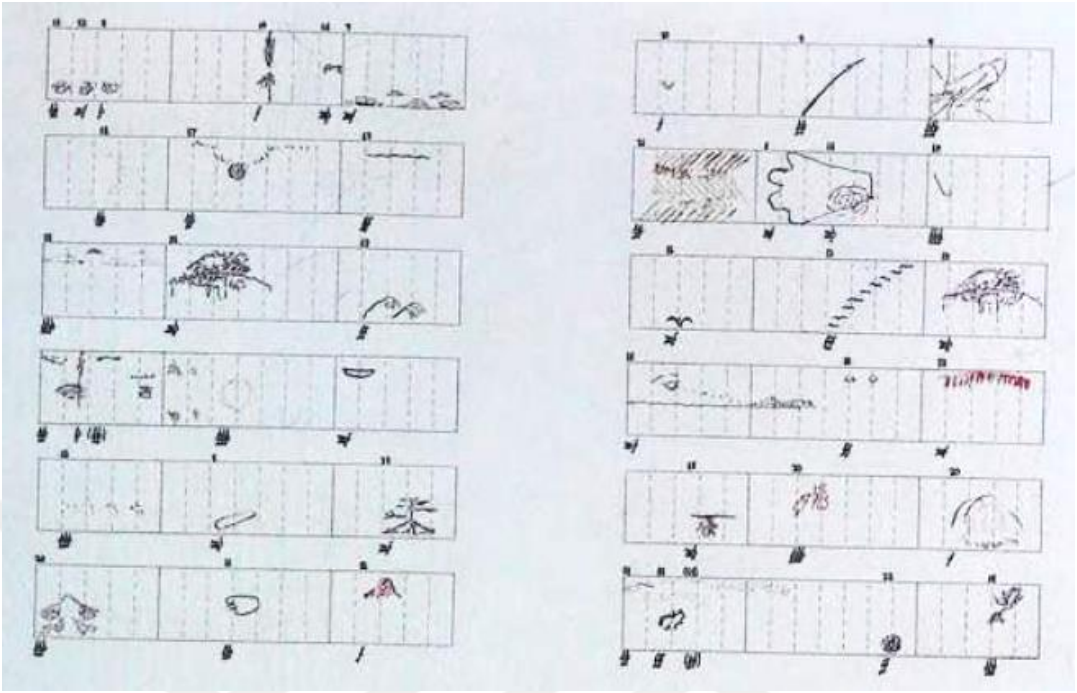
Şekil 23. Cage, John ve David Tudor. David'in Animasyonu Tudor'un *Piyano Solo'nun* J grafiğini gerçekleştirmesi, 1958. . *The Scores Project: Müzikte Deneysel Notasyon sergisinde, Art, Poetry, and Dance, 1950–1975*, ed. Michael Gallope, Natilee Harren ve John Hicks. Los Angeles: Getty Araştırma Enstitüsü, 2025. https://www.getty.edu/publications/scores/object-index/068/.

Deneysel müziğe büyük ölçüde katkı sağlamış sanatçılardan, John Cage (1912-1992)'in 1950'li yıllarda yapmış olduğu deneysel çalışamalarını paylaşması ve anlatması üzerine, onun bazı öğrencileri deneysel müzik akımına katılmışlardır. Deneysel partitürleri farklı şekillerle yorumlayıp farklı bakış açılarıyla geliştirilen bu partitiürler çok geniş bir kesime yayılmış ve önemli platformlara taşınmıştır. Cage müzik alanında yapmış olduğu besteler dışında yaşamının bir bölümünde görsel sanatlar alanında yaptığı çalışmalarla da anılmıştır. Cage görsel sanatlar ve müziği bir araya getirerek bu yönde yaptığı çalışmaları sergilerinde sunmuştur. O'nun özgün grafik notasyonu ve yaratıcı çalışmaları geleneksel müzik notasyonun dışına çıkarak müzik ve görsel sanatları ortak bir paydada birleştirmiştir. Klasik notasyon ile notaya geçirilemeyecek ögeleri, geliştirdiği bu sistemle müziğe ve icracılara özgür bir alan açmayı hedeflemiştir (Gallope vd., 2025).

Cage'in çalışmalarından *Water Music,* 1952 yılında alışılmadık bir grafik notasyon ile yazıya alınmıştır. Tiyatral bir gösteri olarak televizyon programında yayınlanan *Water Music,* (buz küpleri, düdüklü tencere, içinde çiçekler olan bir saksı) gibi çeşitli materyaller kullanılarak icra edilmiştir (Şekil 24). Cage'in Crown Point Press'te ilk yaptığı gravürlerden olan, *40 Drawings by Thoreau and 23 Parts* adlı eserinin ilk sayfası 1974 yılında hayata geçirilmiştir. Buradaki notasyon ızgara formuna benzetilmektedir. notasyonun son hali 1978'de tamamlanmıştır (Şekil 25) (Kass, 2011).

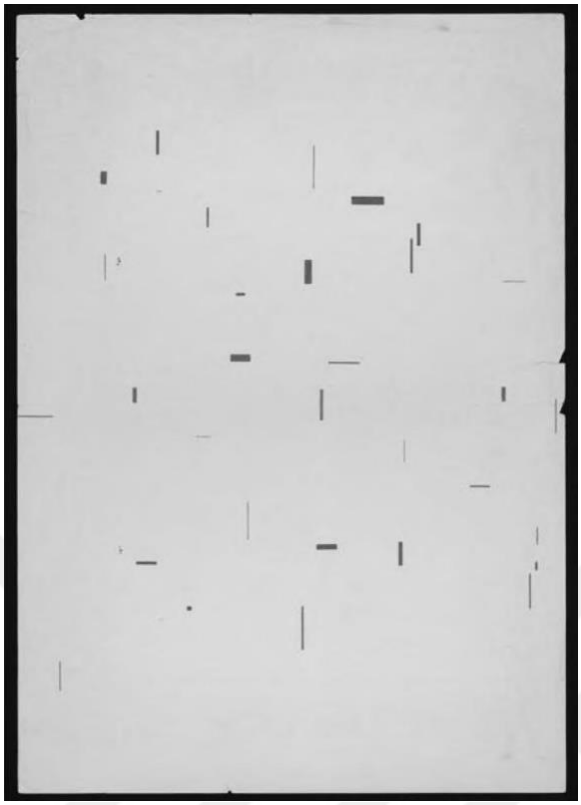

Şekil 24. The sight of silence; John Cage's Complete Watercolors kitabından John Cage'e ait *Score for Water Music* (1952) (Kass, 2011, s.18).

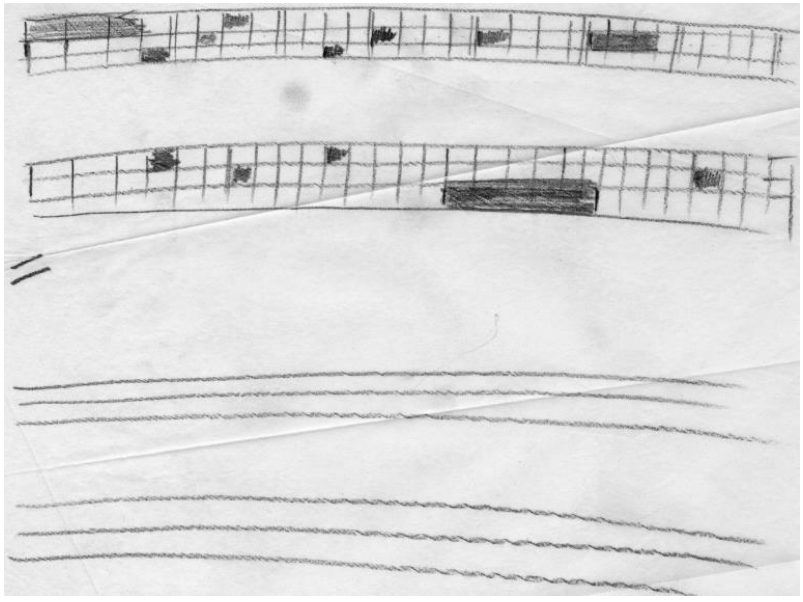

Şekil 25. John Cage's first etching at Crown Point Press, Score Without Parts (40 Drawings by Thoreau): Twelve Haiku,1978) (Kass, 2011, s.23).

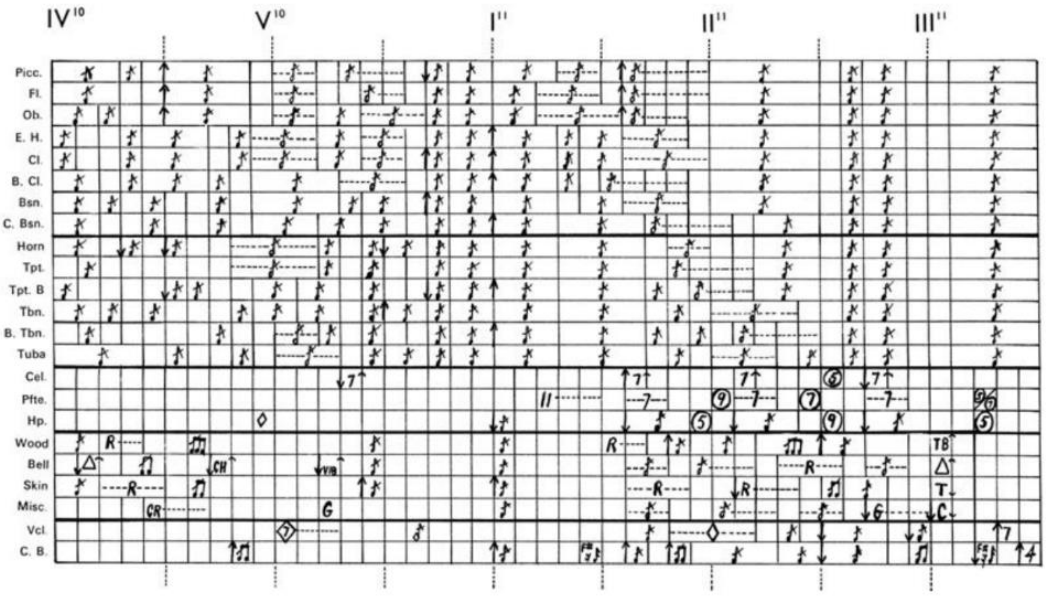
Grafik notasyon üzerine çalışmalar yapmış olan deneysel müziğin önde gelen isimlerinden Earle Brown'un 1952 yılına ait eseri *December*, müzikte zaman kavramının belirtilmediği özgür bir eser olarak yorumlanmaktadır (Şekil 26) (Gallope vd., 2025). Deneysel müzik alanına katkı sağlamış isimlerden bir diğeri besteci Morton Feldman'dır. Besteci Feldman'ın grafik notasyon çalışmaları en özgün çalışmalar arasında anılmaktadır. (Cline,2016). Feldman'ın grafik müzik alanında ilk yazmış olduğu grafik müzik, içi dolu ve boş karelerden ve uzun çizgilerden oluşmaktadır (Şekil 27). Yazılan bu grafik müzik yalnızca Feldman'ın ilk grafik eseri değil, Cage ve Tudor'un da bu alanda yapacağı çalışmalara ilham olacak ilk grafik müziktir. Feldman'ın ileride meslektaşlarıyla yapacağı deneysel müzik çalışmalarının tohumları burada atılmıştır. O'nun ilerleyen yıllardaki çalışmaları da ilk grafik çalışması gibi karelerden oluşturulmuş ve geliştirilmiştir (Şekil 28) (Cline, 2016).

Şekil 26. Earle Brown'a ait *December* adlı çalışma örneği (Gallope vd., 2025 s.18).

Şekil 27. Morton Feldman'ın ilk grafik denemesinin örneği (Cline, 2016, s.12) .

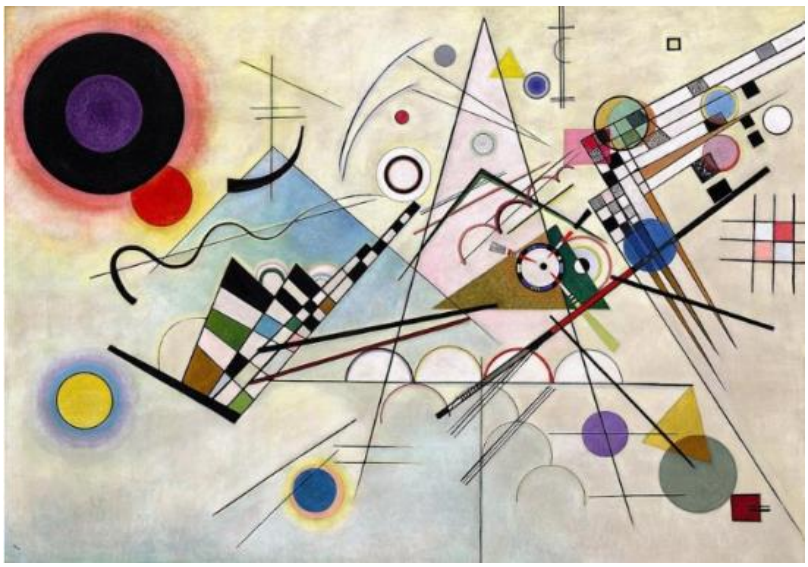

Şekil 28. Morton Feldman'ın orkestra için yazmış olduğu eser (Cline, 2016, s.80).

2.3.1. Grafik Notasyon/Görsel Müzik Örnekleri

2.3.1.1. Wassily Kandinsky/ Kompozisyon 8, 1923

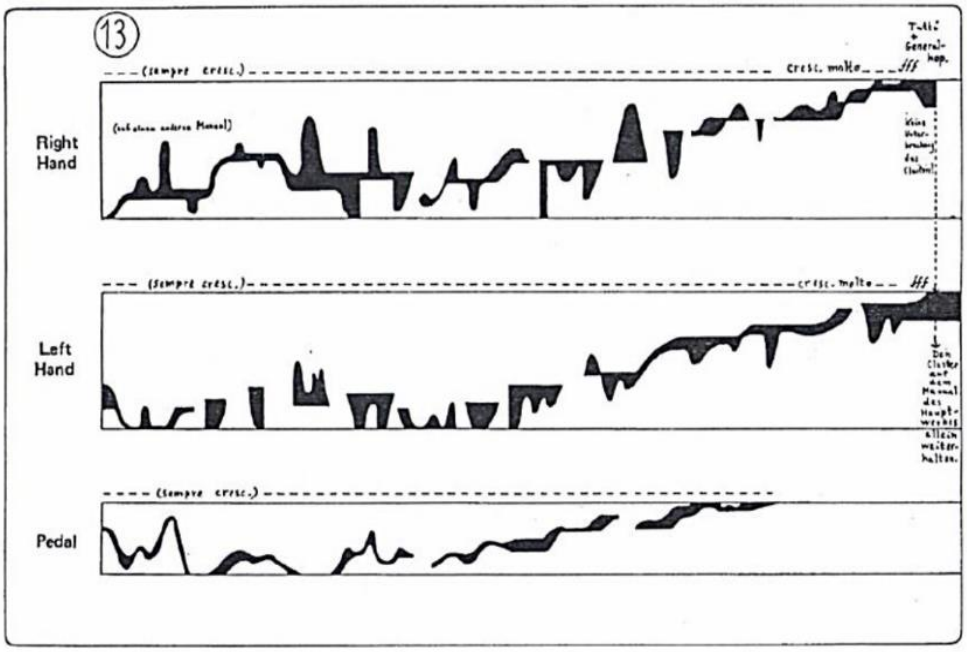
Kandinsky, Schönberg'in müziğinden etkilenmiş ve sanatında onun eserlerinin görsel sanatlardaki temsili yapmış bir ressamdır. Sesleri ve etkilerini kendi simgeleriyle ifade ederek farklı bir boyut kazandırdığı soyut resimlerinde görülmektedir. Kandinsky resimlerinde notalara ve nota yazısındaki unsurlara da yer vermiş önemli bir sanatçıdır (Koşar, 2020).

Şekil 29. Wassily Kandinsky/ Kompozisyon 8, 1923 (Koşar,2020).

2.3.1.2. György Ligeti, Volumina (1961-62)

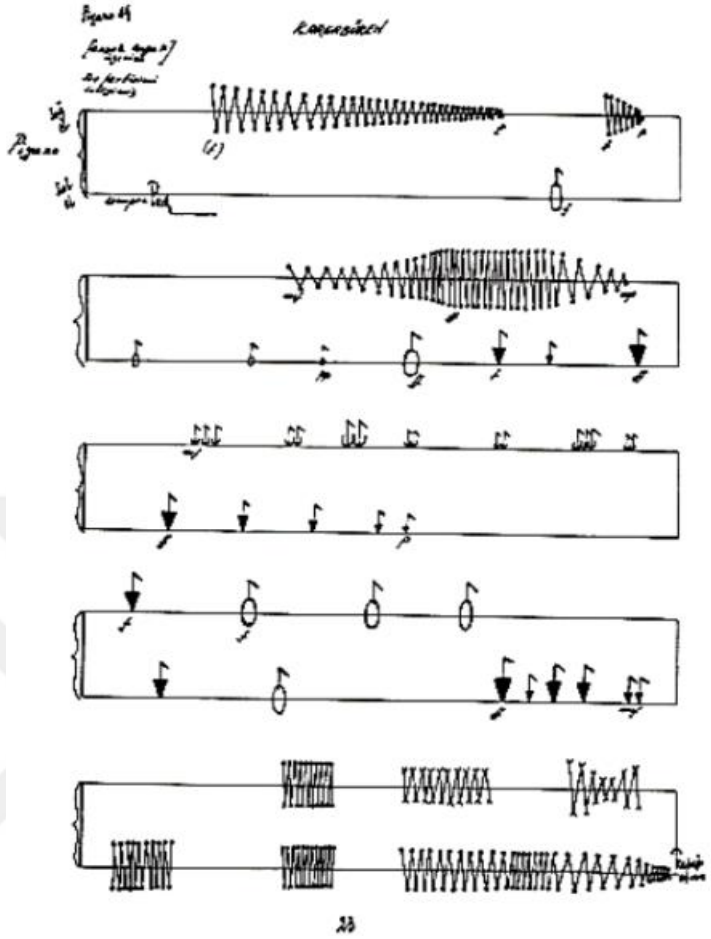
Volumina,1961-1962 yılları içerisinde György Ligeti tarafından org müziği için yazılmış bir eserdir (Şekil 30). *Müzikte Belirlenmemişlik* üzerine yaratılmış eserler arasında yer almaktadır. Bu notasyonda sesler tam anlamıyla belirtilmemiştir. Aynı anda seslerin süreleri belirtilmemiş olup, yalnızca eserin ne kadar süre içerisinde icra edileceği not edilmiştir (Çakaloz, 2019).

Şekil 30. György Ligeti, Volumina (1961-62) (Çakaloz, 2019 s.175).

2.3.1.3. İlhan Usmanbaş, Bakışsız Bir Kedi Kara (1970)

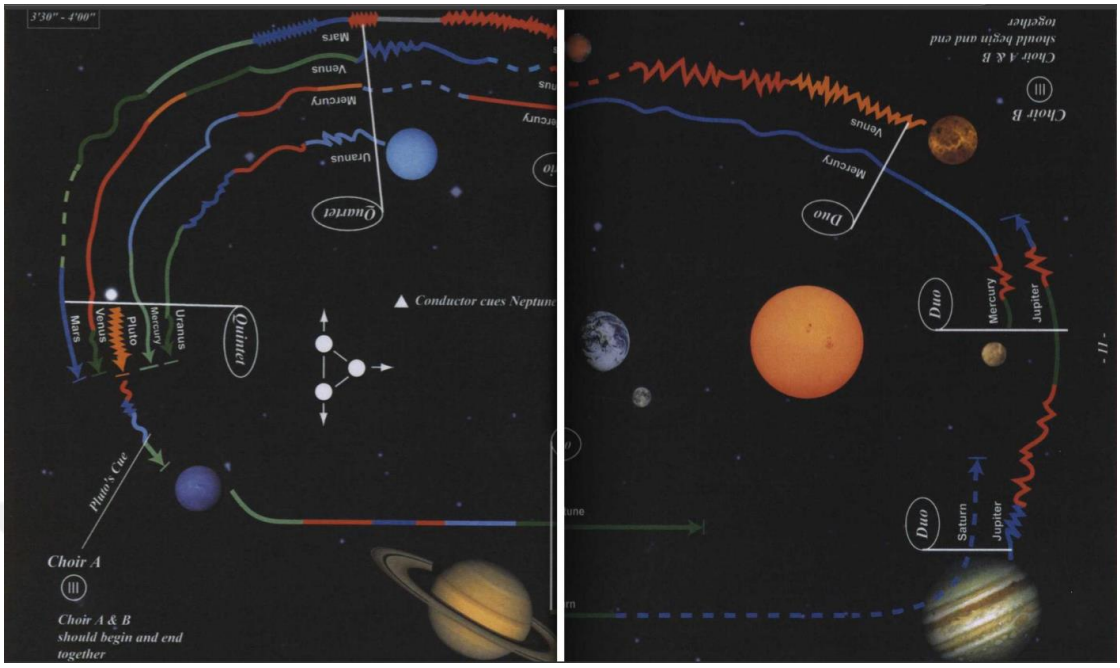
Türkiye'de grafik imgeleri kullanarak görsel müzik alanında uzun yıllar çalışmalar yapan ve Türkiye'ye bu alanı tanıtmakta önemli rolü olan müzisyen İlhan Usmanbaş'tır. Usmanbaş, dönemin şair ve yazarlarının eserlerlerini müziğe taşıyan önemli bir isimdir (İlyasoğlu, 2000). Şekil 31'de sunulan çalışma Usmanbaş'ın 1970 yılında bestelediği, aynı zamanda Ece Ayhan'a ait olan "Bakışsız Bir Kedi Kara" isimli şiirden müziğe aktarılan bir çalışmadır (Çakaloz, 2019).

Şekil 31. İlhan Usmanbaş, Bakışsız Bir Kedi Kara (1970) (İlyasoğlu, 2000, s.175).

2.3.1.4. Martin Sebastian Loyato, Celestial Spheres Fantasy for Improvisers (2005)

Günümüz müzisyenlerinden Martin Sebastian Loyato'ya ait bu çalışmada müziğin, güneş sistemi üzerinden anlatımına yer verilmektedir. Bu çalışmada her bir enstrümanın yeri bir gezegene verilmiştir. Eser, çok sayıda sembol ve icracılar için yazılmış uzun talimatlar içermektedir. Eserde kullanılan her bir grafik müzikal anlamda bir karşılık bulmaktadır (Sauer, 2009).

Şekil 32. Martin Sebastian Loyato; Celestial Spheres Fantasy for Improvisers. For 40 musicians, 2005 (Sauer, 2009, s. 134-135).

Bu çalışmanın öne çıkan temel unsurlarından grafik notasyon ile ilgili çalışmalara yukarıda değinilmiştir. İkinci olarak öne çıkan temel unsur çubuk notasyondur. Bunun öncesinde çubuk notasyonu içinde barındıran *Kodaly Yöntemi*' ne değinmek gerekmektedir. Çubuk notasyon Kodaly yöntemi içerisinde kullanılan öğretim araçlarından bir tanesidir. Konu ile ilgili başlıklara aşağıda yer verilmiştir.

2.4. Zoltan Kodaly ve Kodaly Yöntemi

1882 yılı Kecskemet doğumlu Zoltan Kodaly, yaşamını müzik eğitimine adamış, besteci ve müzikologdur. Müzik eğitiminin etkinliğini artırmak üzere yeni yöntemler geliştirmiş ve müzik eğitimine katkı sağlamıştır. Yaşamının bir evresinde yolları Bartok ile kesişmiş ve birlikte ortak çalışmalar yaparak çok sayısı halk şarkıları derlemişlerdir. Kodaly'nin uzun yıllar Macaristan'da yaşamış olması ile başlayan Macar müziğine olan ilgisi onun ileriki yıllarda bu müziği ileri noktaya taşıyacağı çalışmalar yapmasına sebep olmuştur. Kodaly yapmış olduğu tüm çalışmaları *Müzik Herkes İçindir* başlığı altında toplamıştır (Yiğit, 2000).

Kodaly yöntemi müzik öğretiminin şarkı söyleme temeli üzerine inşa edildiği bir yöntemdir.Kodaly, çocukların müzik eğitiminde, şarkı söyleme eyleminin mutlak suretle yer alması gerektiğini savunur. Kodaly'e göre şarkı söyleme her toplumun ana dilindeki

şarkılarla olmalıdır. Halk kendi milletine ait, kendinden bir parça hissedeceği eserleri seslendirmelidir (Wen, 2019). Bu yaklaşım ile kişi kendi kültürünün müziğini, şarkı söyleme üzerinden benimseyerek, müzik ile derin bir bağ kuracaktır.

Kodaly'nin yöntemini hayata geçirmesinde pek çok sebep vardır. Bunun en temel sebebi içinde bulunduğu dönemde O'na göre müzik eğitiminde yapılan hatalardır. Çünkü Kodaly *yüksek sanat* adı ile adlandırdığı kaliteli müziği topluma kazandırmak istemiş, toplumun kaliteli müziğe ulaşmasını görev edinmiştir. Toplumun kuşaklar boyunca devam ettirdiği fakat geliştirmek için girişimde bulunulmayan halk müziği ve müzik eğitimini, kaliteli bir noktaya ulaştırmak isteyen Kodaly, geliştirdiği yöntem ile müzik eğitimine yön vermiştir. Yapmış olduğu gözlemler sonucunda okullarda gösterilen şarkı söyleme biçiminin doğru olmadığını vurgulamıştır. Müzik eğitiminde doğru ve kaliteli eğitimin verilmesinin yolunun öğretmenin donanımlı ve işini çok iyi yapmasından geçtiğini çok kez vurgulamıştır. Bugüne kadar alışılmış olan sistemi eleştirerek halkın dinlediği ve maruz kaldığı müziğin sanat değeri taşımadığını vurgulamıştır. Bunun üzerine 1929 yılında *Kinderehöre* (Çocuk Koroları)'nı yayınlayarak ilk çalışmasını sunmuştur. Yaşamının çok büyük bir kısmını müzik eğitimine adamış Kodaly topluma şarkı söylemenin ve koronun önemini yaptığı sayısız çalışmalar ile anlatmıştır. Bu çalışmalarından biri dört ciltlik ilk pedojik eseri *Bicinia Hungaria'* dır (Bowyer, 2015).

Kodaly en başta çocukların maruz kaldığı müziğin iyi olmasını istemiştir. Çokseslilikten önce tek sesliliğin, kişinin müzikal algısının gelişimi üzerindeki eğiticiliğinin önemine değinmiştir. Müzik eğitiminde tek sesli şarkı söylemenin güzelliğine varılmasını istediğinden şarkılara piyano ile eşlik edilmesini doğru bulmamıştır. Sonraları yazmış olduğu şarkılarda çocuklara keyif verecek şekilde düzenlediği eserleri ile çok sesliliği aşılamayı hedeflemiştir. Çokseslilliği çocuklara bir oyun çalışması gibi uygulamıştır.

Kodaly'nin yapmış olduğu çalışmalarla Macar müziğini anlamlı ölçüde daha ileri bir noktaya taşıdığı söylenebilir. Bunun bir kanıtı olarak Macar müziği ezgilerinin, Kodaly'nin çalışmalarına kadarki süreç içerisinde, yapı bakımından birbirini takip eden seslerden oluştuğu görülmüştür. Bunun üzerine Kodaly; *333 Reading Exercises, Pentatonic Music I,II,III,IV, 24 Little Canons On The Black Keys* isimli çalışmalar ile Macar müziği ezgileri atlayan sesleri de bünyesine katmıştır. Bu çalışmalar ile Macar müziği gelişim göstermiştir (Vajda 1974; Ertekin Kaya 2023).

Kodaly, sayısız girişimleri ve çalışmaları sonucunda 1945 yılında ilk *Müzik Öneğitim Kursu' nu* açmıştır. Bunun üzerinden beş yıl geçtikten sonra Kodaly'nin doğduğu şehir olan Kecskemet şehrinde ilk *Müzik İlkokulu* kurulmuştur. Bu okullar ile birlikte Kodaly'nin müzik eğitimi alanında öğrenci profili bakımından erişmediği kesim neredeyse kalmamıştır (Yıldırım 1995; Kar 2020).

Yıldırım (1995)' e göre "Kodaly bugün *birey* den çok öte bir şey olarak, bir *kurum* olarak yaşamaktadır. Bireyin kurum niteliği kazanması ise birey için varılabilecek en uç noktadır"

2.4.1. Kodaly Yöntemi Öğretim Araçları

Kodaly Yöntemi Kodaly ve meslektaşları tarafından geliştirilen bir müzik eğitim sistemidir. Bu yöntem ile çocuğun gelişiminin doğal akışı içerisinde kolaylıkla ve severek müzik öğrenimini gerçekleştirmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Kodaly Yöntemi ile müzik eğitimi alan bireyler sanat değeri taşıyan eserler dinlemeyi öğrenecek ve kaliteli müzik okur-yazarları olabileceklerdir. O'nun için şarkı söylemek büyük ölçüde önemlidir. Yöntem içerisinde şarkı söylemek üzerine çok sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Kodaly için her birey sanat değeri taşıyan müziği dinlemeli ve bu müziği öğrenmelidir. Her bireyin içinde barındırdığı müzik kapasitesini en üst seviyeye çıkarmak yöntemin amaçları arasındadır. İyi bir müzik okur-yazarı olmak için gerekli tüm adımlar bu yöntemde sistemli bir biçimde yer almıştır. Kodaly yönteminde; kullanılan öğretim araçları, yöntemin uygulanış biçimi, yöntemi uygulayacak öğretmen özellikleri, yöntemin uygulanacağı öğrenci profili gibi pek çok detaya açıklayıcı biçimde yer verilmiştir. Yöntemin planlaması ve geliştirilmesi her ne kadar Kodaly'e ait olsa da, öğretim araçları meslektaşlarına aittir. Kodaly bu öğretim araçlarını yönteminin içerisine entegre etmiştir (Ertekin Kaya, 2023).

Başlıklar;

1- Tonik sol-fa (Bağıl solmizasyon)

2- El İşaretleri (Fonomimi)

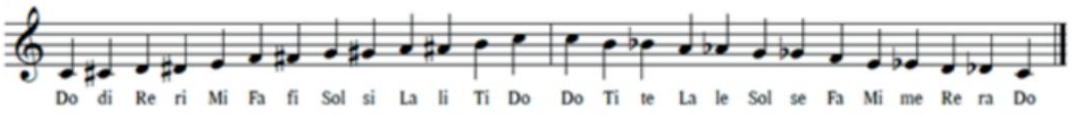
3- Ritim Heceleri

4- Çubuk Notasyon (Ritim Çubukları)

2.4.1.1. Tonik Sol-Fa (Bağıl Solmizasyon)

Yöntemin kurucusu olan Sarah Glower (1785-1864) bir müzik eğitimcisidir. Çocuk korusu şefliği yapan Glower çocukların nota öğrenim süreçlerinde yaşadıkları zorluklara şahit olmuştur. Bunun üzerine bir yöntem geliştirmek istemiş ve Tonik Sol-Fa hayata geçirilmiştir. Yöntemi geliştirirken Fransız Rakamlı Müzik Sisteminden esinlenmiştir. Yöntemin bazı değişikliklerle günümüze ulaşmış hali ise John Curwen'a (1816-1880) aittir (Bilen ve Şimşek, 2017). Tonik Sol-Fa (Bağıl Solmizasyon) adı ile uygulanan bu sistemde her majör ton (Do Majör) üzerine, her minör ton (La minör) üzerine kurulmaktadır. Bu iki tonun içerisinde değiştirici işaret bulunmamaktadır. Çok sayıda değiştirici alan tonların, Do Majör ve La minör üzerinde çalışılması okuma kolaylığı sağlamaktadır. Bu sebeple diğer tonların bu tonlara aktarılarak çalışılması ile müzikal başarı anlamlı fark göstermektedir. Bu sistem ile yapılan öğretimlerde nota isimleri ve kullanılan değiştirici işaretler klasik notasyondan farklı adlandırılmaktadır (Yıldırım 1995; Çeliktaş 2021; Ertekin Kaya 2023).

Bu sistemde notalar; do'dan si'ye olacak şekilde; **do-re-mi-fa-sol-la-ti** —> **d-r-m-f-s-l-t** gösterilmektedir.

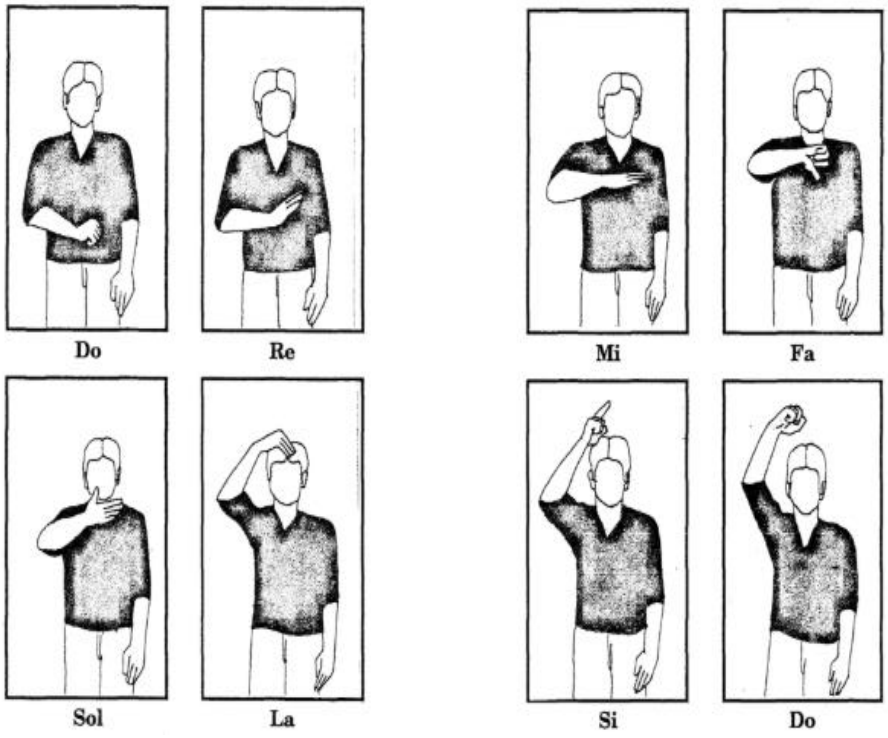
Şekil 33. Gam üzerinde diyez ve bemol işaretli notaların adlandılması örnek. (Kaya,2022, s.92)

Şekil 33'te sunulan bağıl solmizasyonda diyez ve bemol işaretlerinin nasıl adlandırıldığı görülmektedir. Diyez işaretleri hece sonuna (-i) eklenerek, bemol işaretleri hece sonuna (-a) eklenerek belirtilmektedir.

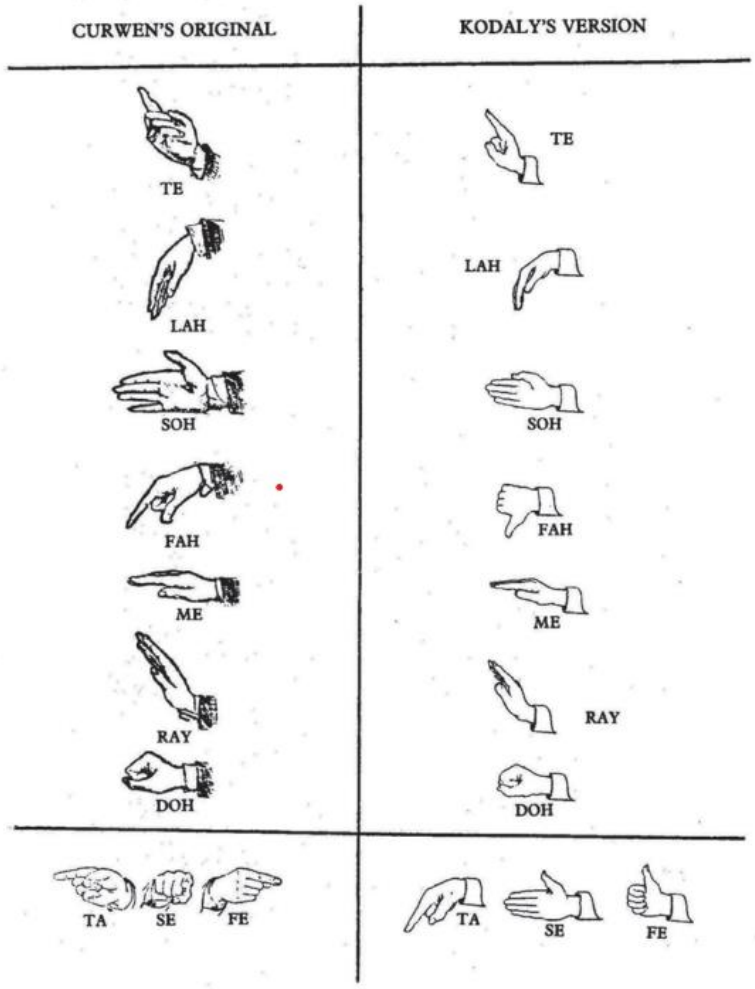
Notaların incelik ve kalınlıklarının gösterilmesi için kesme ve virgül işareti kullanılmaktadır. Heceler ile belirtilen notalarda, orta do'nun altında kalan notaların kalın olduğunu belirtmek için sağ alt köşesine virgül işareti konulmaktadır. Orta do'nun üzerinde kalan notaların ise sağ üst köşelerine kesme işareti konulmaktadır. Örneğin **l,-t,-d-r-m-f-s-l-t-d-r'-m'-f'** şeklinde gösterim yapılmaktadır. Bağıl solmizasyonda öğretilen şarkıdaki ton (örneğin Re) Majör bir ton ise **r=d** olarak, minör bir ton ise **r=l** şeklinde gösterilmektedir (Choksy, 1986).

2.4.1.2. El İşaretleri (Fonomimi)

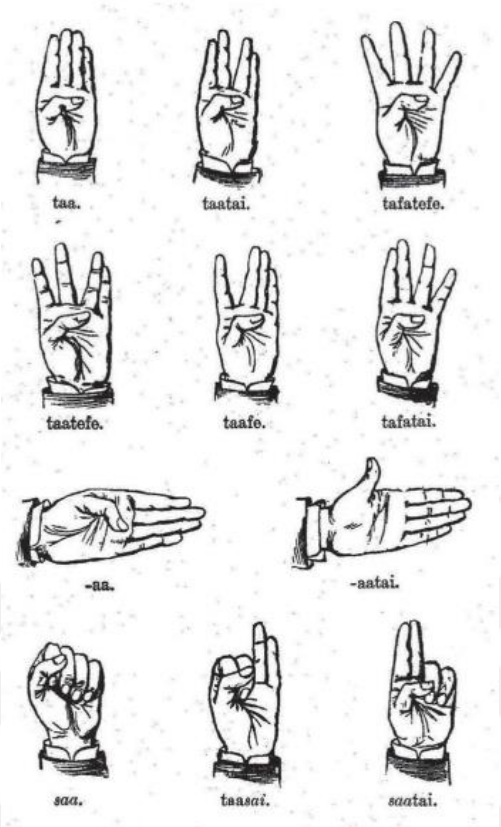
Kurucusu John Curwen olarak bilinen El İşaretleri (Fonomimi) Fransız Maurice Chewe tarafından geliştirilerek kullanımını sürdürmüştür (Şekil 34). Müziğin hareket yolu ile öğretilmesinin öncüsü Jacues-Dalcroze olarak bilinir. Kodaly'nin yöntemine kattığı El İşaretleri çocukların seslerin yüksekliğini somutlaştırılmasına ve kolaylıkla öğrenmesine katkı sağlamaktadır. Bu sistemde her nota farklı bir işaret ile ilgili konumda gösterilmektedir. Öğrenci tek eli ile öğretmenin gösterdiğini tekrar eder. Yalnızca iki farklı parti öğretilecek ise, öğretmen iki elini kullanarak göstermektedir (Choksy 1986; Çeliktaş 2021).

Şekil 34. Fonomimi örneği (Yıldırım, 1995, s.30).

Şekil 35. Curwen ve Kodaly'nin El İşaretleri kullanımına örnek (Stevens, 2010, s.13).

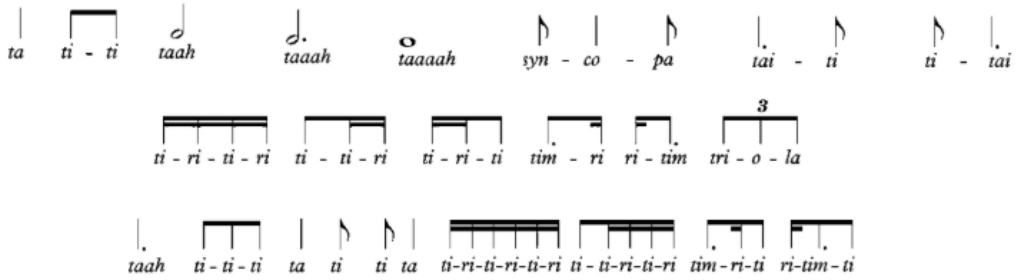

Şekil 36. Curwen'ın kullanmış olduğu parmak işaretleri örneği (Stevens, 2010, s.10).

2.4.1.3. Ritim Heceleri

Galin-Paris-Cheve sistemi olarak adlandırılan Ritim Heceleri, Pierre Galin, Aime Paris ve Emile Cheve'nin çalışmalarıyla ortaya çıkmıştır. Fransız Ritim Heceleri olarak da adlandırılan bu sistem yöntemin diğer öğretim araçlarıyla bağlantılı olarak fayda sağlamaktadır. Ritim Heceleri nota süre değerlerinin, Kodaly yönteminde kullanılan heceler ile öğretilmesidir. Bu heceler (Ta-Ti vb) olarak isimlendirilmektedir (Şekil 37).

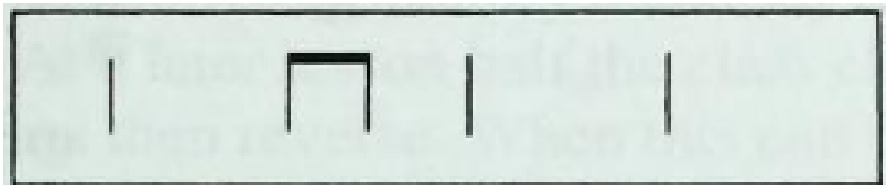
Ritim heceleri dizek kullanılmaksızın nota süre değerlerinin yer aldığı bir sistemdir. (Ta-Ti) olarak çalışılan Ritmik Hecelerin öğrenilmesinin ardından, süre değerlerinin altlarına ilgili çalışmaya ait nota isimleri yazılabilmektedir. Ritmik çalışmalar el vuruşları ile çalışılabilmektedir. Ritmik okumayı geliştirmeyi amaçlayan bu sistem çubuk notasyon ile benzerlik göstermektedir (Çeliktaş 2021; Ertekin Kaya 2023).

Şekil 37. Ritim Heceleri örneği(Çeliktaş, 2021, s.18).

2.4.1.4. Çubuk Notasyon (Ritim Çubukları)

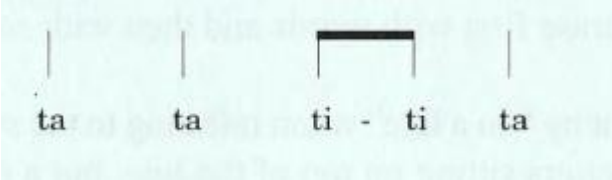
Araştırmanın konusunda yer alan çubuk notasyon, notaların süre değerlerini belirtmek için yazılan saplar ile gösterilir. Çubuk notasyon olarak adlandırılan notasyon bazı kaynaklarda *stem notation* (gövde notasyonu) olarak da kullanılmaktadır (Choksy,1999). Dörtlük, sekizlik, onaltılık değerde notalar yalnızca sapları ile gösterilir. Birlik ve ikilik değerdeki notalar notanın dairesi ve sapı ile gösterilmektedir (Şekil 38) (Kaya, 2022). Çubuk notasyon sol-fa gamdaki nota isimleriyle kullanıldığında, hızlı ve dizek olmadan kolaylıkla bir müzik yazısı yazmaya imkan sunmaktadır. Çubuk notasyon öğrencinin ritmik duygusunun gelişmesine katkı sağlar. Küçük yaştaki çocuklar için ilk olarak bu notasyonun kullanılması ile öğrenimin kolaylaştırılması hedeflenmiştir. İleriki aşamalarda bu notasyonasol-fa gamdaki nota isimleri (Şekil 39), ritim heceleri (ta-ti) (Şekil 40) ya da ilgili şarkının sözleri yazılarak kullanılabilmektedir (Şekil 41). Kodaly yönteminde kullanılan bazı grafik imge kullanımlarına da rastlanmaktadır. Kodaly erken nota öğretiminde ilk notasyonun grafiklerle olması gerektiğini vurgulamaktadır (Şekil 42) (Choksy,1999).

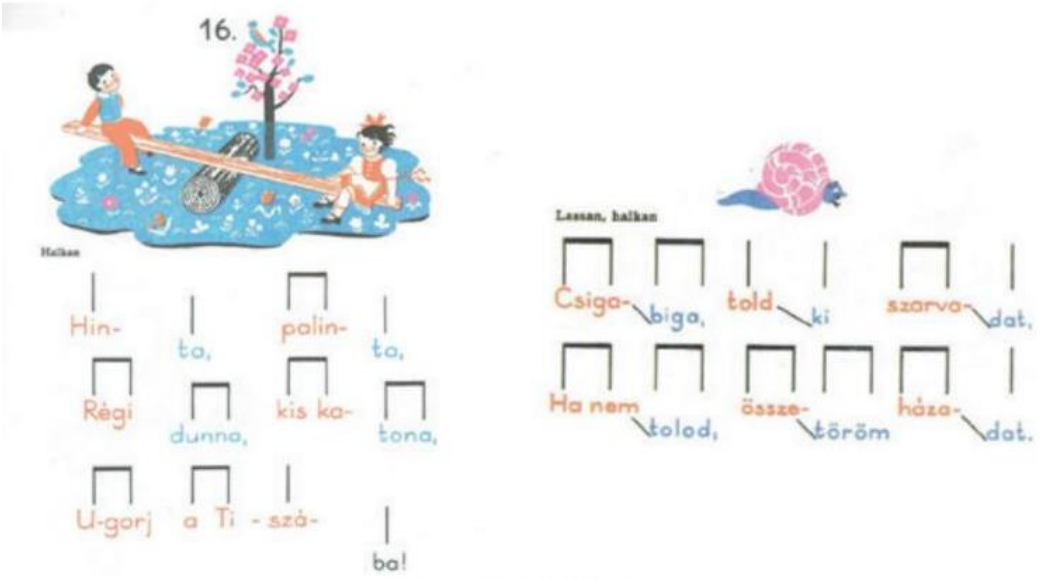
Şekil 38. Çubuk Notasyon örneği (Choksy, 1999, s.39).

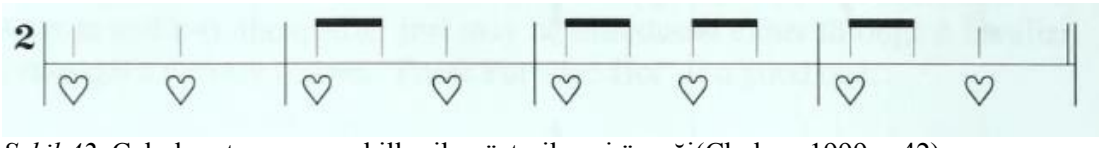
Şekil 39. Çubuk notasyonun notaları temsil eden harfler ile gösterimi örneği (akt. Yıldırım, 1995, s.44).

Şekil 40. Çubuk notasyonun ritim heceleri ile yazılması örneği (Choksy, 1999, s.46).

Şekil 41. Çubuk notasyonun şarkı sözleri ile kullanımı örneği (akt. Kaya, 2022, s.59).

Şekil 42. Çubuk notasyonun şekiller ile gösterilmesi örneği(Choksy, 1999, s.42).

2.5. Şarkı Öğretimi ve Şarkı Söyleme

Bu çalışmanın temelini oluşturan ana unsurlardan biri olan şarkı öğretimi, müzik eğitiminin en temel unsurudur. Şarkı söylemek çocukların yaptığı en doğal eylemlerden biridir. Çocuklar bu doğal eylemi çok küçük yaşlardan itibaren gerçekleştirirler. Bir bebeğin ilk çıkardığı seslerin bile müzikal bir değeri vardır. Şarkı söylemenin bebeklerin dil gelişiminde etkisi yapılan çalışmalar ile ortaya konulmuştur (Choksy, 1986). Şarkı söyleme temelli öğretimine dayanan Kodaly yaklaşımı için şarkı öğretimi, müzik eğitiminin çok önemli bir parçası olarak varlığını korumaktadır. Kodaly ve bir çok önemli müzik eğitimcisi şarkı söyleme temelli öğretimi desteklemiş ve bu yönde yaptığı çalışmaları müzik eğitimi alanına kazandırmıştır. Kodaly'nin yönteminde ses, kişinin müzik eğitiminde kolayca ulaşabileceği bir değerdir. Bunun üzerine şarkı söyleme temelde müziğin ve Kodaly yönteminin yapıtaşı niteliğindedir (Yiğit, 2000).

Şarkı söyleme ve şarkı öğretimi okul müzik eğitiminin temel taşıdır. Öğrenciler derslerinde veya okullarında oluşturulan korolarda görev alarak birlikte müzik yapmanın zevkini deneyimlerken bilişsel ve sosyal anlamda bir çok kazanımı edinmiş olmaktadırlar (Tezeren, 2019). Sun (1969), ilköğretim müzik derslerinde şarkı söylemenin önemi ve gerekliliğini dile getirmektedir. Sun'a göre müzik ders saatlerinin az olması ve durum bu iken derslerin teorik ve kuramsal bilgiler ile geçirilmesi, kalan zamanda kendi kültürüne ait olmayan müziklerin dinletilmesi öğrenciyi müzikal değeri düşük müziklere itmektedir. Öğretmenlerin atandıklarında öğrencilerine öğretebilecekleri şarkılardan oluşan bir repertuar oluşturmanın önemine değinir. Öğretmenlerin şarkı repertuarının eksikliği ileriki yıllarda ilk ve ortaokullarda koro ve şarkı söyleme kültürü bakımından eksikliğe sebebiyet vermiştir. Sun (1969)'a göre Türk halkı uzun yıllardır şarkıları kulaktan öğrenme yoluyla diğer nesillere aktarımını başarmış bir toplumdur. Buradan yola çıkarak Sun toplumun öncelikli olarak kendi müziklerinden bir müzik dağarcığı oluşturmasının önemine değinmektedir.

Müzik eğitiminde şarkı öğretim yöntem ve teknikleri, toplumun da aşina olduğu şekliyle en yaygın olarak kulaktan öğretim yoluyla karşımıza çıkmaktadır. Kulaktan öğretim işitsel öğretim ile aynı anlamı taşımaktadır. İşitsel (kulaktan) öğretim, müzik eğitiminde yaygın olarak okul öncesi ve ilkokul kademesinde kullanılmaktadır. Bu kademede şarkıların işitsel olarak öğretilmesi notasyona dayalı öğretime göre daha kolay ve tercih edilebilir bir konumdadır. Okul öncesi ve ilkokul kademesinde öğretilecek şarkılar kolay ezberlenebilir ve akılda kalıcı olması tercih edilmektedir. Bu öğretime şarkının sözlerinden, ezgisinden ya da ritminden başlanarak yer verilmektedir (Saraç, 2016).

Diğer bir şarkı öğretim yöntemi notasyon ile öğretimden geçmektedir. Notasyona dayalı öğretim, görsel öğretim ile aynı anlamı taşımaktadır. Görsel (notayla) öğretim, şarkıların nota ile öğretilmesidir. Şarkı öğretiminde nota okumanın iyi bir şekilde yapılması, solfej ve bona yaparak şarkıyı öğrenmeye hazır hale gelmek önemlidir. Bu öğretimde şarkının sözlerinin ritmik olarak okunması önemlidir. İlköğretim aşamasında ritmik yapıyı öğrenciye öğretmek amacıyla çeşitli benzetmeler yapılabilmektedir. Bu aşamada her öğretmenin geliştirdiği yöntemler farklı olabilmektedir. Okullarda yaygın olarak şarkı öğretimi, ilgili şarkının notalarının tahtaya yazılması ve bu notaların beden perküsyonu ile destekli biçimde okunması ile gerçekleşmektedir (Saraç, 2016).

Şarkıyı öğretmeye başlarken çeşitli yollar izlenebilir. Bunlar; şarkının sözlerinden, ritminden, ezgisinden başlamak olabilir. Yalnızca şarkının kendisinden yola çıkarak değil şarkıya özgü karakteristik özelliklerinden bahsederek ve bunların analizlerini yaparak da şarkının öğretimine giriş yapılabilir (Saraç, 2016).

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.6. Kodaly Yöntemi ve Çubuk Notasyon İle İlgili Araştırmalar

Özeke (2007) Kodaly ders planının tanıtılması ve Türkiye'de Kodaly ders planın uygulanabilirliğine vurgu yapan dergi makalesinde Kodaly yaklaşımına uygun örnek ders planı sunduğu bir çalışma yayınlamıştır. Ders planının bir aşamasında müzikli etkinlikler ve oyunlara yer verilmesine dikkat çekmiştir.

Gülle (2019) *Kodaly Yönteminin Ortaokul Öğrencilerinin Blok Flüt İcra Performanslarına Ve Müzik Dersi Tutumlarına Olan Etkisinin İncelenmesi* isimli çalışmada Deney ve Kontrol grubu oluşturulmuştur. Deney grubuna Kodaly yöntemi ile öğretim yapılmış, Kontrol grubuna Geleneksel öğretim yöntemi ile öğretim yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; Her iki grubun da Blok flüt icra performansında ve müzik dersine yönelik tutumlarında anlamlı fark yarattığı görülmüştür. Blok flüt icra performansı bakımından deney grubunun kontrol grubuna oranla anlamlı bir fark yarattığı görülmüştür. Fakat, grupların müzik dersine olan tutumları bakımından deney grubunun kontrol grubuna göre arasında anlamlı derecede farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Küçük (2019) Yapılan deneysel çalışmada; Kodaly ve Dalcroze yaklaşımları ile desteklenerek planlanan etkinliklerin öğrencilerin ön-test ve son test bilgi düzeylerinde, Müzikte; tempo, gürlük ve form üniteleri kapsamında olumlu yönde artış görülmüştür. Bu yaklaşımlar doğrultusunda hazırlanan etkinliklerin ilgili kazanımların edinilmesinde etkili olduğu vurgulanmıştır.

Çeliktaş (2021) yapılan çalışmada; Kodaly temelli müzik öğretim programının kullanılması, çocukların işitme becerileri üzerinde etkili sonuçlar doğurduğunu göstermektedir. Çalışma sürecinde öğrencilerin müziksel algıları, müzikal farkındalıkları ve iç duyuş becerileri çeşitli çalışmalar ile desteklenmiştir. Bunun sonucunda Kodaly temelli müzik öğretim programının iç duyuş becerileri üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Çalışmanın özünde, Kodaly temelli müzik öğretim programının hazırlık çocuk korosu üzerinden yola çıkarak, öğrencilerin müziksel işitme ve okuma becerilerinin gelişiminde etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Mete ve Çoban (2022) Müzik öğretmenlerinin Kodaly yaklaşımlarını uygulama durumlarının incelendiği çalışmada; Farklı kademelerde öğretmenlik yapan 356 müzik öğretmeni ile görüşülmüştür. katılımcıların %82.6'sı Kodaly yöntemi hakkında bilgi sahibi olduğu, %61.9'u Kodaly yöntemini derslerine dahil ettiklerini bildirmişlerdir. Kodaly

yöntemine ait Çubuk notasyon ve ritim hecelerinin derslerde kullanım oranlarına bakılırsa; %8.2 hiç kullanmamakta, %17.6 nadiren kullanmakta, %36.8 orta sıklıkta kullanmakta olduğunu bildirmiştir. 2018-2021 yılları arasında Kodaly yaklaşımı ile ilgili yapılan araştırmalar ve Türkiye'de bu alanın tanıtılması ve yaygınlaştırılması adına artış göstermiş olduğu belirtilmiştir. Bu duruma rağmen Kodaly yönteminin uygulanabilirliği ve kullanım durumu memnun edici olsa da istendik bir boyuta ulaşılamadığı not düşülmüştür. Türkiye'de Kodaly yöntemini uygulama konusunda öğreticinin bu alanı iyi tanıması ve uygulama noktasında doğru bir yol izlemesinin önemi vurgulanmıştır.

Ertekin Kaya (2023) *Okulöncesi Müzik Eğitiminde Kodaly Yaklaşımı Temelli Bir Müzik Öğretim Programı Tasarısı* isimli doktora tezinde; okulöncesi müzik eğitiminde uygulanmak üzere kodaly yaklaşımı esasına dayanan temeller ile bir müzik öğretim programı tasarısı oluşturulmuştur. Bu tasarının oluşu sürecinde uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bunun sonucunda kazanım listeleri oluşturulmuştur. Bunun sonucunda, şarkı söyleme becerine ait (7), içsel duyuş becerisine ait (4), Ritmik beceriler ait (6), müziksel kavramları tanımaya ait (13) kazanım belirlenmiştir. Çalışmada kullanılan materyaller arasında, Öğretimi gerçekleştirilecek şarkılar Çubuk notasyon ile hazırlanmıştır. Okulöncesi müzik eğitiminde Kodaly yaklaşımı temelli öğretim programı tasarısı ile Türk Eğitim Sistemine bu yaklaşımı kazandırmak hedeflenmiştir.

2.7. Grafik Notasyon İle İlgili Araştırmalar

Ayhan (2012) *İmge Kullanımının Okul Şarkılarının Öğretimindeki Başarıya Etkisi* adlı doktora çalışmasında; Çalışma grupları Kontrol ve deney grupları olarak ikiye ayrılmıştır. Öğretilecek şarkılar her iki gruba uygulanacak şekilde hazırlanmıştır. Kontrol grubunun öğretim aşamasında şarkılar katılımcılara dinletilerek öğretilmiştir. Şarkıların sözleri öğretmen yardımı ile seslendirilmiştir. Deney grubunun öğretim aşamasında şarkılar katılımcılara İmgeler içeren öğretim sistemi ile öğretilmiştir. Bu öğretimde görsellerden faydalanılmış ve video formunda öğretim gerçekleştirilmiştir. İki grupta da yapılan öntest sontest sonuçlarına bakıldığında katılımcıların şarkının sözlerini hatırlama ve okul şarkılarını öğrenme davranışları bakımından farklılık olduğu görülmüştür. Deney grubu yapılan testler ile kontrol grubundan daha başarılı olmuştur. Sonuç olarak imge kullanımının Şarkı öğretiminde başarıya etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır.

Mcnab (2015) *Graphic Notation İn The Elementary School Music Classroom* isimli çalışmada; ilkokul müzik eğitiminde grafik notasyon kullanımının sonuçları ve geleneksel batı müziği notasyonu kullanımının sonuçlarını ortaya koymaktadır. Dersler gönüllü

öğretmenler tarafından yürütülmüştür. Araştırmanın sonucunda grafik notasyonun müzikal unsurların anlaşılmasına ve öğrencinin derse aktif katılmasına katkı sağladığı görülmüştür. Yapılan etkinliklerin öğrenciyi motive ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Grafik notasyonun öğrencilerin yaratıcılığını olumlu yönde etkilediği ve bu notasyonun geleneksel batı müziği notasyonunu öğrenmeden önce bazı müzikal kavramları algılamaları açısından faydalı olabileceği öngörülmüştür.

Yiğit (2017) *Grafik Sembol ve Resimlerden Yararlanılarak Oluşturulan Şarkı Haritalarının Okul Şarkılarının Öğretimindeki Başarıya Etkisi* adlı doktora tezinde; Şarkı öğretiminde şarkı haritalarının öğrenime etkisi araştırılmıştır. Çalışamanın sonucunda elde edilen bulgularda deney grubunun kontrol grubundan daha başarılı olduğu kaydedilmiştir. Öğrenme/hatırlama arasındaki farka bakıldığında deney grubunun sonuçlarının kontrol grubundan yüksek olduğu ortaya konulmuştur. Deney grubunun şarkıyı öğrenme başarısı kontrol grubuna oranla daha yüksek olarak kaydedilmiştir. Deney grubunda kullanılan şarkı haritalarının kalıcılık üzerinde etkili olduğu ve şarkı haritalarının kullanımının öğrencide olumlu izler bıraktığı araştırmacı tarafından kaydedilmiştir.

Çakaloz (2019) *20. Yüzyılda Müzikte belirlenmemişlik Uygulamaları Ve Yeni Notasyon Biçimleri* isimli çalışmasında 20. yüzyıl'a ait farklı notasyon örneklerini sunmuştur. Çalışmada Türk müzisyenlerin notasyon çalışmalarına da yer verilmiştir. Bu çalışma ile grafik notasyon, deneysel müzik, müzikte belirlenmemişlik üzerine yapılmış çalışmaların, Türkiye'de daha fazla tanınmasına ve bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sunmasına olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Koşar (2020) *Sesi Görmek Ya Da Görüntüyü Duymak; Anti Disipliner Bir İfade Olarak Görsel Notasyon* adlı görsel notasyon örneklerinin yer aldığı bu çalışma, geleneksel notasyon ve grafik/görsel notasyonun hizmet alanlarını, aralarındaki farkı vurgulayan bir çalışma olarak yerini almaktadır. Görsel notasyonun imgesel boyutunu vurgularken, görsel notasyonun görsel sanatlar alanınına girerek kendine müzik alanında yer edindiğini göstermektedir. Görsel müzik ile alışılmış olan notasyon kalıbının dışına çıkıldığı gösterilmektedir. Çalışmada görsel notasyonun, geleneksel notasyondan ayrıldığı her ikisinin de yerinin farklı olduğuna ve görsel notasyonun gelişimine devam ettiğine dikkat çekilmiştir. Çalışmada; Kandinsky, Paul klee, Luigi Russolo, Feldman, John Cage, Karlheinz Stockhausen, Cornelius Cardew, Roman Haubenstock-Ramati, Brian Eno, Edgard Varese, Marcel Duchamp, Man Ray, Beethoven, Cordier, Earle Brown, gibi sanatçıların görsel müzik çalışanlarına ve eserlerine yer verilmiştir.

2.8. Aktif Öğrenme Yaklaşımları İle İlgili Araştırmalar/Diğer Araştırmalar

Çizmeci (2006) yapılan çalışmanın sonucunda, Geleneksel öğretim ve aktif öğretim teknikleri ile yapılan iki grubun verilerine bakıldığında, aktif öğrenme tekniklerinin kullanıldığı grubun geleneksel öğretim yapılan gruba göre daha olumlu gelişmeler içerdiği ortaya konulmuştur. Aktif öğrenme teknikleri ile öğretim yapılan grubun müzik derslerine olan tutumu olumlu yönde gelişim göstermiştir. bu grubun müziksel bilgi ve becerileri diğer gruba göre daha kolay kazandıkları yönünde sonuç ortaya çıkmıştır.

Gök ve Tufan (2015) yapılan çalışmada; 2006 Müzik Dersi Öğretim Programına Yönelik müzik öğretmenlerinin çeşitli konulardaki görüşleri alınmıştır. Bu çalışmanın sonucunda *2006 Müzik Dersi Öğretim Programının, Öğrencilerin Başlıca Müziksel Sembol, Terim ve Kavramları Kazanıma Dönüştürme Durumları Üzerindeki Etkisine yönelik* görüşlerin %60'ı olumsuz yönde olmuştur buradaki bazı görüşler; 1-Bu tür konularda öğrencilerin isteksiz olduğu vurgulanmış ve bunun üzerine ilgi çekici yöntem ve tekniklerin kullanılması gerektiği görüşler arasındadır. 2-İlköğretimde soyut kavramların yer almaması gerektiği görüşler arasındadır. *Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Şarkı, Türkü ve Ezgilere Yönelik Görüşleri* arasında %86 oranında olumsuz görüş belirtilmiştir. 1-Şarkıların bazılarının akılda kalıcılık yönünden zayıf olduğu belirtilmiştir. *2006 Müzik Dersi Öğretim Programının 'Çalma-Söyleme-Dinleme' Öğrenme Alanına İlişkin Kazanımları Öğrencilerin Gerçekleştirme Düzeylerine Yönelik Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri* arasında %51 oranında olumsuz görüş bildirilmiştir. 1-Notası olmayan şarkılar öğretileceğinde notaları tahtaya yazmanın zaman kaybına yol açtığı görüşler arasındadır. 2- zevk eğitimi etkinliklikleri ve öğrenciyi iyi bir dinleyici yönünde geliştirecek etkinliklerin olmaması yönünde görüş bildirilmiştir. *Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Öğretim Programına Göre Hazırlanan Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Kitapta Yer Alan Etkinliklere Yönelik Görüşleri* arasında %47 oranında olumsuz %20 olumlu görüş bildirilmiştir. 1- Kodaly, Dalcroze gibi müzik öğretim yöntemlerinden yeterli oranda yararlanılmadığı görüşü bildirilmiştir. 2- Öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin kalıcı öğrenme durumu yaratmadığı görüşü bildirilmiştir. 3- etkinlikleri 1 ders saatine sığdırmanın zor olduğu görüşü bildirilmiştir. *Müzik Öğretmenlerinin Müzik Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarına Yönelik Görüşleri* arasında %11 olumlu, %89'u olumsuz görüş bildirmiştir. 1-Kitaplardaki etkinlikler çoğunlukla yazılı etkinlikler olduğundan müziksel performansa dayalı etkinliklerin oranının çok az olduğu vurgulanmıştır. 2- Öğrenci çalışma kitapları nota öğretimi bakımından yetersiz görüşü belirtilmiştir.

Gökmen (2016) *Okul Öncesi Müzik Eğitiminde Şarkıların Oyunlu-Oyunsuz olarak Öğretiminin Karşılaştırılması* adlı yapılan çalışmada; Oyunlar ile şarkı öğretimi yapılan grubun; şarkıları akılda tutma bakımından oyunsuz öğretim yapılan gruptan daha başarılı olduğu sonucuna varılmıştır. Şarkıların oyunlar ile öğretildiği grubun; grup içi uyum, şarkıya duyulan ilgi, şarkıya dikkatlerini verebilme ve ders içi katılım bakımından aritmetik ortalama düzeylerinin diğer gruba göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Öztürk (2022) *Zihinsel Yetersizliği Olan Bireylerde Şarkı Öğretiminin Konuşma Becerilerine Etkisi* adlı yapılan doktora tezinde; zihinsel yetersizliği olan bireylerde şarkı öğretiminin konuşma becerisine olan etkisi araştırılmıştır. Çalışmada 6 katılımcı yer almıştır. Yapılan uygulamalar ve testler sonuçlandığında, zihinsel yetersizliği olan bireylerde şarkı öğretimi; iletişim becerileri, alıcı ve ifade edici dil becerileri, akıcı konuşma, eşleme ve yönerge çalışmaları, anlam gelişimi, bakımından her katılımcının son test puanlarında artış olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmadaki her katılımcı şarkı öğretimi sonucunda belirtilen alanlarda başarı göstermiştir.

Akbal (2024) *Orff Eğitiminin İlkokul İkinci Kademede Öğrencilerinin Ritim Algıları Ve Müzik Dersi Başarılarına Etkisi* adlı çalışmada; bir gruba orff destekli müzik eğitimi, diğer gruba standart müzik eğitimi müfredatı uygulanarak deneysel bir çalışma yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; Orff destekli öğretim alan deney grubunun yapılan başarı testlerinde kontrol grubundan daha başarılı oldukları sonucuna varılmıştır. Deney grubunun dans ve müzik ile ilgilenmiş olmaları, orff yaklaşımına bir oyun gözüyle bakmalarını sağlamış ve öğrenimin kalıcılığı bakımından olumlu sonuçlanmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araç ve yöntemleri, veri toplama süreci, uygulama süreci, verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli, Gerçek Deneme Modelleri arasından, son test kontrol gruplu model olarak belirlenmiştir. Son test kontrol gruplu model deneysel yöntemlerde kullanılmaktadır. Deneysel yöntemlerde kontrol grubu kullanılması araştırmanın güvenirliği ve geçerliğinin artmasına katkı sağlamaktadır (Kaptan, 1977). Araştırma yöntemleri arasından deneysel yöntem, bilimsel olmaya en yakın olan yöntem olarak bilinmektedir (Kaptan, 1977). Gerçek Deneme Modellerinden son test kontrol gruplu modelde (Karasar, 2014), yansız atama ile oluşturulmuş kontrol ve deney grupları yer almaktadır. Bu modelde deney öncesi iki gruptaki tüm katılımcıların benzerliği sağladığı kabul edilmektedir (Karasar, 2014). Bu modelde ön-test yapılmamasından dolayı hataya sebebiyet verebilecek durumların ortadan kaldırılmasını sağlamak amacıyla, deney öncesi grupların eşitliğini sağlayacak bir sınama yapılması çalışmanın geçerliği bakımından önemli görülmektedir.

Bu araştırmada nicel ve nitel veri toplama yöntemlerinin içinde yer alan, veri toplama araçlarının kullanımına başvurulmuştur. Çalışmada kullanılan kontrol listeleri son test ve kalıcılık testinde nicel veri toplama araçları olarak, yarı yapılandırılmış görüşme formu ise nitel veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Katılımcılar amacına uygun olacak şekilde seçilmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu 8-10 yaş arası yirmi katılımcı oluşmaktadır. Araştırmanın yapıldığı çevre olan İzmir İli Güzelbahçe İlçesi'nde duyuruya çıkılarak iki haftalık bir süre içerisinde çalışmaya gönüllü olarak katılmak isteyen yirmi, 8-10 yaş arası katılımcıya ulaşılmıştır. Başvuruların alınması sırasında katılımcılardan *başlangıç düzeyde nota bilgisine sahip* olmaları beklenmiştir. Bu durumu tespit etmek için kısa bir sınama testi uygulanmıştır. Bu sınama testinde katılımcılara iki oktavlık do majör gam dizisi okutulmuştur. Katılımcıların

notaları tanıma durumları gözlenmiştir. Bunun üzerine iki grup arasında eşitlik sağlanarak çalışma grupları oluşturulmuştur. Katılımcıların seçimi aşamasında çalışma sürecinde öğretilecek dört şarkıyı daha önce bilip bilmedikleri, kendilerine yöneltilen sorular ile tespit edilmiştir. Katılımcıların önceki müzikal deneyimleri ve okullarında müzik derslerinin işlenip işlenmediği ya da ne şekilde işlendiği konusunda bilgiye ulaşılmamıştır. Araştırma öncesinde katılımcılarla çalışmada yer verilen dersler dışında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Seçilen katılımcılar, kontrol ve deney gruplarına yansız atama yöntemi ile atanmıştır. Toplam 20 katılımcının 10'u kontrol grubu, 10'u deney gruplarında yerini almıştır. Katılımcılar ile ilk çalışmanın başında tanışılmış, araştırmanın uygulama süreci hakkında detaylı bilgilendirme yapılmıştır.

3.3. Veri Toplama Süreci ve Araçları

3.3.1. Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada nitel ve nicel veri toplama yöntemi kullanılmıştır. Nicel veri toplama aracı olarak, *kontrol listesi*, son test başarı testi ve kalıcılık testi olarak kullanılmıştır. Kullanılan kontrol listeleri, şarkıların öğretimi ardından uygulanmıştır. Bunun sonucunda katılımcıların son test başarı testine ilişkin performans puanları elde edilmiştir. Kontrol listesinin diğer uygulaması ise katılımcıların şarkılar üzerindeki kalıcılık düzeylerine ilişkin performans puanları elde edilmiştir.Nitel veri toplama aracı olarak *yarı yapılandırılmış görüşme formu* kullanılmıştır.

Son test başarı testi yerine geçen kontrol listelerinden elde edilen bulgular sayısal veriler ile ifade edilmiştir. İlgili şarkının öğretimi üzerinden belirli bir süre geçtikten sonra katılımcıların ilgili şarkı üzerindeki kalıcılık düzeylerini ölçmek amacıyla kontrol listeleri *kalıcılık testi* olarak tekrar uygulanmıştır. Kalıcılık testinden elde edilen bulgular sayısal veriler ile ifade edilmiştir. Son test başarı testi ve kalıcılık testleri iki uzman tarafından uygulanarak puanlayıcılar arası tutarlılık durumuna ilişkin oranlar ile sunulmuştur. Araştırmalarda birden fazla puanlayıcının olması, araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini arttırmaktadır. Kontrol listeleri Ek 1, Ek 2, Ek 3, Ek 4'te sunulmuştur.

Yapılan uygulama kamera ile kaydedilmiştir. Uygulamanın sonunda katılımcılara son test başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Her uygulamanın hemen ardından katılımcılar sırasıyla öğretilen şarkıyı bireysel olarak seslendirmiş bu esnada ses kaydı yapılmıştır. Yapılan ses kayıtları iki uzman tarafından ayrı ayrı dinlenerek, son test

başarı testi yerine geçen kontrol listesi uygulamasına tabii tutulmuştur. Ses kayıtları uzman-2'ye uygulama süreci tamamen sona erdiğinde dijital ortam üzerinden iletilmiştir. Her uygulama sonunda katılımcıya yarı yapılandırılmış görüşme formu dağıtılmış ve ilgili ders doğrultusunda soruları cevaplamaları beklenmiştir. Görüşme formları hakkında katılımcılara gerekli görülen bilgiler verilmiştir. Formlarda katılımcıların kişisel bilgileri yer almamaktadır.

Veri toplama araçlarından biri olan kalıcılık testi uygulaması için 4 haftalık uygulama sürecinin üzerinden 3 hafta geçtikten sonra katılımcılar ile tekrar bir araya gelinmiştir. Bu çalışmada her iki gruba ayrı olarak öğretilen her şarkı 1 kez topluca söyletilmiştir. Bunun ardından katılımcılara kalıcılık testi olarak kontrol listesi uygulanmıştır. Her katılımcı bireysel olarak *Bulut Olsam, Üç Elma, Bir Masal Gibi, Oyun* şarkılarını arka arkaya birer kez seslendirir. Bu esnada ses kaydı alınır. Yapılan ses kayıtları iki uzman tarafından ayrı ayrı dinlenerek kalıcılık testi yerine geçen kontrol listeleri uygulamasına tabii tutulmuştur. Ses kayıtları uzman-2'ye uygulama süreci sona erdiğinde dijital ortam üzerinden iletilmiştir. Kalıcılık testleri; *Bulut Olsam* şarkısının öğretimi üzerinden 6 hafta, *Üç Elma* şarkısının öğretimi üzerinden 5 hafta, *Bir Masal Gibi* şarkısının öğretimi üzerinden 4 hafta, *Oyun* şarkısının öğretimi üzerinden 3 hafta geçtikten sonra uygulanmıştır.

Kontrol ve deney gruplarına ilgili şarkının öğretiminin hemen ardından, Yarı-yapılandırılmış Görüşme Formu uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ilgili şarkının öğretim süreci, derste kullanılan yöntem ve araçlar, katılımcının o derse ait duygu ve düşüncelerini ortaya koyacak sorulardan oluşmaktadır. Görüşme formundan elde edilen bulgular araştırmacı tarafından düzenlenerek tablolar ve şekiller ile *bulgular* bölümünde sunulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formları Ek 5, Ek 6' da sunulmuştur.

3.3.2. Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Araştırmada kullanılması uygun görülen veri toplama araçları, son test başarı testi ve kalıcılık testi olarak uygulanan kontrol listesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu olarak belirlenmiştir. Her şarkıya ait dört adet kontrol listesi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu uzman görüşleri doğrultusunda araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Bu araçların geliştirilmesi sürecine bu bölümde yer verilmiştir.

3.3.2.1. Kontrol Listeleri

Kontrol listeleri, ilgili şarkının öğretimi doğrultusunda edinilmesi beklenen kazanımların maddeler halinde listelenmesi ile oluşturulmuştur. Her bir şarkıya ait bir kontrol listesi oluşturulmuştur. Bulut Olsam şarkısına ait kontrol listesinde on iki, Üç Elma şarkısına ait kontrol listesinde on, Bir Masal Gibi Şarkısında yirmi, Oyun şarkısına ait on adet madde bulunmaktadır. Bu veri toplama yönteminde puanlayıcı, katılımcının başarılı olduğu maddeler için *evet* başarısız olduğu maddeler için *hayır* cevabını işaretlemektedir. Sınanmak istenen her madde için bir işaretleme yapılmaktadır. Kontrol ve deney gruplarına öğretilen her şarkının hemen ardından uygulanan kontrol listelerinde katılımcıdan yerine getirmesi beklenen kazanım başarılı ise *evet* başarısız ise *hayır* işaretlemesi yapılarak uygulanır. Kontrol listesi, katılımcının şarkı üzerindeki başarı durumunu ortaya koyacaktır.

Kontrol listelerindeki maddeler ilgili şarkının kazanımları doğrultusunda listelenerek katılımcının bu ölçütleri sergiyip sergilemediklerini belirlemek adına geliştirilmiştir. Kontrol listeleri, katılımcı öğrendiği şarkıyı istendik biçimde söyleyebiliyor mu, şarkıyı seslendirirken dikkat edilmesi gereken hususları yerine getirebiliyor mu, yapılan uygulama katılımcı üzerinde hedefine ulaşmış mı gibi sorulara cevap bulmayı amaçlamaktadır.

Kontrol listelerinin hazırlanması aşamasında beş uzmandan görüş alınmıştır. Uzman-1 Eğitim Fakültesi/ Müzik Eğitimi Bölümü Öğretim Görevlisidir. Uzman-2 Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümünde öğretmendir. Uzman-3 Çocuk Korosu Şefidir. Uzman-4 Anadolu Lisesi'nde Müzik Öğretmenidir. Uzman-5 Türk Dili Edebiyatı öğretmenidir.

Kontrol listelerinin geçerliliğini ölçmek amacıyla bir pilot çalışma planlanmıştır. Pilot çalışmada; 5 katılımcı kontrol grubunda, 5 katılımcı deney grubunda olmak üzere 10 katılımcı bulunmaktadır. Kontrol listesinin uygulanabilirliğini görmek amacıyla seçilen bir şarkının öğretimi sonrasında, kontrol listesi uygulanmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda kontrol listesinden çıkarılması ve düzenlenmesi gereken maddeler üzerinde tartışılmış bunun üzerine kontrol listesi son halini almıştır. Kontrol listesiyle yapılan puanlamaların güvenirliğinin sağlanması adına uygulama iki farklı uzman tarafından yapılmıştır. Puanlayıcılar arası uyum Cohen'in Kappa'sı ile hesaplanarak 0.966 değeri elde edilmiştir. Elde edilen değer doğrultusunda puanlayıcılar arası uyumun yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda kontrol listelerinin geçerlilik ve güvenirliği sağlanmıştır.

3.3.2.2. Yarı yapılandırılmış Görüşme Formu

Yarı yapılandırılmış görüşme formu katılımcıların ilgili şarkının öğretimi aşamasında edindiği deneyimleri ve süreci değerlendirdiği bir formdur. Görüşme formunda katılımcının araştırma hakkında duygu ve düşüncelerini aktarmasına olanak sağlamaktadır. Kontrol grubu görüşme formu on bir sorudan, deney grubu görüşme formu 12 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formundaki sorular katılımcının ders planları, öğretim yöntemleri, kullanılan notasyonlar hakkındaki duygu ve düşüncelerini ortaya koymaktadır. Sorular oluşturulurken katılımcıların duygularını daha iyi ve doğru biçimde ifade etmelerine katkı sunacağı düşünülerek emojilerden (renkli yüz ifadelerinden) faydalanılmıştır. Yarı yapılandırılmış Görüşme Formu; 9 adet çoktan seçmeli, 2 adet açık uçlu soru olmak üzere toplam 11 adet sorudan oluşmaktadır. Deney Grubuna uygulanan Yarı-yapılandırılmış Görüşme Formu; 10 adet çoktan seçmeli, 2 adet açık uçlu soru olmak üzere 12 adet sorudan oluşmaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formları beş uzmandan görüş alınarak son haline getirilmiştir. Uzman-1 Müzik Eğitimi Bölümü Eğitim Fakültesinde öğretim görevlisidir. Uzman-2 Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümünde öğretmendir. Uzman-3 Çocuk korosu şefidir. Uzman-4 Anadolu Lisesi'nde müzik öğretmenidir. Uzman-5 Türk Dili Edebiyatı Öğretmenidir. Alınan görüşler sonrasında görüşme formunda yer alan sorulardan bazıları ifade ve anlam bakımından güçlendirilmek üzere revize edilmiştir. Gerekli soruların sonuna işaretlemenin nasıl yapılması gerektiğini belirten notlar konulmasına karar verilmiştir. Katılımcılar görüşme formlarını her şarkının öğretimi sonrasında uygulamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları Ek 5, Ek 6' da sunulmuştur.

3.4. Tasarım, Geliştirme, Uygulama Süreci

3.4.1. Uygulamada kullanılacak şarkıların belirlenmesi

Uygulamada öğretilecek dört adet çocuk şarkısının seçiminde şarkıların başlangıç seviyesine uygun olması, her birinin farklı ölçü sisteminde olması, şarkılar arası zorluk bariz olmasa da kolaydan-zora doğru giden bir şekilde olması noktalarına dikkat edilmiştir. Şarkıların müzikal değere sahip, nitelikli olmaları ve müzik eğitiminde kullanılabilecek yapıda olması göz önünde bulundurulmuştur. Şarkılar uzman önerileri doğrultusunda seçilmiştir. Uygulamada öğretilecek dört adet çocuk şarkısının analizleri ve şarkının öğrenimi sonucunda edinilmesi beklenen kazanımlar belirlenmiştir.

Uygulamada; *Bulut Olsam, Üç Elma, Bir Masal Gibi* ve *Oyun* isimli çocuk şarkılarının kullanılmasına karar verilmiştir. Seçilen dört şarkı kontrol ve deney gruplarına uygulanacak şekilde düzenlenmiştir. Kontrol grubuna yapılacak öğretimde şarkılar geleneksel notasyon ile yazılmıştır. Deney grubuna yapılacak öğretimde şarkılar araştırmacı tarafından çubuk notasyon ve grafik notasyonun sentezlenerek kullanıldığı formda yazılmıştır. Kontrol ve deney gruplarında kullanılan şarkılara ait düzenlenen notalar Ek 7, Ek 8, Ek 9, Ek 10, Ek 11, Ek 12, Ek 13, Ek 14' te sunulmuştur.

3.4.2. Ders Planlarının Oluşturulması

Ders planları, uygulama sürecinin sağlıklı ve istendik biçimde ilerlemesi açısından uygulama aşamasına geçilmeden önce oluşturulmuştur. Uygulama sürecinde kontrol grubu ve deney grubu ile dörder ders yapılmıştır. Dersler 80 dakika (40+40 dakika) olacak biçimde düzenlenmiştir. Bu bölümde her iki gruba ait ders planlarına yer verilmiştir.

3.4.2.1. Kontrol Grubuna Ait Ders Planları

1. **Ders: Bulut Olsam Şarkısının Öğretimi**

Süre: 40+40 dakika.

Hedef/Kazanımlar:

2/4'lük ölçü formundaki şarkıları tanır okur.

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Şarkıya ritim tutarak eşlik eder.

Notaları tanır ve doğru okur.

Materyaller/Araç gereçler: Keman

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

Araştırmacı, Bulut olsam şarkısının notalarını öğrencilere verir. Araştırmacı, şarkının öğretim sürecinde eşlik yapmak üzere keman ile süreci desteklemiştir. Keman ile şarkının tamamı gruba dinletilmiştir. Bu sayede şarkının tanıtılması sağlanmıştır. Şarkının genel analizi yapılır. Gruba, şarkının içinde geçen notaların süreleri hakkında bilgi verilir ve hatırlatmalar yapılır. Araştırmacı şarkının notalarını bona yaparak (notaları konuşur gibi ses yüksekliğini belirtmeden okuma)

katılımcılara örnekleme yapar, grubun hazır bulunuşluğuna göre tekrar sayısı şekillenir. Gönüllü olanlar öncelikli olmak üzere isteyenler teker-teker ya da ikili gruplar halinde okuma yapabilir. Şimdiye kadar bonası yapılan şarkıyı araştırmacı bu kez solfej yaparak okur. Katılımcılar araştırmacının tekrarlarına dahil olur. Notaların her bir katılımcı tarafından öğrenildiğine emin olunana kadar tekrar sayıları çoğaltılır. Nota okuması ritim tutularak (elini dize vurma ya da alkış yapma) yapılır. Şarkının notaları öğrenildikten sonra nota isimlerinin yerini şarkının sözleri alır ve bu şekilde ritmik okuma gerçekleştirilir. Ritmik okuma ile şarkının sözleri pekiştirilir. Tekrar sayısı grup tereddütsüz okuyana dek çoğaltılır. Kademe kademe pekiştirilerek öğretimi gerçekleştirilen şarkı, ezgisi ile söyletilir. Şarkıya seslerin yüksekliğinin (frekansının) dahil olması ile şarkı tüm boyutlarıyla gruba öğretilmiş olur. Tamamı öğretilen şarkı dileyen öğrenciler tarafından tek başına ya da gruplar halinde seslendirilir.

2. **Ders: Üç Elma Şarkısının Öğretimi**

Süre: 40+40 dakika.

Hedef/Kazanımlar:

6/8'lik ölçü formundaki şarkıları tanır okur.

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Şarkıya beden perküsyonu ile eşlik edebilir.

Notaları tanır ve doğru okur.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

Araştırmacı öğrencilerden kendisini tekrar etmelerini ister. Araştırmacı ölçü-ölçü ritmik ögeleri bedeni ile (alkış/parmak şıklatma/dize vuruş) seslendirir grup tekrar eder. Baştan sona ritmik çalma yapılır, tekrarlar hatasız olana dek devam edilir. Grubun içinden gönüllü olanlardan tek başına seslendirme yapması istenir. Tek başına seslendirme yapan katılımcıların tereddüt ettiği veya anlamadığı noktalar desteklenir ve yeniden gösterilir. Bu aşamanın sonunda grup ile birlikte bona ve solfej yapılır. Notaların uzunluklukları ve isimleri hakkında hatırlatmalar yapılır. Nota okuması yapılır. Öğrencilerden gözlerini kapatmaları ve yalnızca müziği dinlemeleri istenir ve şarkı dinletilir. Gözler açılır, şarkı bölüm-bölüm bir

araştırmacı bir katılımcı olacak şeklinde öğrenene kadar tekrar edilir. Şarkı son olarak sözleriyle de öğrenildikten sonra grup ile birlikte tekrar edilir. Şarkıyı tek başına seslendirmek isteyen katılımcılar sırayla dinlenir ve grup tekrarı ile çalışma sonlandırılır.

3. **Ders: Bir Masal Gibi Şarkısının Öğretimi**

Süre: 40+40 dakika

Hedef/Kazanımlar:

3/4'lük ölçü formundaki şarkıları tanır okur.

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Şarkıya beden perküsyonu ile eşlik eder.

Notaları tanır ve doğru okur.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

Araştırmacı katılımcılara şarkıyı incelemeleri için biraz süre tanır. Grup ile beraber nota analizi yapılır. Gruba şarkı üzerinde zorlanabilecekleri noktalar üzerinde hatırlatmalar yapılır. Şarkının notaları iyice tanındıktan sonra ölçü ölçü okutulur. Araştırmacı grubun zorlandığı kısımlarda örnekleme yapar. Şarkı baştan sona notaları ile okutulur. Tekrarlar ile notalar pekiştirilir. Şarkı nota isimlerinin yerine sözler yerleştirilerek okunur. Şarkı bölüm bölüm araştırmacı eşliğinde tekrar edilir. Son olarak şarkı ezgisel boyutu ile tam anlamıyla söylenir. Gönüllü olanlar şarkıyı tek başına veya ikili üçlü gruplar halinde seslendirir. Beden perküsyonu ile şarkıya eşlik edilebilir.

4. **Ders: Oyun Şarkısının Öğretimi**

Süre: 40+40 dakika.

Hedef/Kazanımlar:

4/4'lük ölçü formundaki şarkıları tanır okur.

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Şarkıya beden perküsyonu ile eşlik eder.

Notaları tanır ve doğru okur.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

Araştırmacı öğretim aşamasına geçmeden önce şarkıyı hafif bir ses tonuyla mırıldanmaya başlar. Araştırmacı şarkının ritmik yapısını öğretmek alkış şarkıyı çalar. Gönüllü katılımcılar tek ya da ikişer kişilik gruplar haline ritmik çalma yaparlar. Ritmik yapıyı öğrenen grup, bona ile nota okuması yapar. Bu esnada katılımcıların anlamadığı noktaların üzerinden geçilir. İsteyen katılımcılar henüz gruba öğretilmeden solfej okuması yapar. Önceki çalışmalarda edinilen kazanımlar sayesinde katılımcılar bir sonraki öğretim aşamasında ne olacağını bilerek hareket etmeye başlamıştır. Şarkı solfej yapılırken öğrenciler ritim tutar. Okumada hatalar ortadan kaldırılana kadar tekrarlar devam eder. Ritmik okuma tamamlandığında şarkı ezgisiyle ve sözleriyle beraber son halini alır. Bu haliyle grup ile beraber şarkı söylenir. İstekli katılımcılar bireysel seslendirme yaparlar.

3.4.2.2. Deney Grubuna Ait Ders Planları

1. **Ders: Bulut Olsam Şarkısının Öğretimi**

Süre: 40+40 dakika

Hedef/Kazanımlar:

2/4 lük ölçü formundaki şarkıları tanır okur.

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Çubuk notasyonu tanır ve doğru okur.

Grafik notasyonda gösterilen ses yüksekliklerini tanır.

Materyaller: Top.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

Araştırmacı elinde bir top ile gelir. Öğrenciler ile selamlaşır. “sizce bu top ile bir müzik dersinde ne yapılır” sorusunu yöneltir ve verilen cevaplar üzerine kısa bir süre konuşulur. Araştırmacı, grafik ve çubuk notasyon ile yazdığı notaları gruba dağıtır.

TOP OYUNU

Katılımcılar, bir çember yapar ve şarkının ritmik yapısını alkış ile seslendirirler. Ritmik yapıya hakim olan katılımcılar bir sonraki turda topu yanındakine atarak eşlik etmeyi sürdürürler (top şarkının ritmik ögelerini belirtecek şekilde elden ele gezdirilir. Örneğin; yarım vuruş uzunluğundaki çubuk notalarda top daha seri bir şekilde diğer bir katılımcıya atılırken, bir vuruş uzunluğundaki notalarda topu elinde daha uzun tutmuş olduktan sonra yanındakine atacaktır). Bir sonraki aşamada şarkının çubuk notasyonu top ile ölçü-ölçü öğretilir. İlk aşamada çubuk notalar "ta" ve "ti" heceleriyle seslendirilir. Daha sonra şarkının heceleri ile seslendirilir. Top oyunu; şarkının sözleri öğretildikten sonra grup içinde oynatılmaya devam etmişti. Top grup içinden rastgele bir kişide durur ve şarkıyı o kişi başlatır. Şarkının her bir hecesinde top başka bir katılımcıya atılarak şarkının kesintisiz bir şekilde sürdürülmesi hedeflenmiştir.

Katılımcılar yerlerine geçer araştırmacı bu aşamada grafik notasyona değinerek öğretim yapacaktır; burada da elindeki top ile ses yüksekliklerini göstererek şarkıyı söyler. (Top araştırmacının elindedir, şarkı ses yükseklikleri ile ezgisel boyutta öğretilirken bir yandan da top ile aşağı-yukarı hareketler ile sesi yüksekliğini somut biçimde göstermektedir). Sonraki tekrarlarda katılımcılar ile birlikte el ile sesin yüksekliği gösterilerek şarkı seslendirilir.

2. Ders: Üç Elma Şarkısının Öğretimi

Süre: 40+40 dakika

Hedef/Kazanımlar:

6/8'lik ölçüdeki şarkıları tanır okur.

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Çubuk notasyonu tanır ve doğru okur.

Grafik notasyonda gösterilen ses yüksekliklerini tanır.

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

ÇUBUK ÖĞRENCİ OYUNU

Notalar gruba dağıtılır. Katılımcılar, çubuk öğrenci oyunu için ayağa kalkarlar. İlgili ölçüde yazan notasyonu canlandırırlar. (Örneğin; şarkının canlandırılması istenen ölçüsünde iki adet yarım vuruşluk çubuk nota var ise vücuduyla çubuk notanın şekline bürünerek notayı canlandırır). Gönüllü olan katılımcılar çubuk notasyonu canlandırırken diğer katılımcılar onların canlandırdığı şekillerden çubuk notanın ritmik yapısını anlayıp "ta" ve "ti" heceleriyle seslendirirler. İlerleyen aşamalarda bu işleyiş tersine dönerek tekrar edilir. Bu doğrultuda şarkının rastgele bir ölçüsündeki çubuk notalar okunur, okunan çubuk notaların karşılığında katılımcı canlandırmayı yapar.

Şarkının ritmik yapısını öğrendikten sonra grafik notasyon ile öğretime geçilir. Araştırmacı ses yüksekliklerini belirlemek için vücuduyla yukarı ve aşağı uzanarak sesin yüksekliğini bedeni ile gösterir. İlk aşamada öğrencilerin algısına göre istenilen hece ile (örn. no hecesi) ezgiyi tanıtmak hedeflenir. Seslerin yükseklikleri incelik-kalınlık bakımından gruba anlatılır. Katılımcılar ile birlikte şarkı sözleri ile tekrar edilir. Gönüllü olan katılımcılar tek başına seslendirme yapar. Son aşamada sözlerin de eklenmesi üzerine şarkı bütün boyutlarıyla öğretilmiş olur.

3. Ders: Bir Masal Gibi Şarkısının Öğretimi

Süre: 40+40 dakika

Hedef/Kazanımlar:

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Çubuk notasyonu tanır ve doğru okur.

Grafik notasyonda gösterilen ses yüksekliklerini tanır.

3/4'lük ölçü formundaki şarkıları tanır okur.

Müzikal becerilerini hayal gücünü kullanarak ortaya çıkarabilir/geliştirebilir.

Materyaller:

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

Araştırmacı gruptan gözlerini kapatmalarını ve olmak istedikleri veya gitmek istedikleri bir mekanı hayal etmelerini ister, bu mekanda istedikleri bir masal karakteri olduklarını hayal etmeleri için zaman verir. Katılımcılar hayal kurarken

araştırmacı şarkıyı söylemeye başlar. Katılımcılar oldukları yerde diledikleri şekilde durabilirler. Araştırmacı şarkıyı söylemeye devam eder. Biraz sonra dileyen öğrenciler şarkıya eşlik edebilirler. Bu etkinliğin sonunda gözlerini açar. Katılımcılara hangi karakteri hayal ettikleri ve kendilerini nerede nasıl hayal ettikleri sorulur. Alınan cevaplar sonucunda gruba kısa bir sohbet havası hakim olur. Notalar gruba dağıtılır. Araştırmacı grubun hazır bulunuşluğuna göre 1-2 ölçü çubuk notasyonu alkış ile çalar gruptan tekrar etmelerini ister, bu örüntü şarkının tamamına uygulanır. Bir sonraki aşamada şarkının sözleri alkışın yerini alır ve ritmik okuma yapılır.

Grafik notasyon ile birlikte ezgi, çalışmaya dahil edilir. Araştırmacı sesin yüksekliğini elleri ile gösterir ve öğrencilerden takip etmeleri istenir. Şarkı son haliyle grup ile birlikte söylenir.

4. **Ders: Oyun Şarkısının Öğretimi**

Süre: 40+40 dakika

Hedef/Kazanımlar:

4/4'lük ölçü formundaki şarkıları tanır okur.

Şarkının ritmik ögelerini doğru seslendirir.

Şarkıya beden perküsyonu ile eşlik eder.

Notaları tanır ve doğru okur.

İlgili materyali etkili kullanır.

Materyaller: Sihirli değnek (ucunda renkli püsküller ve tüy olan ince tahta çubuk)

Öğretme-Öğrenme Etkinlikleri:

Araştırmacı sınıfa şarkının yazılı olduğu kağıtları dağıtır. Bu esnada şarkının ezgisini (hm'layarak) mırıldanır. Araştırmacı grafik notasyonu elindeki sihirli değnek ile göstererek şarkıyı mırıldanmaya (hm olarak) devam eder, bu esnada katılımcılar araştırmacıyı takip ederler. Bir sonraki tekrarlarda öğretmen öğrencilere hazırlamış olduğu sihirli değnekleri dağıtır. Bir sonraki tekrarlar grup ile birlikte çubuklar ezginin seyri doğrultusunda, aşağı-yukarı hareketlerle ses yükseklikleri gösterilir.

Çubuk notasyon ile öğretim için beden perküsyonu etkinliği yapılacaktır. Şarkıdaki sekizlik notalar (yarım vuruşluk) için dize vuruş, dörtlük (bir Vuruşluk) notalar için parmak şıklatma işaretleri yapılacaktır. Grubun hazır bulunuşluklarına göre bölüm bölüm beden perküsyonu çalışılıp sonrasında sözler eklenir. sözler okunurken beden perküsyonuna devam edilir. Son aşamada eserin tamamı için öğrenilen her bir davranış göz önünde bulundurularak eser tamamlanmış olur.

3.4.3. Uygulama Süreci

Bu araştırmanın uygulaması etik kurul izni alınarak gerçekleştirilmiştir. Etik kurul iznine ait rapora Ek 16, Ek 17' de yer verilmiştir. Uygulama İzmir İli, Güzelbahçe İlçesi, Atatürk Kültür Merkezi'nde yapılmıştır. Uygulamanın gerçekleştirileceği mekanın, uygulama yapılacak tarihlerde araştırmacıya tahsis edildiğini içeren belge belediyenin ilgili biriminden alınmıştır. İlgili belge Ek 18' de sunulmuştur. Çalışmada yer alacak katılımcıların 18 yaşından küçük olması sebebiyle çalışmanın amacı, önemi ve uygulama süreci hakkında bilgiler katılımcıların ebeveynlerine sözlü ve yazılı olarak beyan edilmiştir. Aileler çalışmaya *Gönüllü Katılım Onay Formu* ve *Ebeveyn Onam Formu* ile çocuğunun çalışmada yer almasına onay verdiğini belirtmiş olur. *Gönüllü Katılımcı Onam Formu* ve *Ebeveyn Onam Formu* Ek 19, Ek 20' de sunulmuştur.

Uygulama sürecinde kontrol grubuna ve deney grubuna ayrı olmak üzere her hafta bir şarkı öğretilmiştir. Toplam uygulama süresi 4 haftadır. 1. Hafta "Bulut Olsam" şarkısı, 2. Hafta "Üç Elma" şarkısı, 3. Hafta "Bir Masal Gibi" Şarkısı, 4. Hafta "Oyun" şarkısı gruba öğretilmiştir. Her çalışma 80 dakika, 40+40 dakika olacak şekilde planlanmıştır. Kontrol grubuna ait uygulama çizelgesi (Tablo 1)' de verilmiştir. Deney grubuna ait uygulama çizelgesi (Tablo 2)' de verilmiştir.

Tablo 1

Kontrol Grubuna Ait Uygulama Çizelgesi

KONTROL GRUBU UYGULAMA	SÜRE	ÖĞRETİLEN ŞARKI	VERİ TOPLAMA ARAÇLARI
1.Hafta	40+40 dakika	Bulut Olsam	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu

2.Hafta	40+40 dakika	Üç Elma	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu
3.Hafta	40+40 dakika	Bir Masal Gibi	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu
4.Hafta	40+40 dakika	Oyun	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu
Son yapılan çalışmadan 3 hafta sonra	15 dakika	Bulut Olsam Üç Elma Bir Masal Gibi Oyun (Toplu olarak gruba 1 kez söyletildi)	Kalıcılık testi

Tablo 2

Deney Grubuna Ait Uygulama Çizelgesi

DENEY GRUBU UYGULAMA	SÜRE	ÖĞRETİLEN ŞARKI	VERİ TOPLAMA ARAÇLARI
1.Hafta	40+40 dakika	Bulut Olsam	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu
2.Hafta	40+40 dakika	Üç Elma	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu
3.Hafta	40+40 dakika	Bir Masal Gibi	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu
4.Hafta	40+40 dakika	Oyun	Son test(kontrol listesi) ve yarı yapılandırılmış Görüşme Formu
Son yapılan çalışmadan 3 hafta sonra	15 dakika	Bulut Olsam Üç Elma Bir Masal Gibi Oyun (Toplu olarak gruba 1 kez söyletildi)	Kalıcılık testi

3.5. Verilerin Analizi

Son test başarı testi ve kalıcılık testi olarak kullanılan kontrol listeleri Uzman-1 (araştırmacı) ve Uzman-2 (Müzik Eğitimi Bölümünde Öğretim Görevlisi) olmak üzere iki puanlayıcı tarafından uygulanmıştır. Kontrol listeleri, alının ses kayıtları doğrultusunda, uzman-1 ve uzman-2 tarafından dinlenerek uygulanmıştır. Gerekli görüldüğü takdirde kayıtlar birden çok kez dinlenerek hata payı en aza indirilmeye çalışılmıştır.

Son test başarı testi ve kalıcılık testi olarak uygulanan kontrol listelerinden elde edilen performans puanlarının, iki grup arasındaki farklılığını ölçmek amacıyla parametrik olmayan (non-parametrik) testlerden Mann- Whitney U testi uygulaması yapılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının performans puanları arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin elde edilen sonuçlar bulgular bölümünde sunulmuştur.

3.6. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenirliği

Araştırmada yer alan katılımcılar gönüllülük esasına dayalı olarak yansız atama yöntemi ile iki gruba ayrılmıştır. Gruplar kontrol ve deney grupları olarak adlandırılmaktadır. Ölçme araçlarının planlanması ve geliştirilmesi sürecinde uzman görüşleri alınarak ölçme araçlarının geçerliliği güçlendirilmiştir. Puanlama aşamasında bağımsız bir puanlayıcı ile çalışılarak puanlayıcılar arası tutarlılık oranı hesaplanmıştır. Bu doğrultuda çalışmadan elde edilen verilerin şeffaflığı sağlanarak, çalışmanın geçerlik ve güvenirliğinin artırılması hedeflenmiştir.

3.7. Araştırmacının Rolü

Araştırmacı çalışmada kullanılacak ders planları ve kullanılacak materyalleri hazırlamıştır. Araştırmanın uygulama aşamasında öğretimi gerçekleştirmiştir. Ölçme araçlarını uzman görüşlerine başvurarak geliştirmiştir.. Bu doğrultuda analizler yapmış ve ilgili raporu hazırlamıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde çalışmanın nitel ve nicel verilerinden elde edilen bulgular araştırmanın alt problemleri ile ilişkili olarak sunulmuştur.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi *"Deney ve Kontrol gruplarının son test başarı puanları arasında fark bulunmakta mıdır?"* olarak belirlenmiştir. Bu problemi ortaya çıkarmak üzere uygulanan kontrol listelerinden elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 3'te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların 4 şarkı üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 3.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların 4 şarkı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	SON TEST BAŞARI PUANI	KONTROL GRUBU	SON TEST BAŞARI PUANI
KD1	48	**KK1**	33
KD2	44	**KK2**	12,5
KD3	43,5	**KK3**	46,5
KD4	44	**KK4**	33,5
KD5	41	**KK5**	39
KD6	45	**KK6**	26
KD7	43	**KK7**	45
KD8	39	**KK8**	45
KD9	44,5	**KK9**	34
KD10	42	**KK10**	23
TOPLAM	434		337,5

**KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı.*

Tablo 3'te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *4 şarkı* üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki son test başarı puanı farkı (96,5) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *4 şarkıdan elde edilen* son test başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 4'de deney ve kontrol gruplarının 4 şarkı üzerindeki son test başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 4.

Deney ve kontrol gruplarının 4 şarkı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/Gruplar	**N (kişi sayısı)**	**Sıra Ortalaması**	**Mann-Whitney-U Değeri**	**Standart Test İstatistiği (z)**	**Anlamlılık Değeri (p)**
Deney Grubu	10	12,85	26,500	-1,78	.075
Kontrol Grubu	10	8,15			
Toplam	20				

Tablo 4'te Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında son test başarı puanı bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=26.500, p=.075). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerinden büyük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmamıştır.*

Tablo 5'te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Bulut Olsam şarkısı üzerindeki son test puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 5.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bulut Olsam şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	SON TEST BAŞARI PUANI	KONTROL GRUBU	SON TEST BAŞARI PUANI
KD1	11	**KK1**	8
KD2	10	**KK2**	2
KD3	7	**KK3**	12
KD4	10	**KK4**	10
KD5	8	**KK5**	12
KD6	10	**KK6**	11
KD7	10	**KK7**	12
KD8	6	**KK8**	12
KD9	8	**KK9**	4
KD10	8	**KK10**	4
TOPLAM	**88**		**87**

**KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı.*

Tablo 5'te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Bulut Olsam* şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki son test başarı puanı farkı (1) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Bulut Olsam* şarkısından elde edilen son test başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 6'da deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısından aldıkları son test başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 6.

Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/Gruplar	N (kişi sayısı)	Sıra Ortalaması	Mann-Whitney-U Değeri	Standart Test İstatistiği (z)	Anlamlılık Değeri (p)
Deney Grubu	10	9,50	60,000	.768	.442
Kontrol Grubu	10	11,50			
Toplam	20				

Tablo 6'da Deney ve kontrol grubunun *Bulut Olsam* şarkısındaki performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında son test başarı puanı bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=60.000, P=.442). Kontrol grubunun ortalaması, deney grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerinden büyük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmamıştır.*

Tablo 7' de deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Üç Elma şarkısı üzerindeki son test puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 7.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Üç Elma şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	SON TEST BAŞARI PUANI	KONTROL GRUBU	SON TEST BAŞARI PUANI
KD1	10	**KK1**	9
KD2	10	**KK2**	2
KD3	9,5	**KK3**	8
KD4	8	**KK4**	6,5
KD5	9	**KK5**	8
KD6	10	**KK6**	3
KD7	9	**KK7**	9
KD8	8	**KK8**	9
KD9	10	**KK9**	9
KD10	10	**KK10**	4
TOPLAM	**93,5**		**67,5**

**KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı*

Tablo 7'te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Üç Elma* şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki son test başarı puanı farkı (26) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Üç Elma* şarkısından elde edilen son test başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 8'de deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 8.

Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	***N (kişi sayısı)***	***Sıra Ortalaması***	***Mann-Whitney-U Değeri***	***Standart Test İstatistiği (z)***	***Anlamlılık Değeri (p)***
Deney Grubu	10	14,10	14,000	-2,790	.005
Kontrol Grubu	10	6,90			
Toplam	20				

*p=0.05

Tablo 8'de Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında son test başarı puanları bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur (U=14.000, p=.005). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerine eşit olması sebebiyle *anlamlılık bulunmuştur. Anlamlı fark deney grubu lehinedir.*

Tablo 9' da deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 9.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	**SON TEST BAŞARI PUANI**	**KONTROL GRUBU**	**SON TEST BAŞARI PUANI**
KD1	18	**KK1**	7
KD2	15	**KK2**	1,5
KD3	17,5	**KK3**	18
KD4	16	**KK4**	8
KD5	14	**KK5**	8

KD6	16	**KK6**	4
KD7	15	**KK7**	14
KD8	15	**KK8**	15
KD9	18	**KK9**	11
KD10	15	**KK10**	8
TOPLAM	**159,5**		**95,5**

**KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı.*

Tablo 9'da deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Bir Masal Gibi* şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki son test başarı puanı farkı (64) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Bir Masal Gibi* şarkısından elde edilen son test başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.*

Tablo 10'da deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 10.

Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	**N (kişi sayısı)**	**Sıra Ortalaması**	**Mann-Whitney-U Değeri**	**Standart Test İstatistiği (z)**	**Anlamlılık Değeri (p)**
Deney Grubu	10	14,25	12,500	-2,867	.004
Kontrol Grubu	10	6,75			
Toplam	20				

*p<0.05

Tablo 10'da Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında son test başarı puanları bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur (U=12.500, p=.004). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle

birlikte, bu fark 0.05 değerinden küçük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmuştur*. *Anlamlı fark deney grubu lehinedir*.

Tablo 11' de deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Oyun şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 11.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Oyun şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	**SON TEST BAŞARI PUANI**	**KONTROL GRUBU**	**SON TEST BAŞARI PUANI**
KD1	9	**KK1**	9
KD2	9	**KK2**	7
KD3	9	**KK3**	8,5
KD4	10	**KK4**	9
KD5	10	**KK5**	10
KD6	9	**KK6**	8
KD7	9	**KK7**	10
KD8	10	**KK8**	9
KD9	9	**KK9**	10
KD10	9	**KK10**	7
TOPLAM	**93**		**87,5**

**KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı.*

Tablo 11'de deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Oyun* şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki son test başarı puanı farkı (5,5) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Oyun* şarkısından elde edilen son test başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 12'de deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 12.

Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki son test başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	***N (kişi sayısı)***	***Sıra Ortalaması***	***Mann-Whitney-U Değeri***	***Standart Test İstatistiği (z)***	***Anlamlılık Değeri (p)***
Deney Grubu	*10*	*11,90*	*36,000*	*-1,149*	*.251*
Kontrol Grubu	*10*	*9,10*			
Toplam	*20*				

Tablo 12'de Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında son test başarı puanları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=36.000, p=.251). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerinden büyük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmamıştır*.

Tablo 13'te deney ve kontrol grubunun Bulut Olsam şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 13.

Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki madde bazında son test başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	**KONTROL GRUBU**	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1-2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
2	Şarkının 3-4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1
3	Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1

4	Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1
5	Şarkının 9-10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	2	6	4
6	Şarkının 11-12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	6	3
7	Şarkının 13-14. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	2	6	4
8	Şarkının 15-16. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	6	3
9	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	9	6	3
10	Şarkıdaki senyöyü uyguladı.	10	8	2
11	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.	3	6	3
12	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 3. Söze aktardı.	4	6	2
TOPLAM		**88**	**87**	**1**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 13'te katılımcılara öğretimi gerçekleştirilen *Bulut Olsam* şarkısının, deney ve kontrol grubuna ait madde bazında son test başarı puanları ve aralarındaki puan farkları verilmiştir. *Bulut Olsam* şarkısına ait madde bazında son test başarı puanları deney grubu sonucu (88), kontrol grubu sonucu (87) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (1) puan fark ile daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

Tablo 14'te deney ve kontrol grubunun Üç Elma şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 14.

Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki madde bazında son test başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	KONTROL GRUBU	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1-2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
2	Şarkının 3-4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1
3	Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	8	2
4	Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	8	2
5	Şarkının 9-10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	7	3
6	Şarkının 11-12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	7	3
7	Şarkıdaki senyöyü uyguladı.	10	8	2
8	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	7	0	7
9	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.	8,5	5,5	3
10	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 3. Söze aktardı	8	5	3

TOPLAM	**93,5**	**67,5**	**26**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 14'te katılımcılara öğretimi gerçekleştirilen *Üç Elma* şarkısının, deney ve kontrol grubuna ait madde bazında son test başarı puanları ve aralarındaki puan farkları verilmiştir. *Üç Elma* şarkısına ait madde bazında son test başarı puanları deney grubu sonucu (93,5), kontrol grubu sonucu (67,5) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (26) puan fark ile daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

Tablo 15'te deney ve kontrol grubunun Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 15.

Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki madde bazında son test başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	**KONTROL GRUBU**	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	8	1
2	Şarkının 2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	8	0
3	Şarkının 3. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	3	5
4	Şarkının 3. Ölçüsündeki hece bağını uyguladı.	6	2	4
5	Şarkının 4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9,5	0,5
6	Şarkının 5. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	7	2
7	Şarkının 6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	4	4

8	Şarkının 7. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	5	3
9	Şarkının 8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	8	2
10	Şarkının 9. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	4,5	1	3,5
11	Şarkının 9. Ölçüsündeki hece bağını uyguladı.	3	1	2
12	Şarkının 10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	3	5
13	Şarkının 11. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	3	6
14	Şarkının 12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	6	4
15	Şarkının 13. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	5	3
16	Şarkının 14. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	3	5
17	Şarkının 14. Ölçüsündeki uzatma bağını uyguladı.	8	3	5
18	Şarkının 15. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	6	2	4
19	Şarkının 16. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	7	3
20	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	9	7	2
	TOPLAM	**159,5**	**95,5**	**64**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 15'te katılımcılara öğretimi gerçekleştirilen *Bir Masal Gibi* şarkısının, deney ve kontrol grubuna ait madde bazında son test başarı puanları ve aralarındaki puan farkları verilmiştir. *Bir Masal Gibi* şarkısına ait madde bazında son test başarı puanları deney grubu sonucu (159,5), kontrol grubu sonucu (95,5) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (64) puan fark ile daha

iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

Tablo 16'da deney ve kontrol grubunun Oyun şarkısı üzerindeki son test başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 16.

Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki madde bazındason test başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	**KONTROL GRUBU**	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
2	Şarkının 2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
3	Şarkının 3. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
4	Şarkının 4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
5	Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
6	Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
7	Şarkının 9. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1
8	Şarkıdaki senyöyü uyguladı.	10	8	2
9	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	3	4	1
10	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.	10	6,5	3,5
TOPLAM		**93**	**87,5**	**5,5**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 16'da katılımcılara öğretimi gerçekleştirilen *Oyun* şarkısının, deney ve kontrol grubuna ait madde bazında son test başarı puanları ve

aralarındaki puan farkları verilmiştir. *Oyun* şarkısına ait madde bazında son test başarı puanları deney grubu sonucu (93), kontrol grubu sonucu (87,5) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (5,5) puan fark ile daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi "*Deney ve Kontrol gruplarının kalıcılık puanları arasında fark bulunmakta mıdır*?*"* olarak belirlenmiştir. Bu problemi ortaya çıkarmak üzere uygulanan kontrol listelerinden elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 17' de deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların 4 şarkı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 17.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların 4 şarkı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	**KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI**	**KONTROL GRUBU**	**KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI**
KD1	40,5	**KK1**	24
KD2	44	**KK2**	23,5
KD3	36	**KK3**	39
KD4	42	**KK4**	35
KD5	43	**KK5**	30
KD6	44,5	**KK6**	27
KD7	46	**KK7**	33
KD8	43	**KK8**	39
KD9	41	**KK9**	30
KD10	39	**KK10**	25
TOPLAM	**419**		**305,5**

**KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı.*

Tablo 17'de deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *4 şarkı* üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki kalıcılık testi başarı puanı farkı (113,5) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *4 şarkıdan* elde edilen kalıcılık testi başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır.*

Tablo 18'de deney ve kontrol gruplarının 4 şarkı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 18.

Deney ve kontrol gruplarının 4 şarkı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	**N (kişi sayısı)**	**Sıra Ortalaması**	**Mann-Whitney-U Değeri**	**Standart Test İstatistiği (z)**	**Anlamlılık Değeri (p)**
Deney Grubu	10	15,20	3,000	-3,561	.000
Kontrol Grubu	10	5,80			
Toplam	20				

$p<0.05$*

Tablo 18'de Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında kalıcılık testi başarı puanları bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur ($U=3.000$, $p=.000$). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerinden küçük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmuştur. Anlamlı fark deney grubu lehinedir.*

Tablo 19' da deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Bulut Olsam şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki fark verilmiştir

Tablo 19.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bulut Olsam şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	**KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI**	**KONTROL GRUBU**	**KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI**
KD1	11	**KK1**	5
KD2	10	**KK2**	9
KD3	8	**KK3**	12
KD4	7	**KK4**	8
KD5	10	**KK5**	8
KD6	11,5	**KK6**	10
KD7	10	**KK7**	12
KD8	7	**KK8**	10
KD9	10	**KK9**	8
KD10	10	**KK10**	8
TOPLAM	**94,5**		**90**

*KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı

Tablo 19'da deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Bulut Olsam* şarkısıüzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki kalıcılık testi başarı puanı farkı (4,5) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Bulut Olsam* şarkısından elde edilen kalıcılık testi başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 20'de deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 20.

Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	N (kişi sayısı)	Sıra Ortalaması	Mann-Whitney-U Değeri	Standart Test İstatistiği (z)	Anlamlılık Değeri (p)
Deney Grubu	10	11,10	44,000	-467	.640
Kontrol Grubu	10	9,90			
Toplam	20				

Tablo 20'de Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında kalıcılık testi başarı puanları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=44.000, p=.640). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerinden büyük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmamıştır.*

Tablo 21' de deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Üç Elma şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 21.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Üç Elma şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları *arasındaki farkların anlamlılığı*

DENEY GRUBU	KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI	KONTROL GRUBU	KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI
KD1	9	**KK1**	9
KD2	10	**KK2**	4
KD3	9	**KK3**	2
KD4	9	**KK4**	9

KD5	10	**KK5**	9
KD6	9	**KK6**	3
KD7	10	**KK7**	9
KD8	10	**KK8**	9
KD9	7	**KK9**	9
KD10	9	**KK10**	5
TOPLAM	**92**		**68**

*KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı

Tablo 21'de deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Üç Elma* şarkısıüzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki kalıcılık testi başarı puanı farkı (24) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Üç Elma* şarkısından elde edilen kalıcılık testi başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 20'de deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 22.

Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	**N (kişi sayısı)**	**Sıra Ortalaması**	**Mann-Whitney-U Değeri**	**Standart Test İstatistiği (z)**	**Anlamlılık Değeri (p)**
Deney Grubu	10	13,40	21,000	-2,412	.016
Kontrol Grubu	10	7,60			
Toplam	20				

Tablo 22'de Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında kalıcılık testi başarı puanları bakımından anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (U=21.000,

p=.016). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, *anlamlılık bulunmuştur. Anlamlı fark deney grubu lehinedir.*

Tablo 23' te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 23.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	**KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI**	**KONTROL GRUBU**	**KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI**
KD1	11,5	**KK1**	0
KD2	14,5	**KK2**	4
KD3	11	**KK3**	16
KD4	16	**KK4**	12
KD5	13	**KK5**	4
KD6	14	**KK6**	5
KD7	18	**KK7**	2
KD8	16	**KK8**	11
KD9	15	**KK9**	4
KD10	10	**KK10**	5
TOPLAM	**139**		**63**

*KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı

Tablo 23'te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Bir Masal Gibi* şarkısıüzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki kalıcılık testi başarı puanı farkı (76) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Bir Masal Gibi* şarkısından elde edilen kalıcılık testi başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 24'te deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 24.

Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	N (kişi sayısı)	Sıra Ortalaması	Mann-Whitney-U Değeri	Standart Test İstatistiği (z)	Anlamlılık Değeri (p)
Deney Grubu	10	14,25	12,500	-2,845	.004
Kontrol Grubu	10	6,75			
Toplam	20				

p<0.05*

Tablo 24'te Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında kalıcılık testi başarı puanları bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur(U=12.500, p=.004). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerinden küçük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmuştur. Anlamlı fark deney grubu lehinedir.*

Tablo 25' te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların Oyun şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farkı verilmiştir.

Tablo 25.

Deney ve kontrol grubundaki katılımcıların Oyun şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farkların anlamlılığı

DENEY GRUBU	KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI	KONTROL GRUBU	KALICILIK TESTİ BAŞARI PUANI

KD1	9	**KK1**	10
KD2	9,5	**KK2**	6,5
KD3	8	**KK3**	9
KD4	10	**KK4**	6
KD5	10	**KK5**	9
KD6	10	**KK6**	9
KD7	8	**KK7**	10
KD8	10	**KK8**	9
KD9	9	**KK9**	9
KD10	10	**KK10**	7
TOPLAM	**93,5**		**84,5**

*KD:Deney grubu, katılımcı.*KK: kontrol grubu, katılımcı

Tablo 25'te deney ve kontrolgrubundaki katılımcıların *Oyun* şarkısıüzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının iki grup arasındaki farklılığına ilişkin puanlar verilmiştir. Deney ve kontrol grubu arasındaki kalıcılık testi başarı puanı farkı (9) olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda *Oyun* şarkısından elde edilen kalıcılık testi başarı puanları kapsamında, *deney grubu lehine farklılık oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır*.

Tablo 26'da deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının arasındaki farkın anlamlılığına ilişkin olarak yapılan Mann-Whitney-U testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 26.

Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanlarının Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Değişken/ Gruplar	**N (kişi sayısı)**	**Sıra Ortalaması**	**Mann-Whitney-U Değeri**	**Standart Test İstatistiği (z)**	**Anlamlılık Değeri (p)**
Deney Grubu	10	12,50	30,000	-1,580	.114
Kontrol Grubu	10	8,50			

Toplam	20

Tablo 26'da Deney ve kontrol grubunun performans puanları arasındaki farkı ortaya koymak amacıyla Mann-Whitney-U testi yapılmıştır. Testin sonucunda iki grup arasında kalıcılık testi başarı puanları bakımından anlamlı bir fark bulunmamıştır (U=30.000, p=.114). Deney grubunun ortalaması, kontrol grubunun ortalamasından daha yüksek olduğu görülmekle birlikte, bu fark 0.05 değerinden büyük olması sebebiyle *anlamlılık bulunmamıştır.*

Tablo 27'de deney ve kontrol grubunun Bulut Olsam şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 27.

Deney ve kontrol gruplarının Bulut Olsam şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	**KONTROL GRUBU**	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1-2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
2	Şarkının 3-4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
3	Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1
4	Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1
5	Şarkının 9-10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	2	5	3
6	Şarkının 11-12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	9	1
7	Şarkının 13-14. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	2	5	3
8	Şarkının 15-16. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	9	0

9	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	10	9	1
10	Şarkıdaki senyöyü uyguladı.	9	9	0
11	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.	7	3	4
12	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 3. Söze aktardı.	5,5	3	2,5
TOPLAM		**94,5**	**90**	**4,5**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 27'de deney ve kontrol gruplarının *Bulut Olsam* şarkısı kapsamında madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar yer almaktadır. *Bulut Olsam* şarkısına ait madde bazında kalıcılık testi başarı puanları deney grubu sonucu (94,5), kontrol grubu sonucu (90) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (4,5) puan fark ile daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

Tablo 28'de deney ve kontrol grubunun Üç Elma şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 28.

Deney ve kontrol gruplarının Üç Elma şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	**KONTROL GRUBU**	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1-2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	10	1
2	Şarkının 3-4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	10	1
3	Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	8	2
4	Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	8	2

5	Şarkının 9-10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	6	4
6	Şarkının 11-12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	6	4
7	Şarkıdaki senyöyü uyguladı.	10	8	2
8	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	5	0	5
9	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.	10	6	4
10	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 3. Söze aktardı	9	6	3
TOPLAM		**92**	**68**	**24**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 28'de deney ve kontrol gruplarının *Üç Elma* şarkısı kapsamında madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar yer almaktadır. *Üç Elma* şarkısına ait madde bazında kalıcılık testi başarı puanları deney grubu sonucu (92), kontrol grubu sonucu (68) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (24) puan fark ile daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

Tablo 29'da deney ve kontrol grubunun Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 29.

Deney ve kontrol gruplarının Bir Masal Gibi şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	**KONTROL GRUBU**	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9,5	4	5,5
2	Şarkının 2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	9	0

3	Şarkının 3. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	2	6
4	Şarkının 3. Ölçüsündeki hece bağını uyguladı.	7	2	5
5	Şarkının 4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	4	6
6	Şarkının 5. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	3	5
7	Şarkının 6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	6,5	8	1,5
8	Şarkının 7. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	3	5
9	Şarkının 8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	3	7
10	Şarkının 9. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	2	1	1
11	Şarkının 9. Ölçüsündeki hece bağını uyguladı.	0	0	0
12	Şarkının 10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	4	1	3
13	Şarkının 11. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	5	2	3
14	Şarkının 12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	5	4
15	Şarkının 13. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	9	1	8
16	Şarkının 14. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	5	2	3
17	Şarkının 14. Ölçüsündeki uzatma bağını uyguladı.	3	1	2
18	Şarkının 15. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	7	2	5
19	Şarkının 16. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	3	7

20	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	9	7	2
	TOPLAM	**139**	**63**	**76**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 29'de deney ve kontrol gruplarının *Bir Masal Gibi* şarkısı kapsamında madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar yer almaktadır. *Bir Masal Gibi* şarkısına ait madde bazında kalıcılık testi başarı puanları deney grubu sonucu (139), kontrol grubu sonucu (63) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (76) puan fark ile daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

Tablo 30'da deney ve kontrol grubunun Oyun şarkısı üzerindeki kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar madde bazında gösterilmiştir.

Tablo 30.

Deney ve kontrol gruplarının Oyun şarkısı üzerindeki madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar

		DENEY GRUBU	**KONTROL GRUBU**	
SIRA	**MADDELER**	**TOPLAM PUAN**		**P1-P2**
1	Şarkının 1. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
2	Şarkının 2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
3	Şarkının 3. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
4	Şarkının 4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
5	Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	8	7	1
6	Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0

7	Şarkının 9. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.	10	10	0
8	Şarkıdaki senyöyü uyguladı.	10	8	2
9	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.	6,5	2,5	4
10	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.	9	7	2
	TOPLAM	**93,5**	**84,5**	**9**

Yukarıda sunulan karşılaştırmalı Tablo 30'da deney ve kontrol gruplarının *Oyun* şarkısı kapsamında madde bazında kalıcılık testi başarı puanları arasındaki farklar yer almaktadır. *Oyun* şarkısına ait madde bazında kalıcılık testi başarı puanları deney grubu sonucu (93,5), kontrol grubu sonucu (84,5) olarak kaydedilmiştir. Bu sonuçlara göre; deney grubu kontrol grubundan (9) puan fark ile daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Toplam satırındaki (P1-P2) değeri, toplam başarı puanları arasındaki farkı ifade etmektedir.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi *"Deney ve Kontrol grubunda yer alan öğrencilerin çalışmaya ilişkin görüşleri nelerdir?"* olarak belirlenmiştir. Bu soruyu cevaplandırmak üzere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşmelerde elde edilen veriler tablolarla sunulmuştur. Yarı-yapılandırılmış görüşme formlarına verilen cevaplar, frekans (f) olarak gösterilmiştir. Kontrol ve deney gruplarında 10'ar katılımcı yer aldığından, her bir sorunun 10 cevabı bulunmaktadır.

Tablo 31'de Kontrol grubunun *Bulut Olsam* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu verilerine yer verilmiştir. Kontrol grubunun cevapları frekans (f) değeri ile Tablo 31'de gösterilmektedir.

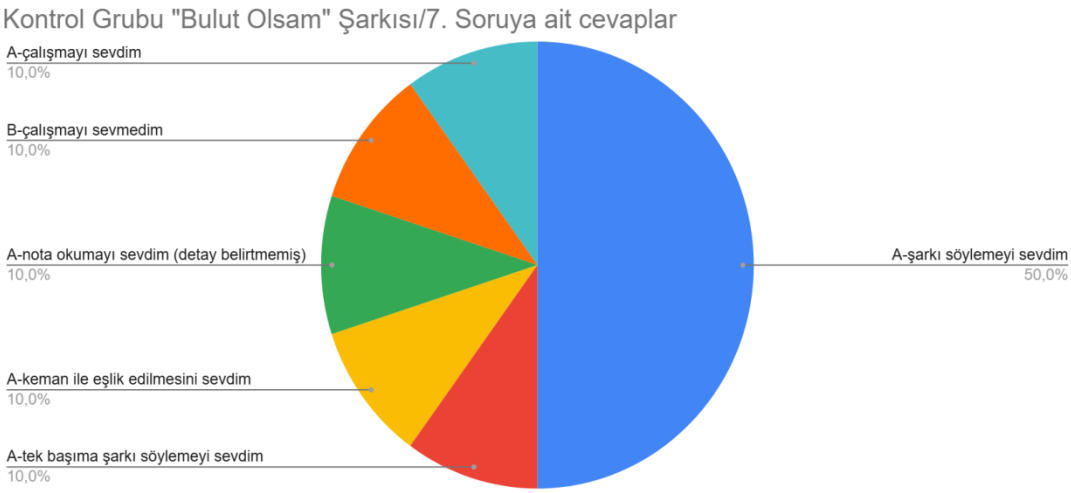
Tablo 31.

Bulut Olsam Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

SORULAR	CEVAPLAR	F
1. Şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinliklerin olmasını ister miydin?	A-Evet isterdim.	8
	B-Hayır istemezdim.	2

2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı.	3
	B-Sakin ve keyifli.	5
	C-Sıkılmış ve keyifsiz.	2
3. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı.	6
	B-Orta zorluktaydı.	3
	C-Zordu.	1
4. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı.	6
	B-Kararsızım.	4
	C-Zorlaştırdı.	0
5. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?	A-Çok kolay.	7
	B-Kolay.	2
	C-Zor.	1
	D-Çok zor.	0
6. Bu çalışmayı puanlandırır mısın?	A-1\3 arası	0
	B-3\5 arası	1
	C- 5\7 arası	1
	D- 7\10 arası	8
7. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir?*	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	9*
	B- Bu çalışmayı sevmedim	1

8. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?	A-Bu çalışmayı sevdim.	10
	B-Bu çalışmanın……..kısmını sevmedim çünkü……..	0
9. Bu çalışma hakkında.....	A- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	3
	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	0
	C- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	5
	D- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	2
10. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A- Çok eğlendim.	3
	B- Eğlendim.	6
	C- Eğlenmedim.	1
	D- Hiç eğlenmedim.	0
11. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim.	6
	B- Olabilir.	3
	C- kararsızım.	1
	D- istemezdim.	0

Şekil 43. Kontrol grubu *Bulut Olsam* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

Tablo 31'de görüldüğü gibi 1.Soru kapsamında;şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinliklerin olması isteyen öğrenciler grubun %80'ini oluştururken, %20'lik kesim etkinlik olmasını istemediğini belirtmiştir. 2. Soru kapsamında; ders sürecinde katılımcıların %30'u enerjik ve heyecanlı, %50'si sakin ve keyifli, %30'u ise sıkılmış ve keyifsiz olduklarını belirtmişlerdir. 3. Soru kapsamında; grubun %60'ı öğretimde kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünürken,%30'u orta zorlukta, %10'u ise zor olduğunu belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun şarkı öğretimini kolaylaştırdığını düşünen %60'lık kesim ile bu konu hakkında kararsızım işaretlemesi yapan %40'lık bir kesim bulunmaktadır. 5. Soru kapsamında; grubun yarısından fazlası bu çalışma doğrultusunda şarkı söylemenin çok kolay olduğunu bildirerek %70'lik bir kesimi kapsamaktadır. 6. Soru kapsamında; grubun %80'i çalışmayı 7/10 arası puanlama ile değerlendirmiştir. 7. Soru kapsamında; grubun %90'ı çalışmayı sevdiğini belirtmiştir. Çalışmanın hangi kısmını sevdiklerini gösteren verilere pasta dilimi gösteriminde yer verilmiştir (Şekil 43). 8. Soru kapsamında; grubun tamamı çalışmayı sevdim cevabını vermiştir. 9. Soru kapsamında; katılımcıların %30'u şarkı söylemenin zor olduğunu düşünürken bu çalışmadan sonra kolay ve keyifli olduğuna karar verdiğini belirtmiştir. Bunun tam aksine şarkı söylemenin bu çalışmadan sonra zor olduğunu gören %20'lik bir kesim mevcuttur. Grubun %50'si şarkı söylemenin kolay olduğunu düşünüp bu çalışma sonrasında fikirlerinin sabit kaldığını belirtmiştir. 10. Soru kapsamında; grubun %30'u şarkıyı öğrenirken çok eğlendim seçeneğini, %60'ı eğlendim seçeneğini, %10'u ise eğlenmedim seçeneğini işaretlemiştir. 11. Soru kapsamında; gruba okulda gördüğü müzik derslerinin bu çalışma gibi olmasını isteyip

istememeleri sorulmuştur. Grubun %60'ı istediğini belirtirken %30'u olabileceğini, %10'u ise kararsız kaldığını belirtmiştir.

Tablo 32'de Deney grubunun *Bulut Olsam* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerine yer verilmiştir. Deney grubunun cevapları frekans (f) değeri ile Tablo 32'de gösterilmektedir.

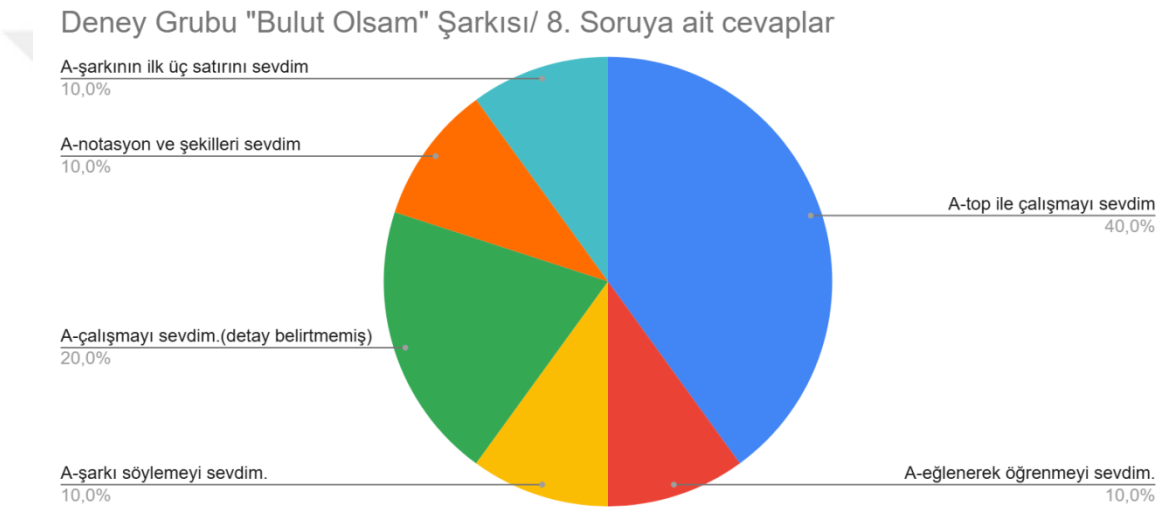
Tablo 32.

Bulut Olsam Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

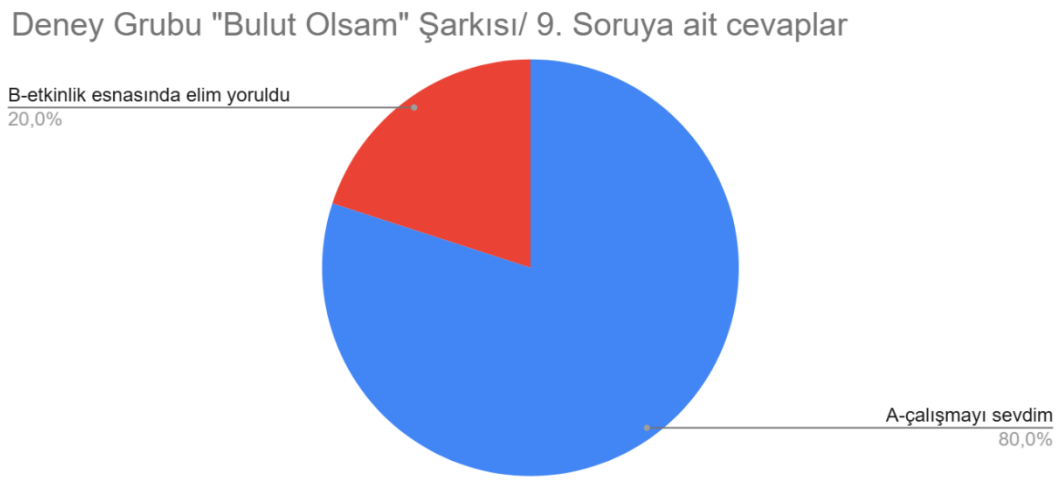
SORULAR	CEVAPLAR	F
1.Şarkıyı etkinliklerle öğrenmeyi sevdin mi?	A-Çok sevdim	6
	B-Sevdim	3
	C-Sevmedim	1
	D-Hiç sevmedim	0
2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı	3
	B-Sakin ve keyifli	7
	C-Sıkılmış ve keyifsiz	0
3. Şekillerle öğrendiğin bu notasyon öğrenmeni nasıl etkiledi?	A-Şekillerle öğrenmek şarkıyı kolaylıkla ve eğlenerek öğrenmemi sağladı	10
	B-Şekillerle öğrenmek şarkıyı öğrenmemi zorlaştırdı	0
4. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı	7
	B-Orta zorluktaydı	2
	C-Zordu	1
5. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı	8
	B-Kararsızım	2
	C-Zorlaştırdı	0
	A-Çok kolay	5

göre sence şarkı söylemek kolay mı?	B-Kolay	5
	C- Zor	0
	D- Çok zor	0
7. Bu çalışmayı puanlandırır mısın? (1-10 / düşükten-yükseğe)	A-1-3 arası	0
	B-3-5 arası	0
	C- 5-7 arası	3
	D- 7-10 arası	7
8. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir?*	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	10*
	B- Bu çalışmayı sevmedim	0
9. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?*	A-Bu çalışmayı sevdim.	8
	B-Bu çalışmanın..... kısmını sevmedim çünkü.....	2*
10. Bu çalışma hakkında.....	A-Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	2
	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	1
	C-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	7
	D-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	0
11. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A-Çok eğlendim	4
	B-Eğlendim	6
	C- Eğlenmedim	0
	D- Hiç eğlenmedim	0

12. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim	8
	B-Olabilir	2
	C- kararsızım	0
	D- istemezdim	0

Şekil 44. Deney grubu *Bulut Olsam* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

Şekil 45. Deney grubu *Bulut Olsam* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

1.Soru kapsamında;derste yapılan etkinlikleri sevdiğini belirten katılımcılar grubun %90'ını oluştururken, %10'luk kesim sevmediğini belirtmiştir. 2. Soru kapsamında; ders sürecinde katılımcıların %30'u enerjik ve heyecanlı, %70'i sakin ve keyifli, işaretlemelerini yaparak katılımcıların tamamı olumlu dönüt yapmışlardır. 3. Soru kapsamında; grubun tamamı şekillerle öğrendikleri bu notasyonun, öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünen öğrenciler %90'lık bir kesimi kapsarken %10'luk dilimi, kolay olmadığını belirtmiştir. 5. Soru kapsamında; grubun %80'i kullanılan notasyonun öğrenimini kolaylaştırdığını düşünmektedir, %20'lik kesim kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. 6. Soru kapsamında; grubun tamamı yapılan çalışmadan yola çıkarak şarkı söylemenin kolay olduğunu düşünmektedir. 7. Soru kapsamında; çalışmaya 5/7 arası puan verenler %30'dur, %70'lik kesim 7/10 arası seçeneğini seçmişlerdir. 8. Soru kapsamında; grubun tamamı çalışmayı sevdim cevabını vermiştir. bu sorunun cevaplarının açık biçimde pasta dilimi grafiğinde gösterilmiştir (Şekil 44). 9. Soru kapsamında; katılımcıların %80'i çalışmayı sevdiğini gösterirken, %20'si çalışmanın sevmediği kısımları belirtmiştir bu soruya ait detaylar pasta grafiği ile verilmiştir (Şekil 45). 10. Soru kapsamında; Grubun %20'si önceki yaşantısında şarkı söylemenin zor olduğunu düşünürken bu çalışmadan sonra kolay ve keyifli olduğunu belirtmiştir. %70'lik kesim önceki yaşantısında şarkı söylemenin kolay olduğunu, bu çalışma sonrasında kolay ve keyifli olduğunu belirtmiştir. %10'luk kesim şarkı söylemenin önceki yaşantısında zor, bu çalışma sonrasında da zor olduğunu belirtmiştir. 11. Soru kapsamında; şarkıyı öğrenirken çok eğlenen %40 eğlenen %60'lık kesimle grubun tamamı olumlu dönüt vermiştir. 12. soru kapsamında; okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını isteyen katılımcılar grubun %100'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 33'te Kontrol grubunun *Üç Elma* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerine yer verilmiştir. Kontrol grubunun cevapları frekans (f) değeri ile Tablo 33'de gösterilmektedir.

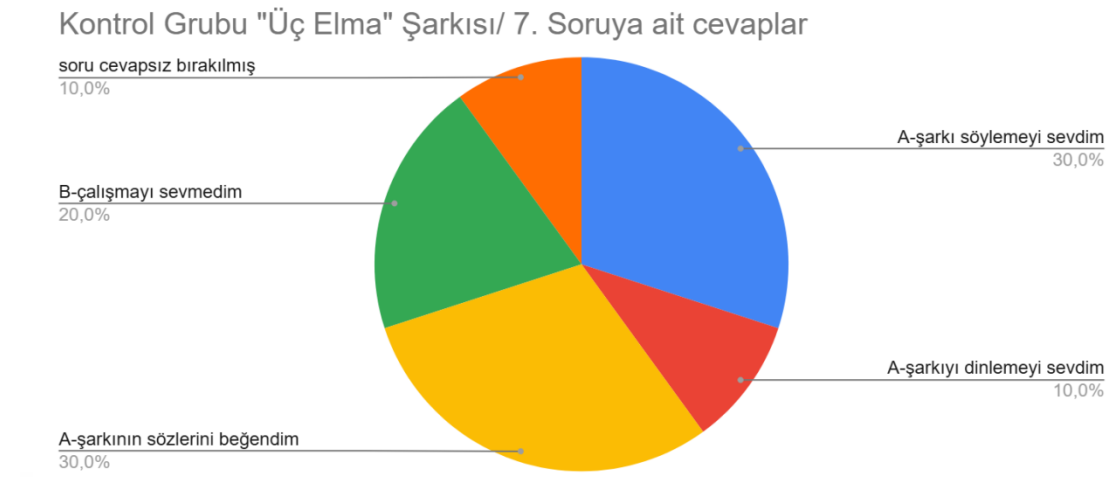
Tablo 33.

Üç Elma Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

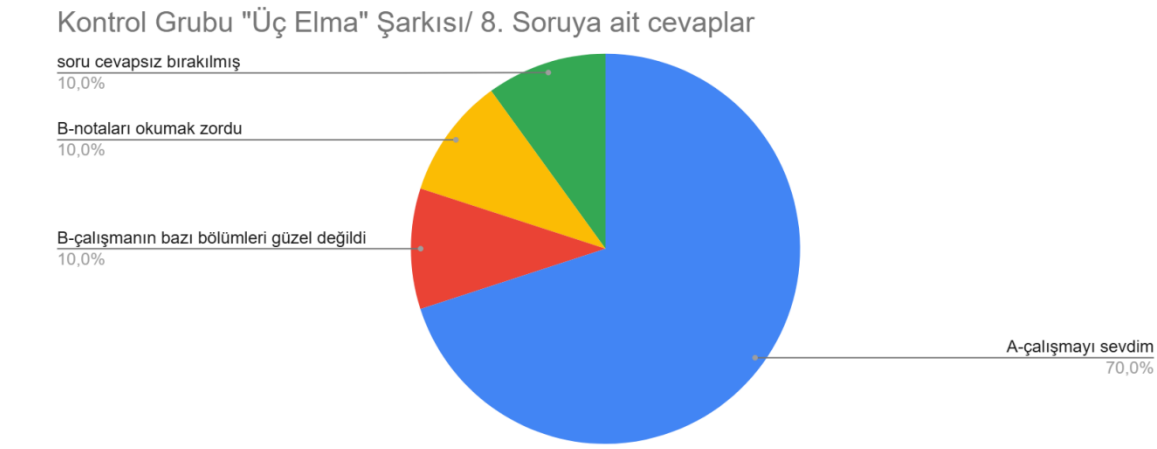
SORULAR	CEVAPLAR	F
1. Şarkıyı	A-Evet isterdim.	8

öğrenirken çeşitli etkinliklerin olmasını ister miydin?	B-Hayır istemezdim.	2
2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı.	2
	B-Sakin ve keyifli.	7
	C-Sıkılmış ve keyifsiz.	1
3. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı.	6
	B-Orta zorluktaydı.	3
	C-Zordu.	1
4. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı.	6
	B-Kararsızım.	4
	C-Zorlaştırdı.	0
5. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?	A-Çok kolay.	5
	B-Kolay.	3
	C-Zor.	1
	D-Çok zor.	0
6. Bu çalışmayı puanlandırır mısın?	A-1\3 arası	1
	B-3\5 arası	0
	C- 5\7 arası	1
	D- 7\10 arası	7
7. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	2*

nedir?*	B- Bu çalışmayı sevmedim	7
8. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?*	A-Bu çalışmayı sevdim.	7
	B-Bu çalışmanın……..kısmını sevmedim çünkü……..	2*
9. Bu çalışma hakkında.....	A- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	0
	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	2
	C- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	8
	D- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	0
10. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A- Çok eğlendim.	3
	B- Eğlendim.	6
	C- Eğlenmedim.	1
	D- Hiç eğlenmedim.	0
11. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim.	5
	B- Olabilir.	4
	C- kararsızım.	0
	D- istemezdim.	1

Şekil 46. Kontrol grubu *Üç Elma* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

Şekil 47. Kontrol grubu *Üç Elma* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

1.Soru kapsamında;şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinliklerin olması isteyen öğrenciler grubun %80'ini oluştururken, %20'lik kesim etkinlik olmasını istemediğini belirtmiştir. 2. Soru kapsamında; ders sürecinde katılımcıların %20'u enerjik ve heyecanlı, %70'si sakin ve keyifli, %10'u ise sıkılmış ve keyifsiz olduklarını belirtmişlerdir. 3. Soru kapsamında; grubun %60'ı öğretimde kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünürken,%30'u orta zorlukta, %10'u ise zor olduğunu belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun şarkı öğretimini kolaylaştırdığını düşünen %60'lık kesim ile bu konu hakkında kararsızım işaretlemesi yapan %40'lık bir kesim bulunmaktadır. 5. Soru kapsamında; grubun bu çalışmaya göre şarkı söylemenin çok kolay olduğunu düşünen %50'lik, kolay olduğunu düşünen %30'luk, zor olduğunu düşünen ise %10'luk bir kesim vardır. 6. Soru kapsamında;

grubun %70'i çalışmayı 7/10 arası, %10'luk kesim 5/7 kalan %10'luk kesim ise 1/3 puanlamaları ile değerlendirmiştir. 7. Soru kapsamında; grubun %20'sinin çalışmanın en sevdiği kısmını gösteren verilere pasta dilimi gösteriminde yer verilmiştir (Şekil 46). 8. Soru kapsamında; grubun %70'i çalışmayı sevdim cevabını vermiştir %20'lik kesim ise çalımanın sevdiği kısmını belirtmiştir bu sorunun detayları pasta dilimi gösterimi ile sunulmuştur (Şekil 47). 6, 7 ve 8. sorularda 1'er boş cevap bulunmuştur. 9. Soru kapsamında; katılımcıların %20'si şarkı söylemenin önceki yaşantısında da, bu çalışma sonrasında da zor olduğunu düşünürken, %80'i önceki yaşantısında kolay, şimdi ise kolay ve keyifli olduğunu belirtmiştir. 10. Soru kapsamında; grubun %90'ı şarkıyı öğrenirken çok eğlendim ve eğlendim seçeneğini, %10'u ise eğlenmedim seçeneğini işaretlemiştir. 11. Soru kapsamında; gruba okulda gördüğü müzik derslerinin bu çalışma gibi olmasını isteyip istememeleri sorulmuştur. Grubun %90'ı istediğini belirtirken %10'u istemediğini belirtmiştir.

Tablo 34'te Deney grubunun *Üç Elma* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerine yer verilmiştir. Deney grubunun cevapları frekans (f) değeri ile Tablo 34'te gösterilmektedir.

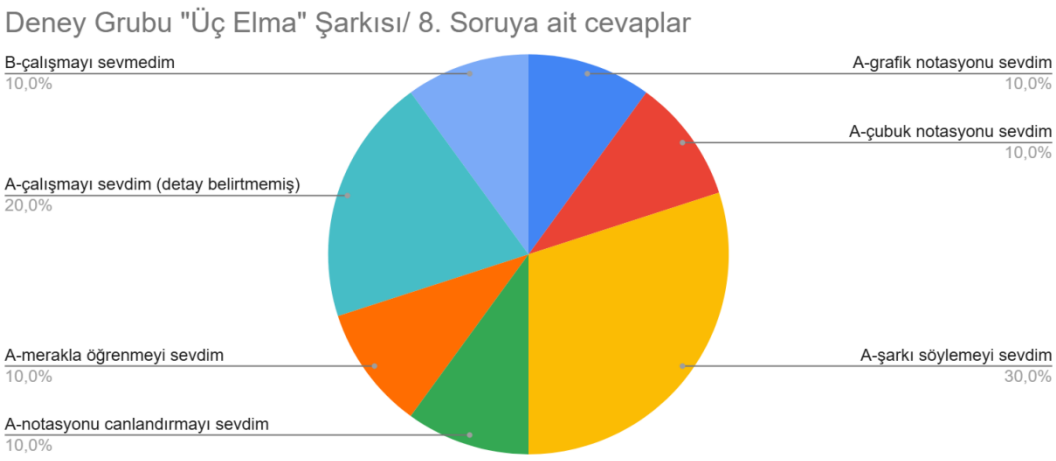
Tablo 34.

Üç Elma Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

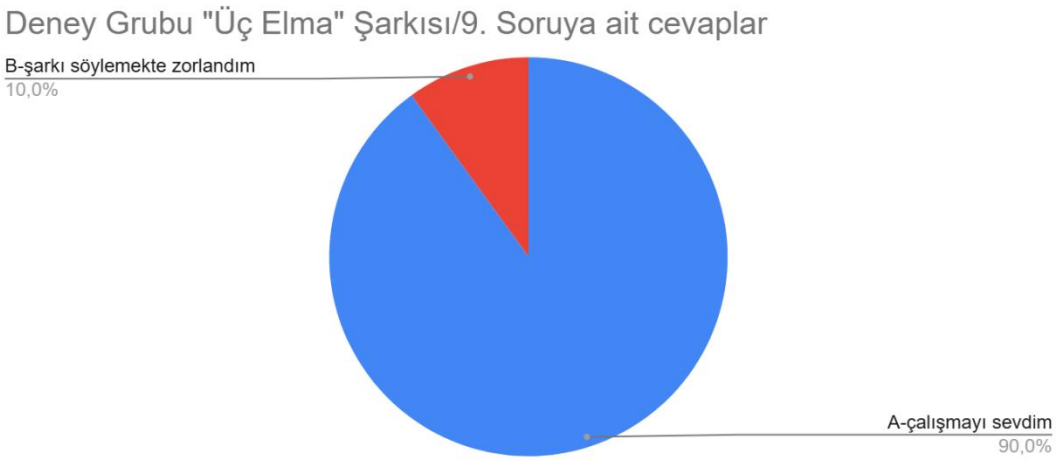
SORULAR	**CEVAPLAR**	**F**
1.Şarkıyı etkinliklerle öğrenmeyi sevdin mi?	A-Çok sevdim	9
	B-Sevdim	1
	C-Sevmedim	0
	D-Hiç sevmedim	0
2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı	3
	B-Sakin ve keyifli	7
	C-Sıkılmış ve keyifsiz	0
3. Şekillerle öğrendiğin bu notasyon	A-Şekillerle öğrenmek şarkıyı kolaylıkla ve eğlenerek öğrenmemi sağladı	10

öğrenmeni nasıl etkiledi?	B-Şekillerle öğrenmek şarkıyı öğrenmemi zorlaştırdı	0
4. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı	8
	B-Orta zorluktaydı	2
	C-Zordu	0
5. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı	7
	B-Kararsızım	3
	C-Zorlaştırdı	0
6. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?	A-Çok kolay	6
	B-Kolay	4
	C- Zor	0
	D- Çok zor	0
7. Bu çalışmayı puanlandırır mısın? (1-10 / düşükten-yükseğe)	A-1-3 arası	0
	B-3-5 arası	0
	C- 5-7 arası	3
	D- 7-10 arası	7
8. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir?*	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	9*
	B- Bu çalışmayı sevmedim	1
9. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?*	A-Bu çalışmayı sevdim.	9
	B-Bu çalışmanın..... kısmını sevmedim çünkü.....	1*
10. Bu çalışma hakkında.....	A-Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	4
	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	0

	C-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	6
	D-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	0
11. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A-Çok eğlendim	4
	B-Eğlendim	6
	C- Eğlenmedim	0
	D- Hiç eğlenmedim	0
12. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim	6
	B-Olabilir	4
	C- kararsızım	0
	D- istemezdim	0

Şekil 48. Deney grubu *Üç Elma* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

Şekil 49. Deney grubu *Üç Elma* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

1.Soru kapsamında;derste yapılan etkinlikleri sevdiğini belirten katılımcılar grubun %100'ünü oluşturmaktadır. 2. Soru kapsamında; ders sürecinde katılımcıların %100'ü enerjik ve heyecanlı/sakin ve keyifli işaretlemelerini yaparak olumlu dönüt yapmışlardır. 3. Soru kapsamında; grubun tamamı şekillerle öğrendikleri bu notasyonun, öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünen öğrenciler %100'lük bir kesimi kapsamaktadır. 5. Soru kapsamında; grubun %70'i kullanılan notasyonun öğrenimini kolaylaştırdığını düşünmektedir, %30'luk kesim kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. 6. Soru kapsamında; grubun tamamı yapılan çalışmadan yola çıkarak şarkı söylemenin kolay olduğunu düşünmektedir. 7. Soru kapsamında; çalışmaya 5/7 arası puan verenler %30'dur, %70'lik kesim 7/10 arası seçeneğini seçmişlerdir. 8. Soru kapsamında; grubun %90'ının çalışmanın en sevdikleri kısmını belirttikleri cevaplara (Şekil 48)'de pasta dilimi grafiğinde yer verilmiştir. 9. Soru kapsamında; katılımcıların %90'ı çalışmayı sevdiğini gösterirken, %10'u çalışmanın sevmediği kısımları belirtmiştir bu cevaplara ait detaylar pasta grafiği ile verilmiştir (Şekil 49). 10. Soru kapsamında; grubun %40'ı önceki yaşantısında şarkı söylemenin zor olduğunu düşünürken bu çalışmadan sonra kolay ve keyifli olduğunu belirtmiştir. %60'lik kesim önceki yaşantısında şarkı söylemenin kolay olduğunu, bu çalışma sonrasında kolay ve keyifli olduğunu belirterek grubun tamamı olumlu dönüt vermiştir. 11. Soru kapsamında; şarkıyı öğrenirken çok eğlendim ve eğlendim seçeneklerini işaretleyerek grubun tamamı olumlu dönüt vermiştir. 12. soru kapsamında; okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını isteyen katılımcılar grubun %100'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 35'te Kontrol grubunun *Bir Masal Gibi* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerine yer verilmiştir. Kontrol grubunun cevapları frekans (f) değeri ile Tablo 35'de gösterilmektedir.

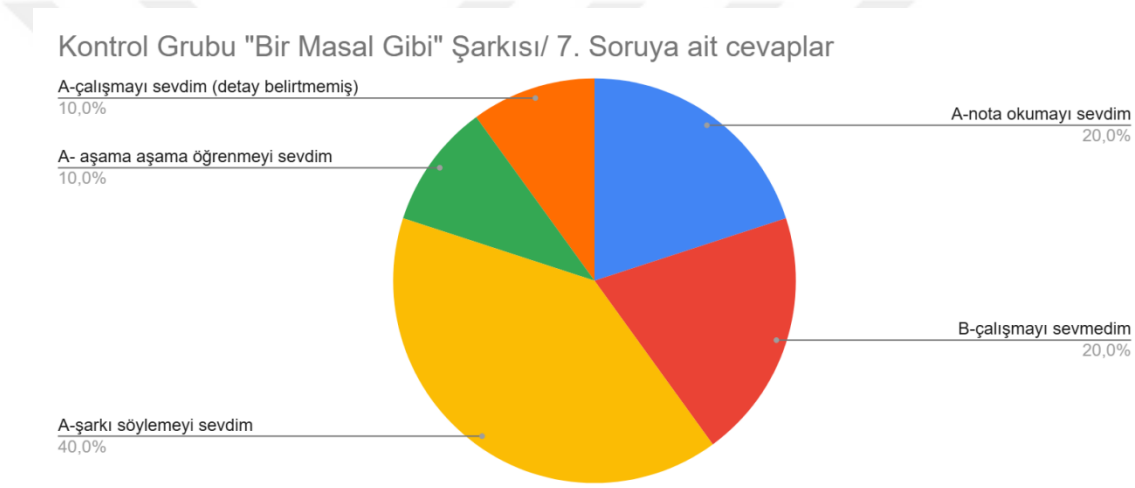
Tablo 35.

Bir Masal Gibi Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

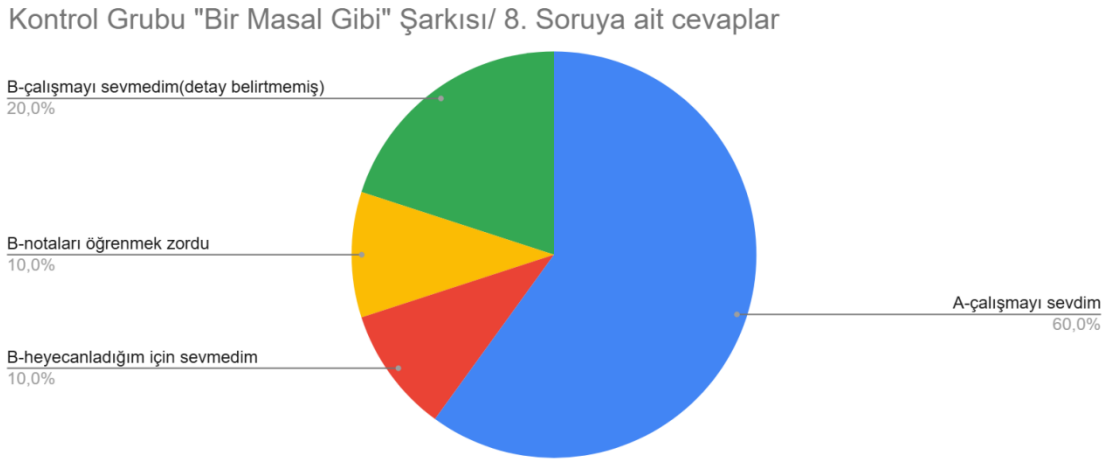
SORULAR	CEVAPLAR	F
1. Şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinliklerin olmasını ister miydin?	A-Evet isterdim.	6
	B-Hayır istemezdim.	4
2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı.	4
	B-Sakin ve keyifli.	5
	C-Sıkılmış ve keyifsiz.	1
3. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı.	4
	B-Orta zorluktaydı.	6
	C-Zordu.	0
4. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı.	6
	B-Kararsızım.	3
	C-Zorlaştırdı.	1
5. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?	A-Çok kolay.	2
	B-Kolay.	7
	C-Zor.	1
	D-Çok zor.	0
6. Bu çalışmayı	A-1\3 arası	1

puanlandırır mısın?	B-3\5 arası	0
	C- 5\7 arası	3
	D- 7\10 arası	6
7. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir?*	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	8*
	B- Bu çalışmayı sevmedim	2
8. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?*	A-Bu çalışmayı sevdim.	6
	B-Bu çalışmanın……..kısmını sevmedim çünkü……..	4*
9. Bu çalışma hakkında.....	A- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	3
	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	0
	C- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	6
	D- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	1
10. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A- Çok eğlendim.	3
	B- Eğlendim.	5
	C- Eğlenmedim.	2

	D- Hiç eğlenmedim.	0
11. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim.	4
	B- Olabilir.	5
	C- kararsızım.	0
	D- istemezdim.	1

Şekil 50. Kontrol grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

Şekil 51. Kontrol grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

1.Soru kapsamında;şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinlerin olması isteyen öğrenciler grubun %60'ını oluştururken, %40'lık kesim istemediğini belirtmiştir. 2. Soru kapsamında; ders sürecinde katılımcıların %40'ı enerjik ve heyecanlı, %50'si sakin ve keyifli, %10'u ise sıkılmış ve keyifsiz olduklarını belirtmişlerdir. 3. Soru kapsamında; grubun %40'ı öğretimde kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünürken, %60'ı orta zorlukta olduğunu belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun şarkı öğretimini kolaylaştırdığını düşünen %60'lık kesim ile bu konu hakkında kararsızım işaretlemesi yapan %30'luk bir kesim bulunmaktadır ve %10'luk bir kesimde zorlaştırdığını belirtmiştir. 5. Soru kapsamında; bu çalışmaya göre şarkı söylemenin çok kolay olduğunu düşünen %20'lik, kolay olduğunu düşünen %70'lik, zor olduğunu düşünen ise %10'luk bir kesim vardır. 6. Soru kapsamında; grubun %60'ı çalışmayı 7/10 arası, %30'u 5/7 arası, %10'u da 1/3 arası puanlama ile değerlendirmiştir. 7. Soru kapsamında; grubun %80'inin çalışmanın en sevdiği kısmını gösteren verilere pasta dilimi gösteriminde yer verilmiştir (Şekil 50). 8. Soru kapsamında; grubun %60'ı çalışmayı sevdim cevabını vermiştir %40'lık kesim ise çalışmanın sevmediği kısmını belirtmiştir, bu sorunun detayları pasta dilimi gösterimi ile sunulmuştur (Şekil 51). 9. Soru kapsamında; katılımcıların %60'ı şarkı söylemenin önceki yaşantısında kolay, şimdi ise kolay ve keyifli olduğunu belirtirken, %30'u önceki yaşantısında zor bu çalışmadan sonra kolay ve keyifli seçeneğini, %10'luk dilim ise önceki yaşantısında kolay fakat bu çalışmadan sonra zor olduğunu belirtmiştir. 10. Soru kapsamında; grubun %80'i şarkıyı öğrenirken çok eğlendim ve eğlendim seçeneğini, %20'si ise eğlenmedim seçeneğini işaretlemiştir. 11. Soru kapsamında; gruba, okulda gördüğü müzik derslerinin bu çalışma gibi olmasını isteyip istememeleri sorulmuştur. Grubun %90'ı istediğini belirtirken %10'u istemediğini belirtmiştir.

Tablo 36'da Deney grubunun *Bir Masal Gibi* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerine yer verilmiştir. Deney grubunun cevapları frekans (f) değeri ile Tablo 36'te gösterilmektedir.

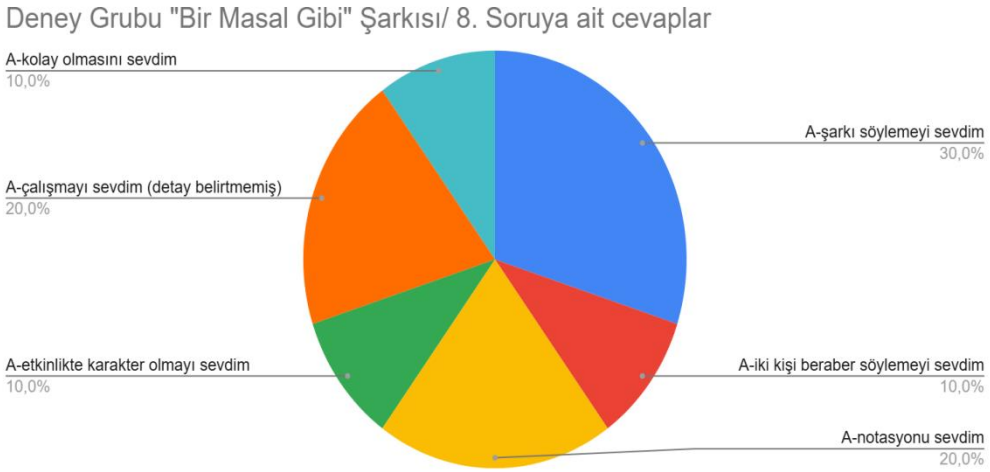
Tablo 36.

Bir Masal Gibi Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

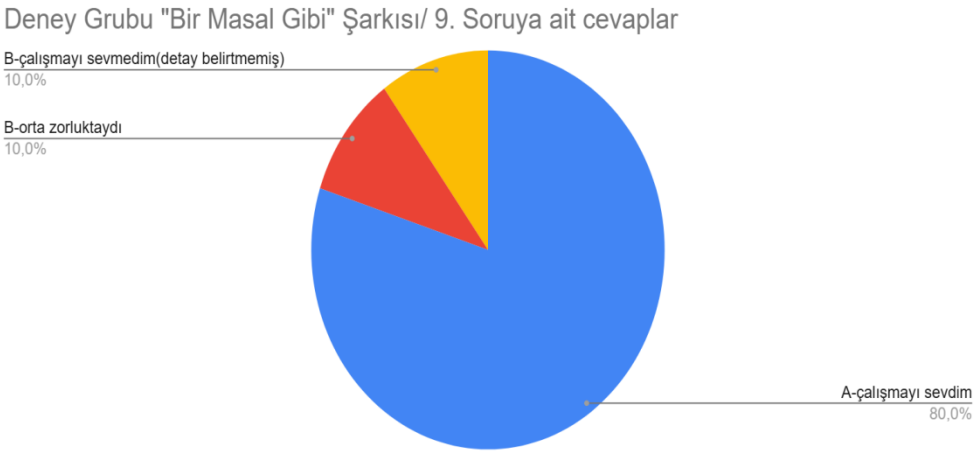
SORULAR	**CEVAPLAR**	**F**
1.Şarkıyı etkinliklerle öğrenmeyi sevdin	A-Çok sevdim	6
	B-Sevdim	4

mi?	C-Sevmedim	0
	D-Hiç sevmedim	0
2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı	5
	B-Sakin ve keyifli	3
	C-Sıkılmış ve keyifsiz	0
3. Şekillerle öğrendiğin bu notasyon öğrenmeni nasıl etkiledi?	A-Şekillerle öğrenmek şarkıyı kolaylıkla ve eğlenerek öğrenmemi sağladı	10
	B-Şekillerle öğrenmek şarkıyı öğrenmemi zorlaştırdı	0
4. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı	8
	B-Orta zorluktaydı	2
	C-Zordu	0
5. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı	6
	B-Kararsızım	4
	C-Zorlaştırdı	0
6. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?	A-Çok kolay	7
	B-Kolay	3
	C- Zor	0
	D- Çok zor	0
7. Bu çalışmayı puanlandırır mısın? (1-10 / düşükten-yükseğe)	A-1-3 arası	0
	B-3-5 arası	0
	C- 5-7 arası	4
	D- 7-10 arası	6
8. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir?*	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	10*
	B- Bu çalışmayı sevmedim	0
9. Bu çalışmanın	A-Bu çalışmayı sevdim.	8

sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?*	B-Bu çalışmanın..... kısmını sevmedim çünkü.....	2*
10. Bu çalışma hakkında.....	A-Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	2
	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	0
	C-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	8
	D-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	0
11. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A-Çok eğlendim	6
	B-Eğlendim	4
	C- Eğlenmedim	0
	D- Hiç eğlenmedim	0
12. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim	5
	B-Olabilir	5
	C- kararsızım	0
	D- istemezdim	0

Şekil 52. Deney grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

Şekil 53. Deney grubu *Bir Masal Gibi* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

1.Soru kapsamında;derste yapılan etkinlikleri çok sevdiğini belirten katılımcılar grubun %60'ını oluşturmaktadır, grubun %40'ı ise sevdiğini belirtmiştir. 2. Soru kapsamında; ders sürecinde grubun %100'ü enerjik ve heyecanlı/sakin ve keyifli hissettiklerini belirterek olumlu dönüt sağlamışlardır. 3. Soru kapsamında; grubun tamamı şekillerle öğrendikleri bu notasyonun, öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünen öğrenciler %80 oranındadır. grubun %20'si orta zorlukta işaretlemesinde bulunmuştur. 5. Soru kapsamında; grubun %60'i kullanılan notasyonun öğrenimini kolaylaştırdığını düşünmektedir, %40'luk kesim kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. 6. Soru kapsamında; grubun tamamı yapılan çalışmadan yola çıkarak şarkı söylemenin kolay olduğunu düşünmektedir. 7. Soru kapsamında; çalışmaya 5/7

arası puan verenler %40'dır, %60'lik kesim 7/10 arası seçeneğini işaretleyerek çalışmayı puanlandırmıştır. 8. Soru kapsamında; grubun tamamının çalışmanın en sevdikleri kısmını belirttikleri cevaplara (Şekil 52)'de pasta dilimi grafiğinde yer verilmiştir. 9. Soru kapsamında; katılımcıların %80'ı çalışmayı sevdiğini gösterirken, %20'u çalışmanın sevmediği kısımları belirtmiştir bu cevaplar pasta grafiği ile verilmiştir (Şekil 53). 10. Soru kapsamında; grubun %20'si önceki yaşantısında şarkı söylemenin zor olduğunu düşünürken bu çalışmadan sonra kolay ve keyifli olduğunu belirtmiştir. %80'lik kesim önceki yaşantısında şarkı söylemenin kolay olduğunu, bu çalışma sonrasında kolay ve keyifli olduğunu belirterek grubun tamamının olumlu dönüt sağladığı görülmüştür. 11. Soru kapsamında; şarkıyı öğrenirken çok eğlendim ve eğlendim seçeneklerini işaretleyerek grubun tamamı olumlu dönüt vermiştir. 12. soru kapsamında; okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını isteyen katılımcılar grubun %100'ünü oluşturmaktadır.

Tablo 37'de Kontrol grubunun *Oyun* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerine yer verilmiştir. Kontrol grubunun cevapları frekans (f) değeri ile Tablo 37'de gösterilmektedir.

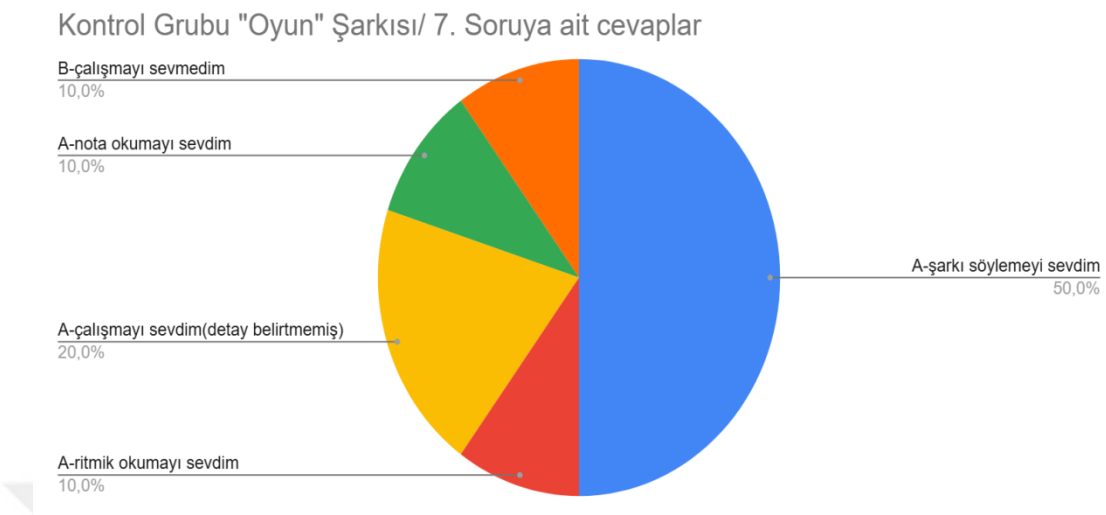
Tablo 37.

Oyun Şarkısı Kontrol Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

SORULAR	CEVAPLAR	F
1. Şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinliklerin olmasını ister miydin?	A-Evet isterdim.	7
	B-Hayır istemezdim.	3
2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı.	5
	B-Sakin ve keyifli.	4
	C-Sıkılmış ve keyifsiz.	1
3. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı.	8
	B-Orta zorluktaydı.	2
	C-Zordu.	0

4. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı.	7
	B-Kararsızım.	3
	C-Zorlaştırdı.	0
5. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?	A-Çok kolay.	6
	B-Kolay.	3
	C-Zor.	1
	D-Çok zor.	0
6. Bu çalışmayı puanlandırır mısın?	A-1\3 arası	1
	B-3\5 arası	0
	C- 5\7 arası	2
	D- 7\10 arası	7
7. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir?*	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	9*
	B- Bu çalışmayı sevmedim	1
8. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?	A-Bu çalışmayı sevdim.	10
	B-Bu çalışmanın……..kısmını sevmedim çünkü……..	0
9. Bu çalışma hakkında.....	A- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	1

	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	0
	C- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	9
	D- Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	0
10. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A- Çok eğlendim.	5
	B- Eğlendim.	5
	C- Eğlenmedim.	0
	D- Hiç eğlenmedim.	0
11. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim.	3
	B- Olabilir.	5
	C- kararsızım.	2
	D- istemezdim.	0

Şekil 54. Kontrol grubu *Oyun* şarkısı 7. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

1.Soru kapsamında;şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinlerin olması isteyen öğrenciler grubun %70'ını oluştururken, %30'lik kesim etkinlik olmasını istemediğini belirtmiştir. 2. soru kapsamında; ders sürecinde katılımcıların %50'ı enerjik ve heyecanlı, %40'si sakin ve keyifli, %10'u ise sıkılmış ve keyifsiz olduklarını belirtmişlerdir. 3. Soru kapsamında; grubun %80'ı öğretimde kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünürken,%20'u orta zorlukta olduğunu belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun şarkı öğrenimini kolaylaştırdığını düşünen %70'lık kesim ile bu konu hakkında kararsızım işaretlemesi yapan %30'luk bir kesim bulunmaktadır. 5. Soru kapsamında; grubun bu çalışmaya göre şarkı söylemenin çok kolay olduğunu düşünen %60'lık, kolay olduğunu düşünen %30'lik, zor olduğunu düşünen ise %10'luk bir kesim vardır. 6. Soru kapsamında; grubun %70'i çalışmayı 7/10 arası, %20'si 5/7 arası, %10'u da 1/3 arası puanlama ile değerlendirmiştir. 7. Soru kapsamında; grubun %90'ının çalışmanın en sevdiği kısmını gösteren verilere pasta dilimi gösteriminde yer verilmiştir (Şekil 54). 8. Soru kapsamında; grubun %100'ı çalışmayı sevdim cevabını vermiştir. 9. Soru kapsamında; katılımcıların %90'ı şarkı söylemenin önceki yaşantısında kolay, şimdi ise kolay ve keyifli olduğunu düşündüğüne dair işaretlemede bulunmuştur. Grubun %10'u ise şarkı söylemenin önceki yaşantısında zor olduğunu düşünürken, bu çalışmadan sonra kolay ve keyifli olduğunu belirtmiştir. 10. Soru kapsamında; grubun %100'ü şarkıyı öğrenirken çok eğlendim ve eğlendim seçeneğini işaretlemiştir. 11. Soru kapsamında; gruba okulda gördüğü müzik derslerinin bu çalışma gibi olmasını isteyip istememeleri sorulmuştur. Grubun %80'i istediğini belirtirken %20'si istemediğini belirtmiştir.

Tablo 38'te Deney grubunun *Oyun* şarkısının öğretildiği uygulamaya ait, yarı yapılandırılmış görüşme formu verilerine yer verilmiştir. Deney grubunun cevapları frekan (f) değeri ile Tablo 38'te gösterilmektedir.

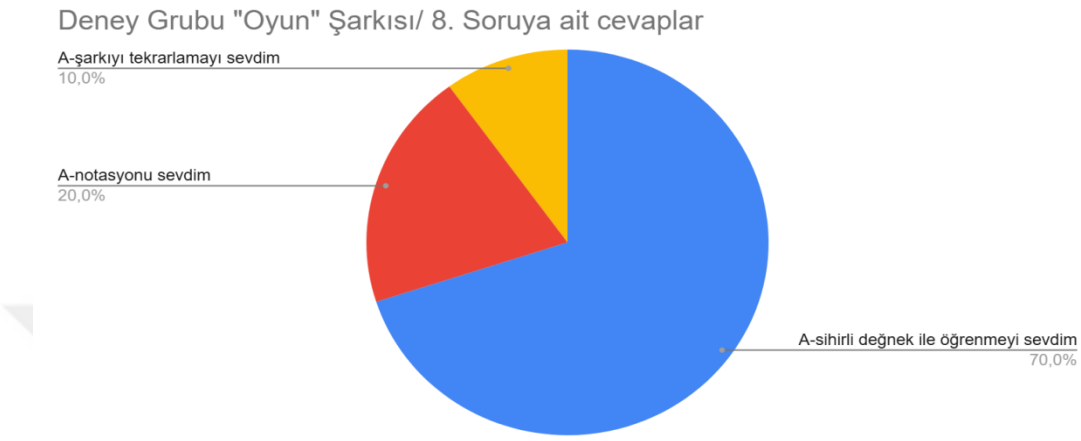
Tablo 38.

Oyun Şarkısı Deney Grubuna Ait Görüşme Formu Verileri

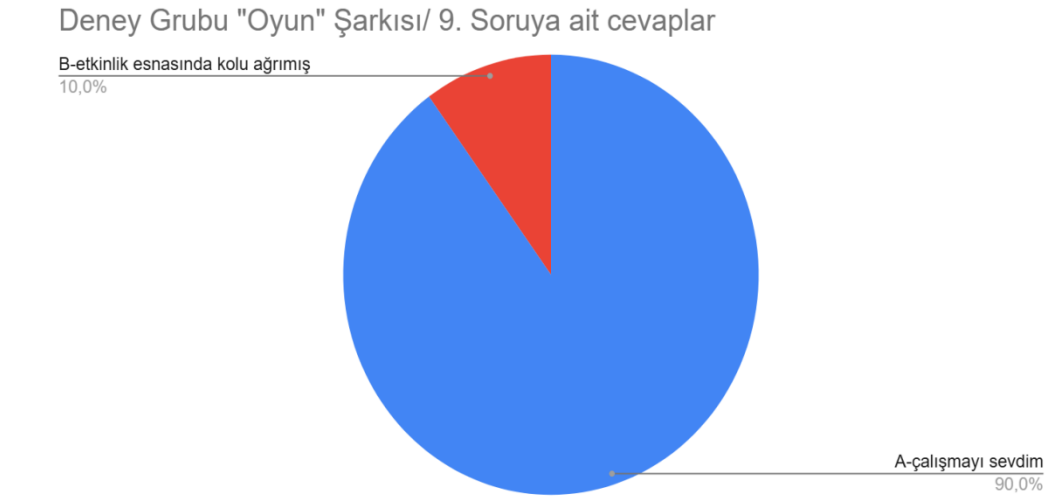
SORULAR	CEVAPLAR	
1.Şarkıyı etkinliklerle öğrenmeyi sevdin mi?	A-Çok sevdim	7
	B-Sevdim	3
	C-Sevmedim	0
	D-Hiç sevmedim	0
2. Bu derste nasıl hissettin?	A-Enerjik ve heyecanlı	4
	B-Sakin ve keyifli	6
	C-Sıkılmış ve keyifsiz	0
3. Şekillerle öğrendiğin bu notasyon öğrenmeni nasıl etkiledi?	A-Şekillerle öğrenmek şarkıyı kolaylıkla ve eğlenerek öğrenmemi sağladı	10
	B-Şekillerle öğrenmek şarkıyı öğrenmemi zorlaştırdı	0
4. Bu notasyon sence kolay mı?	A-Kolaydı	8
	B-Orta zorluktaydı	2
	C-Zordu	0
5. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?	A-Kolaylaştırdı	9
	B-Kararsızım	1
	C-Zorlaştırdı	0
6. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?	A-Çok kolay	6
	B-Kolay	4
	C- Zor	0
	D- Çok zor	0

7. Bu çalışmayı puanlandırır mısın? (1-10 / düşükten-yükseğe)	A-1-3 arası	0
	B-3-5 arası	0
	C- 5-7 arası	2
	D- 7-10 arası	8
8. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir?*	A- Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....	10*
	B- Bu çalışmayı sevmedim	0
9. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?*	A-Bu çalışmayı sevdim.	9
	B-Bu çalışmanın..... kısmını sevmedim çünkü.....	1*
10. Bu çalışma hakkında.....	A-Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.	5
	B- Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.	0
	C-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm	5
	D-Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.	0
11. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?	A-Çok eğlendim	4
	B-Eğlendim	6
	C- Eğlenmedim	0
	D- Hiç eğlenmedim	0
12. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?	A-Çok isterdim	5
	B-Olabilir	5
	C- kararsızım	0

D- istemezdim	0

Şekil 55. Deney grubu *Oyun* şarkısı 8. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

Şekil 56. Deney grubu *Oyun* şarkısı 9. soruya ait cevapların gösterildiği pasta dilimi

1.Soru kapsamında;derste yapılan etkinlikleri çok sevdiğini ve sevdiğini belirten katılımcılar, grubun %100'ünü oluşturmaktadır. 2. Soru kapsamında; ders sürecinde katılımcıların %100'ü enerjik ve heyecanlı/sakin ve keyifli işaretlemelerini yaparak olumlu dönüt sağlamışlardır. 3. Soru kapsamında; grubun tamamı şekillerle öğrendikleri bu notasyonun, öğrenmeyi kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. 4. Soru kapsamında; şarkıda kullanılan notasyonun kolay olduğunu düşünen öğrenciler %80'lük bir kesimi kapsamaktadır, kalan %20'lik kesim ise orta zorlukta olarak belirtmiştir. 5. Soru kapsamında; grubun %90'ı

kullanılan notasyonun öğrenimini kolaylaştırdığını düşünürken, %10'luk kesim kararsızım seçeneğini işaretlemiştir. 6. Soru kapsamında; grubun tamamı yapılan çalışmadan yola çıkarak şarkı söylemenin kolay olduğunu düşünmektedir. 7. Soru kapsamında; çalışmaya 5/7 arası puan verenler %20'dir, %80'lik kesim ise 7/10 arası puan vermişlerdir. 8. Soru kapsamında; grubun %100'ünün çalışmanın en sevdikleri kısmını belirttikleri cevaplara (Şekil 55)'te pasta dilimi grafiğinde yer verilmiştir. 9. Soru kapsamında; katılımcıların %90'ı çalışmayı sevdiğini gösterirken, %10'unun çalışmanın sevmediği kısmını belirttiği cevaplara ait detaylar pasta grafiği ile verilmiştir (Şekil 56). 10. Soru kapsamında; grubun %50'si önceki yaşantısında şarkı söylemenin zor olduğunu düşünürken bu çalışmadan sonra kolay ve keyifli olduğunu belirtmiştir. %50'lik kesim önceki yaşantısında şarkı söylemenin kolay olduğunu, bu çalışma sonrasında da kolay ve keyifli olduğunu belirterek grubun tamamı olumlu dönüt vermiştir. 11. Soru kapsamında; şarkıyı öğrenirken çok eğlendim ve eğlendim seçeneklerini işaretleyerek grubun tamamı olumlu dönüt vermiştir. 12. soru kapsamında; okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını isteyen katılımcılar grubun %100'ünü oluşturmaktadır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu çalışma grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanıldığı ve etkinliklerle desteklendiği yeni bir şarkı öğretimi yaklaşımının etkililiğini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda yeni yaklaşımla şarkı öğretimi yapılan deney grubu ve geleneksel notasyon ile şarkı öğretim yapılan kontrol grubu arasındaki başarı puanı, öğrenmede kalıcılık, öğrencinin derse yönelik görüşleri incelenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar şunlardır:

1. 8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması, şarkı söyleme başarısı üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmuştur.
2. 8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması, kalıcı öğrenme üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmuştur.
3. 8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, bir arada kullanılan grafik ve çubuk notasyonun kolay ve öğrenimde kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.
4. 8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, etkinlik destekli müzik öğretiminin keyif alma bakımından olumlu sonuçlar doğurduğu sonucuna ulaşılmıştır.
5. 8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılmasının, şarkı söylemede kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.
6. 8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılmasının dersten keyif alma ve öğrenci motivasyonu bakımından etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
7. 8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, çalgı ile eşlik yapmanın şarkı söyleme başarısına etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Tartışma

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda son test başarı puanı bakımından, öğretimi gerçekleştirilen dört şarkının tümünde, deney grubunun sonuçları kontrol grubunun suçlarından olumlu yönde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun üzerine gruplar arası anlamlı farklılık bulunup bulunmadığını tespit etmek için Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda *Üç Elma* ve *Bir Masal Gibi* şarkıları kapsamında, kontrol ve deney grubu arasında son test ve kalıcılık testinden aldıkları başarı puanları üzerinde yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar *anlamlı ölçüde farklılık olduğu sonucunu ortaya koymaktadır*. *Bulut olsam* ve *Oyun* şarkıları kapsamında kontrol ve deney grubu arasında son test ve kalıcılık testinden aldıkları başarı puanları üzerinde yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar *anlamlı ölçüde farklılık olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.*

Öğretilen şarkılar arasından *Bulut Olsam* şarkısının öğretiminden elde edilen bulgular doğrultusunda, kontrol ve deney grubu arasında son test ve kalıcılık testinden aldıkları başarı puanları üzerinde yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar *anlamlı fark olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır*. Deney grubu (1) puan fark ile kontrol grubundan daha iyi bir sonuç ortaya koymaktadır. Buna karşılık kontrol ve deney grubunun madde bazında başarı puanları incelendiğinde kontrol grubunun maddeler üzerinde daha istikrarlı bir sonuç sergilediği görülmüştür. Bu sonuçlar ışığında kontrol grubunda *Bulut Olsam* şarkısının öğretim süreci gözden geçirildiğinde diğer derslerden farklı olarak bu derste eşlik çalgısı kullanılmış olmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, çalgı ile eşlik yapmanın şarkı söyleme başarısına etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır."* maddesi olarak sonuçlar arasında yer alan, 7. madde ile ilişkilendirilmiştir. Yapılan görüşmelerde de grubunun tamamının çalışmayı sevdiğini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Üç Elma şarkısının öğretiminden elde edilen bulgular doğrultusunda deney ve kontrol grubunun son test üzerindeki başarı puanları arasında (26) puan fark kaydedilmiştir. *Aradaki puan farkı deney grubu lehinedir*. Deney grubu, kontrol grubundan daha yüksek puan elde etmiştir. İki grubun son testten elde ettikleri sonuçlar üzerinde, Mann-Whitney U testi ile yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuç *İki grup arasında istatistiki olarak anlamlı ölçüde farklılık olduğu sonucunu ortaya koymaktadır*. *Anlamlı fark deney grubu lehinedir*. İki grubun kalıcılık testinden elde ettikleri sonuçlar üzerinde, Mann-Whitney U testi ile yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuç *istatistiki olarak anlamlı ölçüde farklılık olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Anlamlı fark deney*

grubu lehinedir. Bu doğrultuda Üç Elma şarkısı kapsamında, elde edilen sonuçlar arasından 1. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması, şarkı söyleme başarısı üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmuştur.",* 2. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması, kalıcı öğrenme üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmuştur."* 3. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, bir arada kullanılan grafik ve çubuk notasyonun kolay ve öğrenimde kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır."* 5. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılmasının, şarkı söylemede kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır."* sonuçları ile ilişkilendirilmiştir.

Üç Elma şarkısının öğretildiği derse ilişkin deney grubuna ait görüşme formundan elde edilen bulgular ve araştırmacının gözlemleri doğrultusunda deney grubuna uygulanan *çubuk öğrenci* etkinliğinin öğrenciler tarafından eğlenerek gerçekleştirildiği ve öğrenme sürecinde aktif olmalarının performans puanlarına etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Çubuk notasyondaki notaların canlandırılması öğretilen notasyonun benimsenmesine ve öğrenmenin çok boyutlu gerçekleşmesine sebebiyet vermiş olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda Üç Elma şarkısı kapsamında, elde edilen sonuçlar arasından 4. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, etkinlik destekli müzik öğretiminin keyif alma bakımından olumlu sonuçlar doğurduğu sonucuna ulaşılmıştır."* 6. madde olan; "*8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılmasının dersten keyif alma ve öğrenci motivasyonu bakımından etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır."* sonuçları ile ilişkilendirilmiştir.

Bir Masal Gibi şarkısının öğretiminde deney ve kontrol grubunun son testten elde ettikleri başarı puanları arasında (64) puan fark kaydedilmiştir. *Aradaki puan farkı deney grubu lehinedir*. Deney grubu kontrol grubundan daha yüksek puan elde etmiştir. Mann-Whitney U testinden alınan verilere göre *İki grup arasında anlamlı ölçüde farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır*. İki grubun son testten elde ettikleri sonuçlar üzerinde, Mann-Whitney U testi ile yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuç *İki grup arasında istatistiki olarak anlamlı ölçüde farklılık olduğu sonucunu ortaya koymaktadır*. *Anlamlı fark deney grubu lehinedir.*İki grubun kalıcılık testinden elde ettikleri sonuçlar üzerinde, Mann-Whitney U testi ile yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuç, *istatistiki olarak anlamlı ölçüde farklılık olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Anlamlı fark deney grubu lehinedir*. Bu doğrultuda *Bir Masal Gibi* şarkısının öğretildiği çalışma, araştırmadan elde edilen sonuçlar arasından 1. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde,*

grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması, şarkı söyleme başarısı üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmuştur." 2. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması, kalıcı öğrenme üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmuştur."* 3. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, bir arada kullanılan grafik ve çubuk notasyonun kolay ve öğrenimde kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır."* 5. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılmasının, şarkı söylemede kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır."* sonuçları ile ilişkilendirilmiştir.

Bir Masal Gibi şarkısı 4 şarkı arasında başarı puanı açısından öne çıkan iki şarkıdan biridir. Araştırmacının gözlemleri doğrultusunda; öğretimi gerçekleştirilen şarkılar arasında içerik analizi yapılması sonucunda nota değerleri, söz öbeklerinin farklılığı ve ezgi bakımından diğer şarkılara oranla akılda kalıcılığı daha az olabilecek şarkı; *Bir Masal Gibi* şarkısıdır. Bu durum karşısında bu şarkı grafik ve çubuk notasyon ile öğretimi doğrultusunda yüksek performans puanına sahip olmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda; "*Şarkı öğretiminde grafik ve çubuk notasyonun kullanımı; içerik bakımından daha donanımlı ve farklı nota değerleri ile zenginleştirilmiş şarkıların öğretiminde daha etkilidir.*" çıkarımını akıllara getirerek bir tartışma konusuna sebebiyet verebileceği düşünülmektedir.

Oyun şarkısının öğretiminde Deney ve kontrol grubu arasında son test ve kalıcılık testinden aldıkları başarı puanları üzerinde yapılan istatistiki işlemler doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar *anlamlı fark olmadığı sonucunu ortaya koymaktadır.* Deney ve kontrol grubunun son testten elde edilen başarı puanları arasında (5,5) puan fark kaydedilmiştir. *Aradaki puan farkı deney grubu lehinedir*. Deney grubu kontrol grubundan daha yüksek puan elde etmiştir. Mann-Whitney U testinden alınan verilere göre *İki grup arasında anlamlı ölçüde farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır*. İki grubun kalıcılık testinden elde edilen başarı puanları arasında, Mann-Whitney U testinden alınan verilere göre *İki grup arasında anlamlı ölçüde fark bulunmamıştır*. Anlamlı ölçüde fark bulunmamış olsa da gruplar arası puan farkı mevcuttur o sebeple bu çalışma, elde edilen sonuçlar arasından 1. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması, şarkı söyleme başarısı üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmuştur."* 3. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, bir arada kullanılan grafik ve çubuk notasyonun kolay ve öğrenimde kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır."* 5. madde olan; *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılmasının, şarkı söylemede kolaylık sağladığı sonucuna ulaşılmıştır."* sonuçları ile ilişkilendirilmiştir.

Oyun şarkısının öğretildiği derse ilişkin deney grubuna ait görüşme formundan elde edilen bulgular ve araştırmacının gözlemleri doğrultusunda katılımcıların öğretim sürecinde yapılan etkinlik sayesinde birbirleriyle iletişimlerinin kuvvetlendiği gözlemlenmiştir. Katılımcılar etkinlik için geliştirilen *sihirli değnek* materyalinin ders sonrasında kendilerinde kalmasını istediklerini dile getirmişlerdir. Bu doğrultuda katılımcıların ders esnasında motivasyonlarının yüksek olduğuna ulaşılabilir. Katılımcılar dersin çeşitli süreçlerine bireysel olarak katılım sağlamak istemişlerdir. Ulaşılan sonuç; araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar arasından 4. madde olan *"8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, etkinlik destekli müzik öğretiminin keyif alma bakımından olumlu sonuçlar doğurduğu sonucuna ulaşılmıştır."* 6. madde olan; "*8-10 yaş arası çocuklarda şarkı öğretiminde, grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılmasının dersten keyif alma ve öğrenci motivasyonu bakımından etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır."* sonuçları ile ilişkilendirilmiştir.

Öğretimi gerçekleştirilen şarkılar arasında iki grup arasında başarı puanı bakımından anlamlı farklılık bulunan şarkılar *Bir Masal Gibi* ve *Üç Elma* şarkıları olmuştur. Bir Masal Gibi şarkısının ölçü yapısı 6/8'liktir. Üç Elma şarkısının ölçü yapısı ise 3/4'lüktür. Buradan yola çıkarak, grafik ve çubuk notasyonun üç zamanlı ve bileşik ölçüdeki şarkıların öğrenimi kolaylaştırdığı ve tam zamanlı ölçü sistemine sahip şarkılara kıyasla daha etkili olduğu söylenebilmektedir. Öğretimi gerçekleştirilen dört şarkı arasında yapı bakımından daha nitelikli olan *Bir Masal Gibi* ve şarkısı içerik bakımından incelendiğinde prozodisinin bozuk olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, grafik ve çubuk notasyonun prozodisi bozuk şarkıların öğretiminde etkili olabileceği sonucuna varılmıştır.

Araştırmacının gözlemleri doğrultusunda deney grubunun, öğretilen şarkıları kısa sürede *ezgisel bütünlük* içerisinde seslendirdiği gözlemlenmiştir. Genel anlamda grubun sesin incelik ve kalınlığını anlamakta zorluk çekmediği gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda grafik notasyonun somut yapısının etkili olduğu söylenebilir. Grafik notasyon ile sesin incelik-kalınlığının çizgisel bir doğru üzerinde gösterilmesi, grubun şarkıyı ezgisel boyutta öğrenmesine katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapı bakımından karmaşık ve daha zor olan şarkılarda da olmak üzere tüm şarkılarda deney grubunun ezgisel bütünlük içerisinde şarkıyı seslendirdiği görülmüştür. Bu doğrultuda grafik notasyonun şarkı öğretiminde kullanılması, ezgiyi akılda tutma, öğrenimde kalıcılık, tonda kalarak söyleyebilme becerilerine katkı sunduğu sonucuna varılabilmektedir.

Yapılan bazı çalışmalar da bu sonucu desteklemektedır. İskenderoğlu ve Ayhan (2013), çalışmasında görsel algılama düzeyine giren imgelerin, aynı anda duyulan ses

imgesinin de algılanmasında etkili olacağına değinmektedir. Auh (2000), grafik notasyon kullanımının müzik bestelemek amacıyla kullanımının etkisinin araştırıldığı çalışmada grafik notasyon kullanımının müzik bestelemede yaratıcılığı anlamlı ölçüde etkilediğine ulaşılmıştır. Benzer şekilde Auh & Walker (1999), Kore'deki ortaokul besteleme derslerinde öğrencileri yaratıcı düşünmeye teşvik etmek amacıyla grafik notasyonun kullanılmasının etkili olduğu ortaya koymuşlardır.

Grafik ve çubuk notasyonun sentezlendiği bu araştırmada kullanılan notasyon tarzı tercihe bağlı olarak klasik notasyonun öncesinde, klasik notasyonun daha iyi kavranmasına hizmet edecek bir yaklaşım ile kullanılabilir. Çeliktaş (2021), yaptığı çalışmada hazırlık çocuk korosundaki çocukların müziksel işitme ve okuma becerilerini geliştirmek üzere, Kodaly temelli müzik öğretim programı kullanmıştır. Çalışmada, çubuk notasyonun müziksel okuma süreçlerini kolaylaştırdığına değinilmiştir. Çalışmanın uygulamasında bilindik ezgi ve ritmik ögelerle yapılan çalışmalarda, geleneksel notasyondan önce çubuk notasyonun kullanımına yer verilerek öğrencilerin okuma esnasında ritmik ve ezgisel ögelere odaklanmaları sağlanmak istenmiştir. yeni notaların öğretimi öncesinde de çubuk notasyonun kullanıma yer verildiği çalışmada belirtilmiştir.

Yazıcı (2009)'nın çalışmasında öğretmen görüşlerinin çok büyük bir kısmı, ilkokul müzik dersini branş öğretmeni yapmalı fikri ile önde çıkmıştır: bu çıkarımın altında yatan sebepler düşünüldüğünde sınıf öğretmenlerinin alana özgü yeterlilikleri, branş öğretmeni kadar karşılayamadıkları görülmektedir. Bunun üzerine ilkokul öğretmenlerinin müzik alanında yetiştirilmesi sürecinde; grafik ve çubuk notasyonun somut ve net sınırlarının baskın olması bakımından daha kısa sürede öğrenilebileceği düşünülmektedir. Bu durumda bu notasyona ilkokul müzik derslerinde yer verilmesi tartışma konusudur.

Ban (1977), Kodaly yaklaşımının Avustralya devlet okullarında kullanılmasının gerekliliğini belirttiği çalışmasında, bunun gerçekleştirilmesi sürecindeki sorunlara çözümler geliştirmiştir. Kodaly yaklaşımının, okullardaki müzik derslerine girmesininin, müzik eğitimcileri ve kurumların işbirliği ile gerçekleşeceğini vurgulamıştır.

Özerbaş (2007), yaptığı araştırmada yapılandırmacı yaklaşım ile öğretim yapılan deney grubunun kalıcılık testi puanlarının, geleneksel öğretim yapılan kontrol grubunun kalıcılık testi sonuçlarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu çalışma doğrultusunda yapılandırmacı yaklaşımın kalıcı öğrenme üzerinde, geleneksel öğretime oranla daha yüksek başarı elde ettiği söylenebilmektedir.

Okul müzik eğitiminde; kodaly yönteminin araçlarından biri olan *çubuk notasyona* yer verilmesi, araştırmada kullanılan grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek oluşturulduğu notasyonun, öğrencinin akademik başarısı ve kalıcılık düzeyleri üzerinde etkili olduğu yapılan çalışma ile kanıtlanmıştır. Literatürde yapılan benzer çalışmalardan elde edilen sonuçlar, yapılan çalışmayı destekler niteliktedir.

Yeni bir yaklaşım ile şarkı öğretiminde grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanılması durumu, bu araştırmanın sınırlandırıldığı 8-10 yaş aralığındaki çocuklar başta olmak üzere müzik eğitimine yeni başlamış her birey için tercih edilebilir bir konumda olduğu düşünülmektedir. Çalışmada bu iki gösterim biçiminin birlikte kullanımı şarkı öğretimi üzerinden ele alınmıştır.

5.3. Öneriler

- Şarkı öğretimi ya da nota öğretimi alanlarında geleneksel notasyon öncesinde grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek oluşturulduğu notasyonun, geleneksel notasyon öğretiminden önce ve geleneksel notasyona hazırlık olacak biçimde, bir basamak olarak kullanılabileceği önerilebilir.
- Geleneksel notasyonu okumada zorluk yaşayan bireylerde nota öğretimine grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanıldığı notasyon ile başlanması önerilebilir.
- Grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanıldığı bu notasyonun okul öncesi müzik eğitiminde kullanılması önerilebilir.
- Grafik ve çubuk notasyonun sentezlenerek kullanıldığı notasyonun, ilkokul müzik derslerinde şarkı öğretimi aşamasında kullanılabileceği ve ortaokul müzik eğitimine kadar öğrencinin aktif öğretim yaklaşımları çerçevesinde öğrenim sağlaması önerilebilir.
- Grafik ve çubuk notasyon sentezlenmesiyle oluşan bu notasyonun, müzik öğretiminin şarkı öğretim basamağından yola çıkarak istenen basamağında, öğrencinin akademik başarısını desteklemesi bakımından, çalgı ile eşlikli öğretim yapılması önerilebilir.
- Grafik ve çubuk notasyon sentezlenmesiyle oluşan bu notasyonun, hizmet içi eğitim basamağında kullanılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Akbal, M. (2024). *Orff eğitiminin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin ritim algıları ve müzik dersi başarılarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi.

Apel, W. (1961). *The notation of polyphonic music, 900–1600*. Medieval Academy of America.

Auh, M. (2000). *Effects of using graphic notations on creativity in composing music by Australian secondary school students* (Doktora tezi).

Auh, M., & Walker, R. (1999). Compositional strategies used by Korean students in creating music with traditional and graphic notations. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, Special Issue(141), 2–9.

Ayhan, A. (2012). *İmge kullanımının okul şarkılarının öğretimindeki başarıya etkisi* (Doktora tezi). İnönü Üniversitesi. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Ban, L. G. (1977). *Problems and solutions in adapting the Kodály method for use in Australia*.

Beck, S. (1962). Review of the book *Musick's recreation on the viol, lyra-way, 1682*, by N. Dolmetsch & J. Playford. *The Musical Quarterly*, *48*(4), 537–542.

Bilen, S., & Şimşek, P. R. (2017). Etkili müzikal okuryazarlığa ulaşmak: Kodály yöntemi. *International Journal of Human Sciences*, *14*(4), 4381–4391.

Boethius. (t.y.). *De institutione musica*.https://archive.org/details/ljs47

Bowyer, J. (2015). More than solfège and hand signs: Philosophy, tools, and lesson planning in the authentic Kodály classroom. *Music Educators Journal*, *102*(2), 39–47.

Bullen, G. W. (1877). The Galin–Paris–Chevé method of teaching digital notation. *Proceedings of the Musical Association*, *4*, 68–93.https://doi.org/10.1093/jrma/4.1.68

Cage, J., & Tudor, D. (1958). *Solo for piano (J graph): Performance documentation* [Görsel]. Getty Research Institute.

Choksy, L. (1986). *Teaching music in the twenty-first century*. Prentice Hall.

Choksy, L. (1999). *The Kodály method I: Comprehensive music education* (3. bs.). Prentice Hall.

Cline, D. (2016). *The graph music of Morton Feldman*. Cambridge University Press.

Çakaloz, P. (2019). *20. yüzyılda müzikte belirlenmemişlik uygulamaları ve yeni notasyon biçimleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.

Çeliktaş, H. (2021). *Kodály temelli müzik öğretim programının çocuk korosu eğitiminde müziksel işitme ve okuma becerilerine etkisi* (Doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Erickson, R. (Çev.). (1995). *Musica enchiriadis and scolica enchiriadis*. Yale University Press.

Ertekin Kaya, M. N. (2023). *Okul öncesi müzik eğitiminde Kodály yaklaşımı temelli bir müzik öğretim programı tasarısı* (Doktora tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

Gallope, M., Harren, N., & Hicks, J. (2025). *The scores project: Essays on experimental notation in music, art, poetry, and dance, 1950–1975*. Getty Publications.

Gök, M., & Tufan, E. (2016). Müzik öğretmenlerinin 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 24*(3), 1385–1402.

Grier, J. (2021). Plainsong and the origins of musical notation in the West. İçinde J. Grier (Ed.), *Musical notation in the West* (ss. 8–52). Cambridge University Press.

Güdek, B. (Ed.). (2020). *Müzik öğretimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Gülle, A. (2019). *Kodály yönteminin ortaokul öğrencilerinin blokflüt icra performanslarına ve müzik dersi tutumlarına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Güngör, K. (2015). Nota yazısının tarihsel gelişimi. *Sahne ve Müzik*, (1), 81–89.

Harbinson, D. (1971). The hymn "Ut queant laxis." *Music & Letters*, *52*(1), 55–58.

İlyasoğlu, E. (1994). *Zaman içinde müzik*. Yapı Kredi Yayınları.

İlyasoğlu, E. (2000). *İlhan Usmanbaş: Ölümsüz deniz taşlarıydı*. Yapı Kredi Yayınları.

Jewanski, J. (2001). Colour and music. *Grove Music Online*.https://doi.org/10.1093/gmo/9781561592630.article.06143

Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi* (30. bs.). Nobel Akademik Yayıncılık.

Kenton, E. F. (1952). A note on the classification of 16th-century music. *The Musical Quarterly, 38*(2), 202–214.

Koşar, D. C. (2020). Sesi görmek ya da görüntüyü duymak: Antidisipliner bir ifade olarak görsel notasyon. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8*(107), 242–263.

Küçük, B. (2019). *Kodály ve Dalcroze yaklaşımlarıyla oluşturulmuş etkinliklerin ilkokul 3. sınıf müzik derslerinde kullanımı* (Doktora tezi). Marmara Üniversitesi. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Lim, L. W. (2019). *A Kodály-based music teaching sequence for teaching singing to year one pupils* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Universiti Pendidikan Sultan Idris.

Mestan, H. (2013). Müzik ve renk ilişkisi. *Kaygı: Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (20), 299–304.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2025). *Ortaöğretim müzik dersi öğretim programı: Türkiye yüzyılı maarif modeli*. MEB Yayınları.

Noble, J. (2018). Partitura ile eser arasındaki hayali sınırın kaldırılması: Etkileşimli geometrik notasyon. *4. Uluslararası Müzik Notasyonu ve Temsili Teknolojileri Konferansı Bildirileri* (ss. 174–180).

Özeke, S. (2007). Kodály yöntemi ve ilköğretim müzik derslerinde Kodály yöntemi uygulamaları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20*(1), 111–119.

Playford, J. (1682). *Musick's recreation on the viol, lyra-way*. John Playford.https://archive.org/details/bim_early-english-books-1641-1700_musicks-recreation-on-th_playford-john_1682

Reese, G. (1940). *Music in the Middle Ages*. W. W. Norton & Company.

Sachs, C. (1965). *Kısa dünya musiki tarihi* (İ. Mimaroğlu, Çev.). MEB Yayınları.

Sauer, T. (2009). *Notation 21*. Mark Batty Publisher.

Smith, S., & Smith, S. (1981). Visual music. *Perspectives of New Music, 20*(1/2), 75–93.https://doi.org/10.2307/942402

Stevens, R. (2017). The origins and foundations of the Kodály approach to music education. İçinde G. Cox & R. Stevens (Ed.), *The origins and foundations of music education* (2. bs., ss. 82–98). Bloomsbury Academic.

Vajda, C. (1974). *The Kodály way to music*. Boosey & Hawkes.

Wilhem, G. L. B. (1845). *Manuel de musique* (6. bs.). Perrotin.

Yiğit, Ç. (2017). *Grafik sembol ve resimlerden yararlanılarak oluşturulan şarkı haritalarının okul şarkılarının öğretimindeki başarıya etkisi* (Doktora tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Yönetken, H. B. (1952). *Okulda müzik öğretimi ve öğretim metotları*. Maarif Basımevi.

EKLER

EK 1. Kontrol listesi bulut olsam şarkısı

BULUT OLSAM ŞARKISINDA KULLANILAN KONTROL LİSTESİ

SIRA	MADDELER	EVET	HAYIR
1.	Şarkının 1-2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
2.	Şarkının 3-4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
3.	Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
4.	Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
5.	Şarkının 9-10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
6.	Şarkının 11-12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
7.	Şarkının 13-14. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
8.	Şarkının 15-16. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
9.	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.		
10.	Şarkıdaki senyöyü uyguladı.		
11.	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.		
12.	Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 3. Söze aktardı.		

EK 2. Kontrol listesi üç elma şarkısı

ÜÇ ELMA ŞARKISINDA KULLANILAN KONTROL LİSTESİ

SIRA	MADDELER	EVET	HAYIR

1. Şarkının 1-2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

2. Şarkının 3-4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

3. Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

4. Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

5. Şarkının 9-10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

6. Şarkının 11-12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

7. Şarkıdaki senyöyü uyguladı.

8. Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.

9. Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.

10. Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 3. Söze aktardı.

EK 3. Kontrol listesi bir masal gibi şarkısı

BİR MASAL GİBİ ŞARKISINDA KULLANILAN KONTROL LİSTESİ

SIRA	MADDELER	EVET	HAYIR
1.	Şarkının 1. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
2.	Şarkının 2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
3.	Şarkının 3. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
4.	Şarkının 3. Ölçüsündeki hece bağını uyguladı.		
5.	Şarkının 4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
6.	Şarkının 5. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
7.	Şarkının 6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
8.	Şarkının 7. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
9.	Şarkının 8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
10.	Şarkının 9. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
11.	Şarkının 9. Ölçüsündeki hece bağını uyguladı.		
12.	Şarkının 10. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
13.	Şarkının 11. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
14.	Şarkının 12. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
15.	Şarkının 13. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
16.	Şarkının 14. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
17.	Şarkının 14. Ölçüsündeki uzatma bağını uyguladı.		
18.	Şarkının 15. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
19.	Şarkının 16. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.		
20.	Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.		

EK 4. Kontrol listesi oyun şarkısı

OYUN ŞARKISINDA KULLANILAN KONTROL LİSTESİ

SIRA	MADDELER	EVET	HAYIR

1. Şarkının 1. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

2. Şarkının 2. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

3. Şarkının 3. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

4. Şarkının 4. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

5. Şarkının 5-6. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

6. Şarkının 7-8. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

7. Şarkının 9. Ölçüsünü ritmik ögelere uyarak okudu.

8. Şarkıdaki senyöyü uyguladı.

9. Şarkıdaki nefes yerlerini doğru uyguladı.

10. Şarkının 1. Sözünde öğrendiği kazanımları 2. Söze aktardı.

EK 5. Yarı yapılandırılmış görüşme formu /kontrol grubu

YENİ BİR YAKLAŞIMLA 8-10 YAŞ ARASI ÖĞRENCİLERE ŞARKI ÖĞRETİMİNDE GRAFİK VE ÇUBUK NOTASYONUN SENTEZLENEREK KULLANILMASI
YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

KONTROL GRUBU
SORULAR:

1. Şarkıyı öğrenirken çeşitli etkinliklerin olmasını ister miydin?

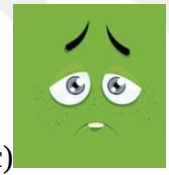
a) Evet isterdim!

b) Hayır istemezdim.

2. Bu derste nasıl hissettin?

a) Enerjik ve heyecanlı!

b) Sakin ve keyifli

c) Sıkılmış ve keyifsiz

3. Bu notasyon sence kolay mı?

a) Kolaydı

b) Orta zorluktaydı

c) Zordu

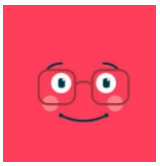
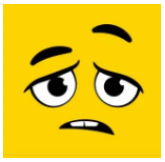
4. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?

a) Kolaylaştırdı!

b) Kararsızım

c) Zorlaştırdı!

5. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?

a) **b)** **c)** **d)**

çok kolay! kolay zor çok zor

6. Bu çalışmayı puanlandırır mısın? (1-10 / düşükten-yükseğe)

a) 1-3 arası b) 3-5 arası c) 5-7 arası d) 7-10 arası

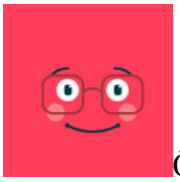
7. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir? ("a" ya da "b" şıkkını işaretleyiniz.)

a) Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....
b) Bu çalışmayı sevmedim .

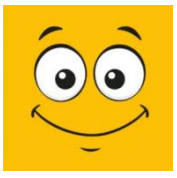
8. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir?("a" ya da "b" şıkkını işaretleyiniz.)

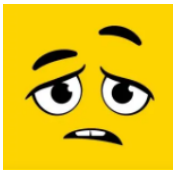
a) Çalışmayı sevdim.
b) Çalışmanın.....kısmını sevmedim çünkü.....

9. Bu çalışma hakkında..... (bir (1) şıkkı işaretleyiniz.)

a) Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.

b) Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.

c) Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.

d) Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.

10. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?

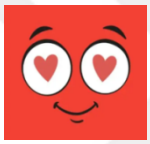
a) Çok eğlendim!

b) Eğlendim

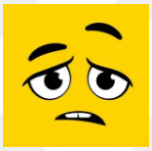
c) Eğlenmedim

d) Hiç eğlenmedim

11. Okuldaki müzik derslerinin bu şekilde olmasını ister miydin?

a) Çok isterdim!

b) Olabilir

c) kararsızım

d) istemezdim

EK 6. Yarı yapılandırılmış görüşme formu /deney grubu

YENİ BİR YAKLAŞIMLA 8-10 YAŞ ARASI ÖĞRENCİLERE ŞARKI ÖĞRETİMİNDE GRAFİK VE ÇUBUK NOTASYONUN SENTEZLENEREK KULLANILMASI
YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

DENEY GRUBU
SORULAR:

1. Şarkıyı etkinliklerle öğrenmeyi sevdin mi?

a) çok sevdim!

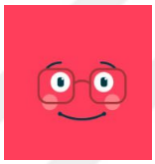
b) sevdim

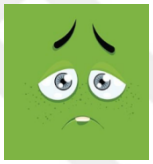
c) sevmedim

d) hiç sevmedim

2. Bu derste nasıl hissettin?

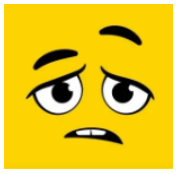
a) Enerjik ve heyecanlı!

b) Sakin ve keyifli

c) Sıkılmış ve keyifsiz

3. Şekillerle öğrendiğin bu notasyon öğrenmeni nasıl etkiledi?

a) Şekillerle öğrenmek, şarkıyı kolaylıkla ve eğlenerek öğrenmemi sağladı.

b) Şekillerle öğrenmek, şarkıyı öğrenmemi zorlaştırdı.

4. Bu notasyon sence kolay mı?

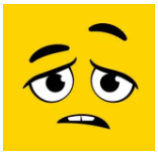
a) Kolaydı

b) Orta zorluktaydı

c) Zordu

5. Şarkıda kullanılan notasyon öğrenmeni kolaylaştırdı mı?

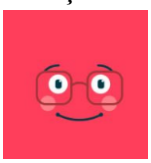
a) Kolaylaştırdı!

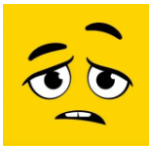
b) Kararsızım

c) Zorlaştırdı!

6. Bu çalışmaya göre sence şarkı söylemek kolay mı?

a) çok kolay!

b) kolay

c) zor

d) çok zor

7. Bu çalışmayı puanlandırır mısın? (1-10 / düşükten-yükseğe)

a) 1-3 arası b) 3-5 arası c) 5-7 arası d) 7-10 arası

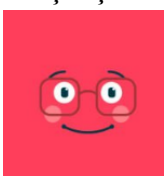
8. Bu çalışmanın en çok sevdiğin kısmı nedir? (“a” ya da “b” şıkkını işaretleyiniz.)

a) Bu çalışmanın en sevdiğim kısmı.....
b) Bu çalışmayı sevmedim.

9. Bu çalışmanın sevmediğin bir kısmı var mıydı? Varsa nedir? (“a” ya da “b” şıkkını işaretleyiniz.)

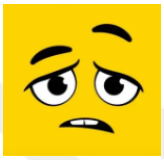
a) Bu çalışmayı sevdim.
b) Bu çalışmanın..... kısmını sevmedim çünkü.....

10. Bu çalışma hakkında..... (bir (1) şıkkı işaretleyiniz.)

a) Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.

b) Önceden şarkı söylemenin ZOR olduğunu düşünüyordum, şimdi de öyle.

c) Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi KOLAY ve KEYİFLİ olduğunu gördüm.

d) Önceden şarkı söylemenin KOLAY olduğunu düşünüyordum, şimdi ZOR olduğunu gördüm.

11. Şarkıyı öğrenirken eğlendin mi?

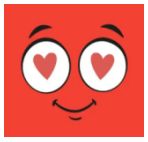
a) Çok eğlendim!

b) Eğlendim

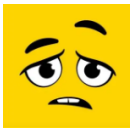
c) Eğlenmedim

d) Hiç eğlenmedim

12. Okuldaki müzik derslerinin de bu şekilde olmasını ister miydin?

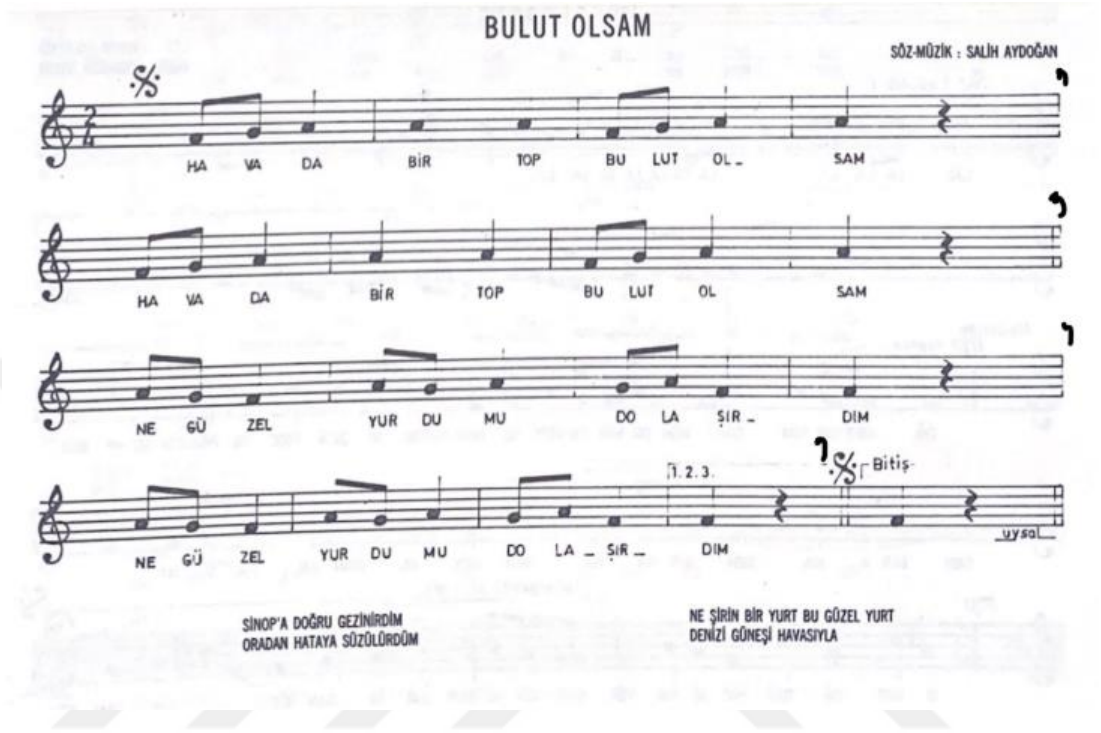
 Çok isterdim!

b) Olabilir

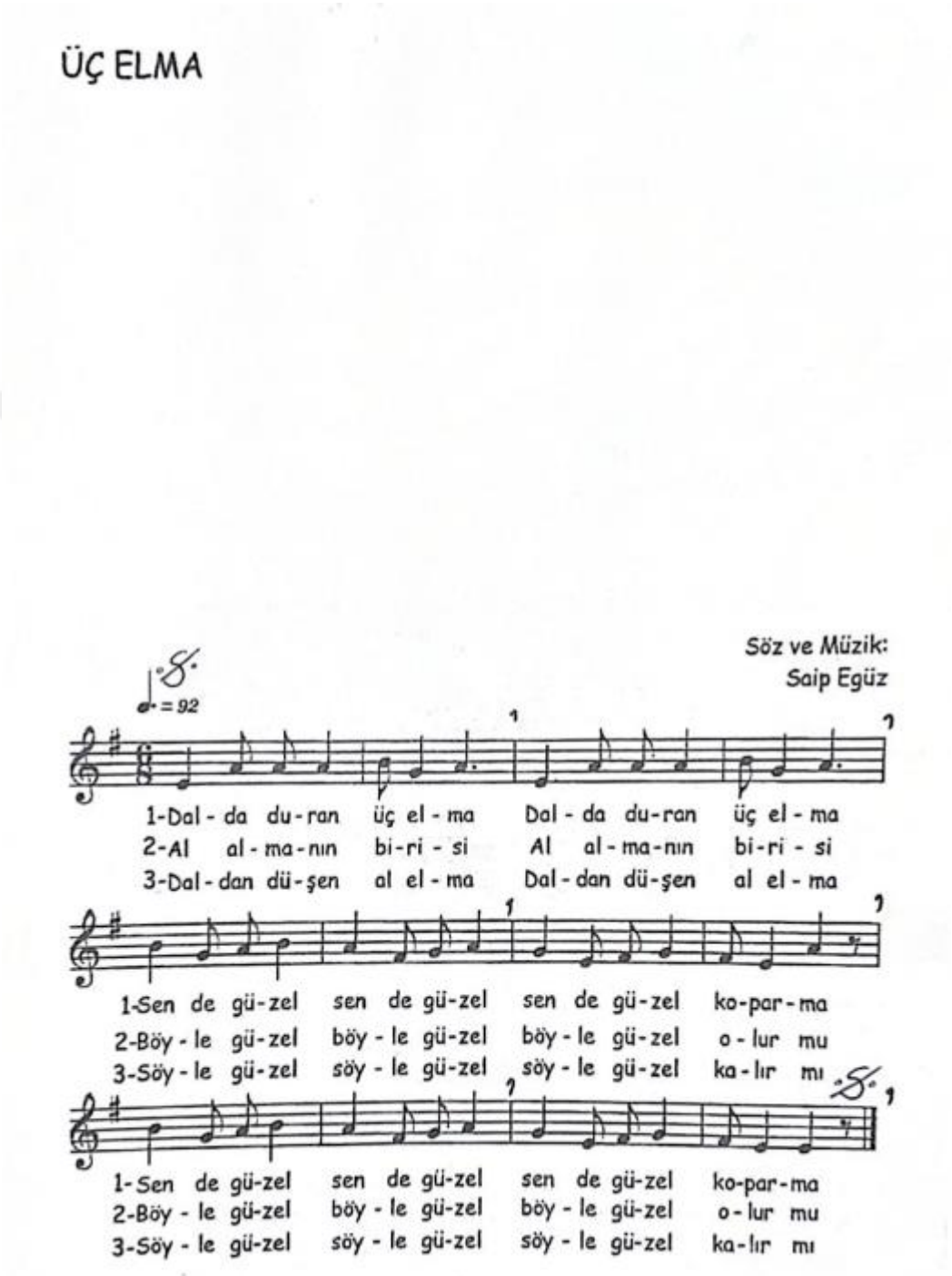
c) kararsızım

d) istemezdim

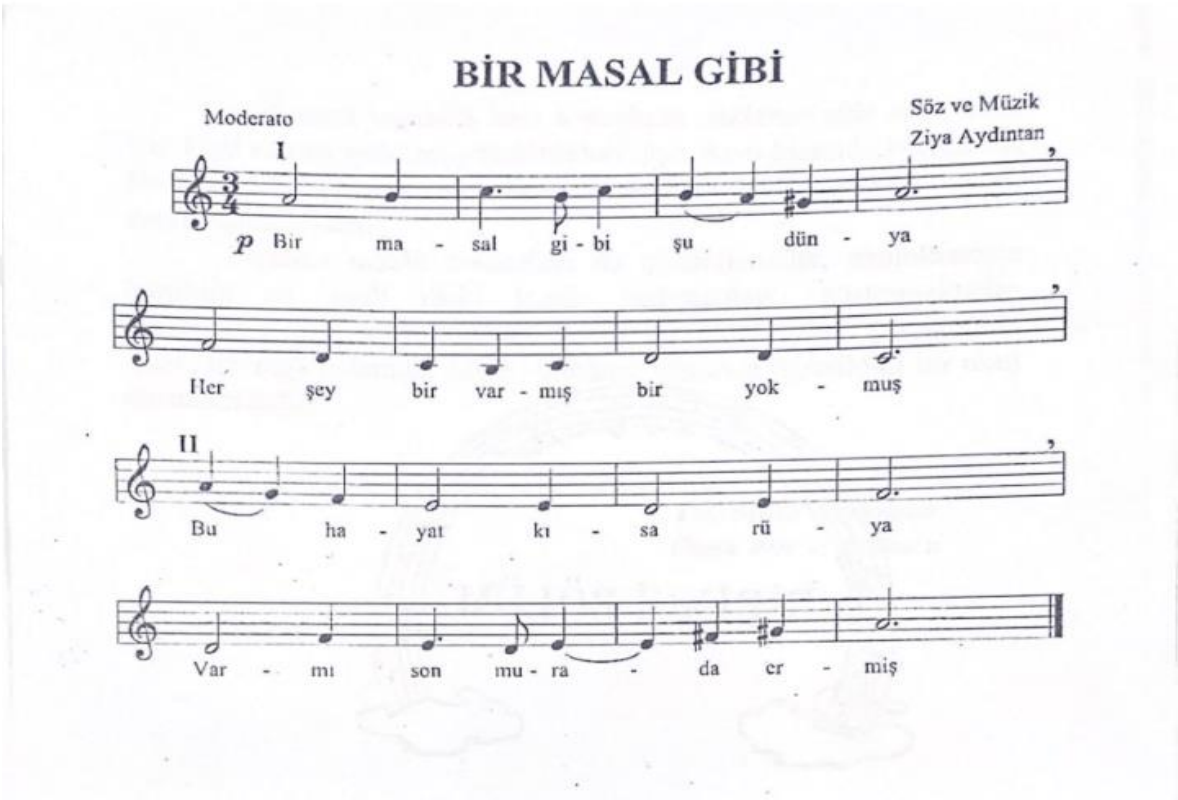
EK 7. Bulut olsam şarkısı (klasik notasyon)

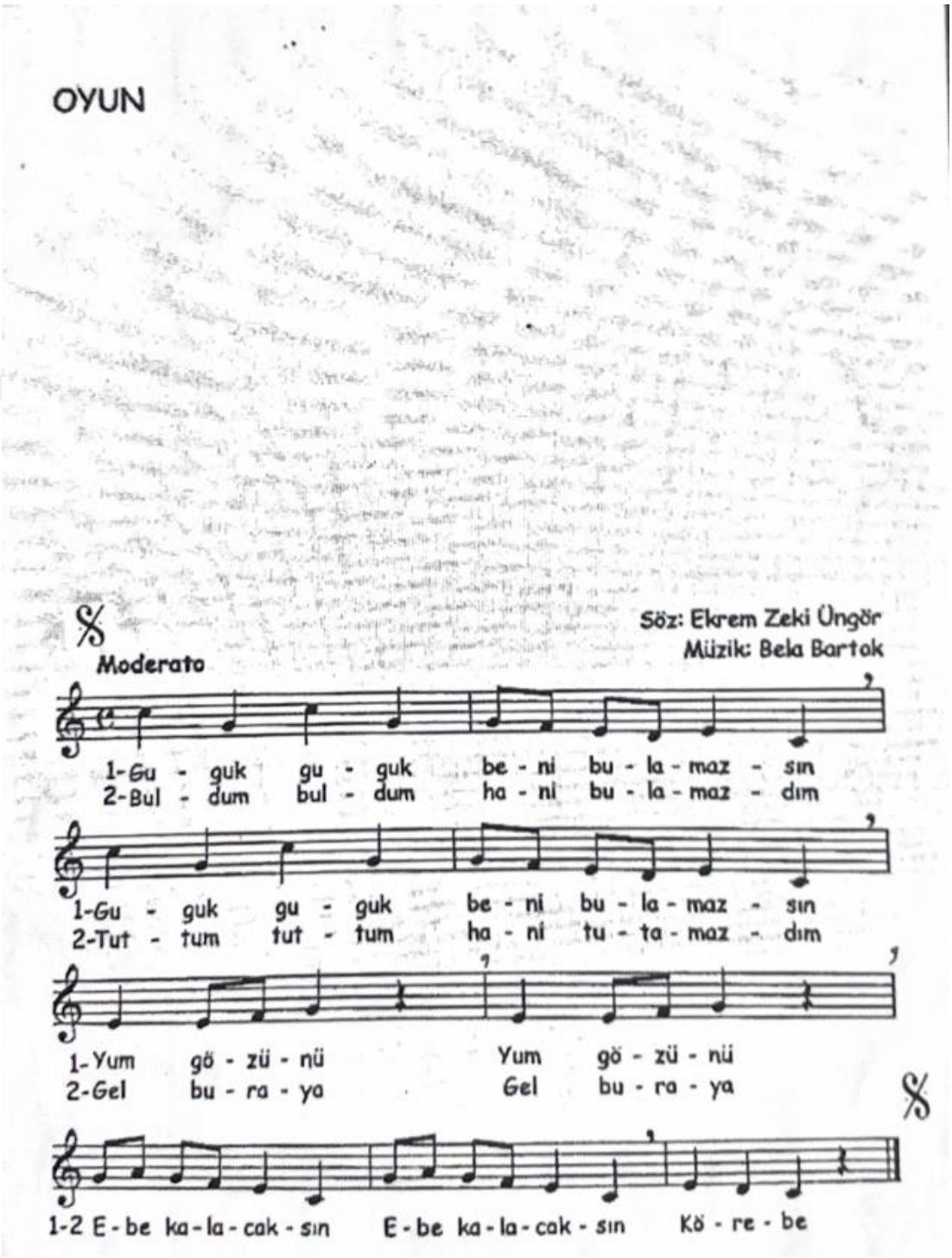
EK 8. Üç elma şarkısı notası (klasik notasyon)

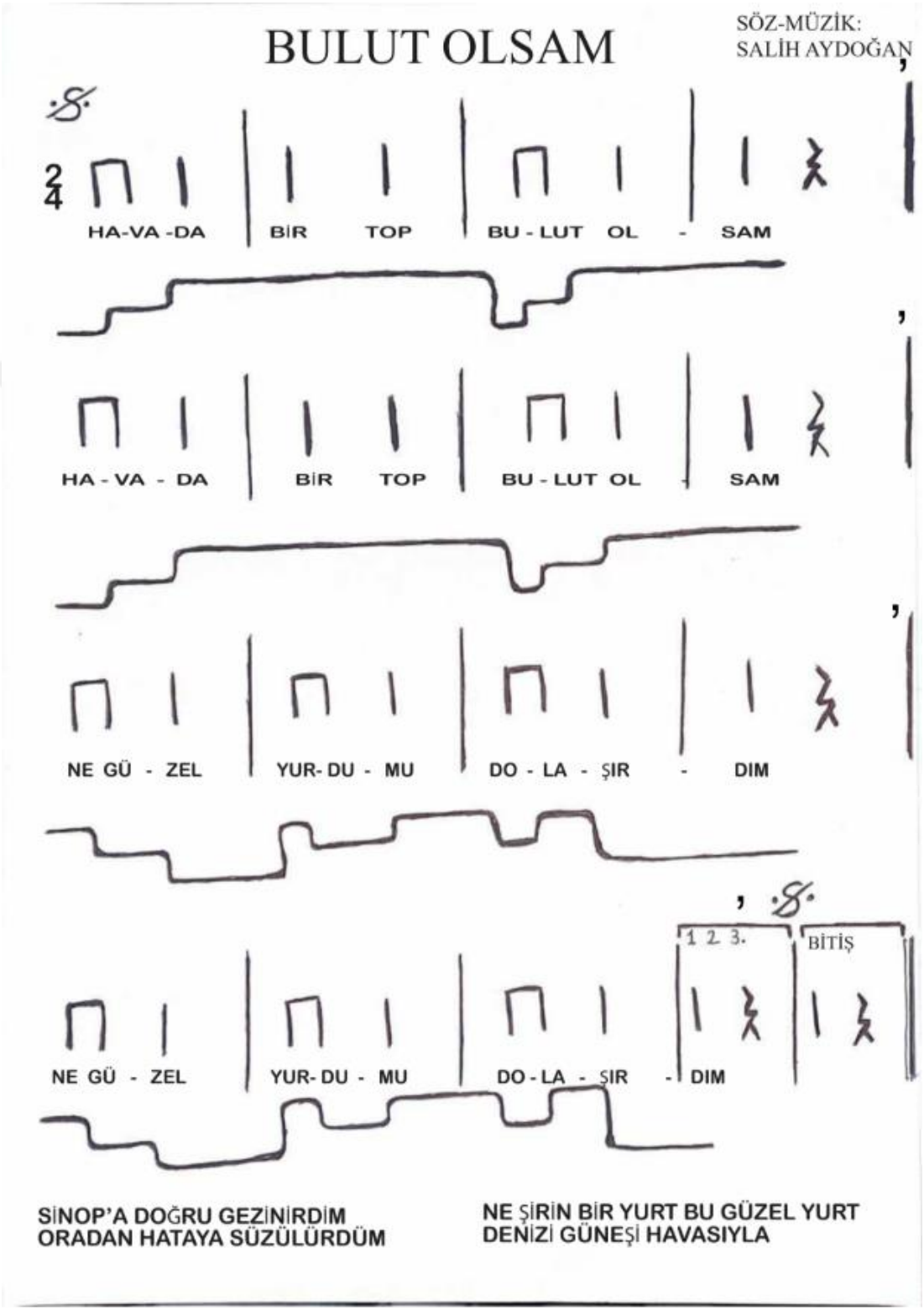
EK 9. Bir masal gibi şarkısı notası (klasik notasyon)

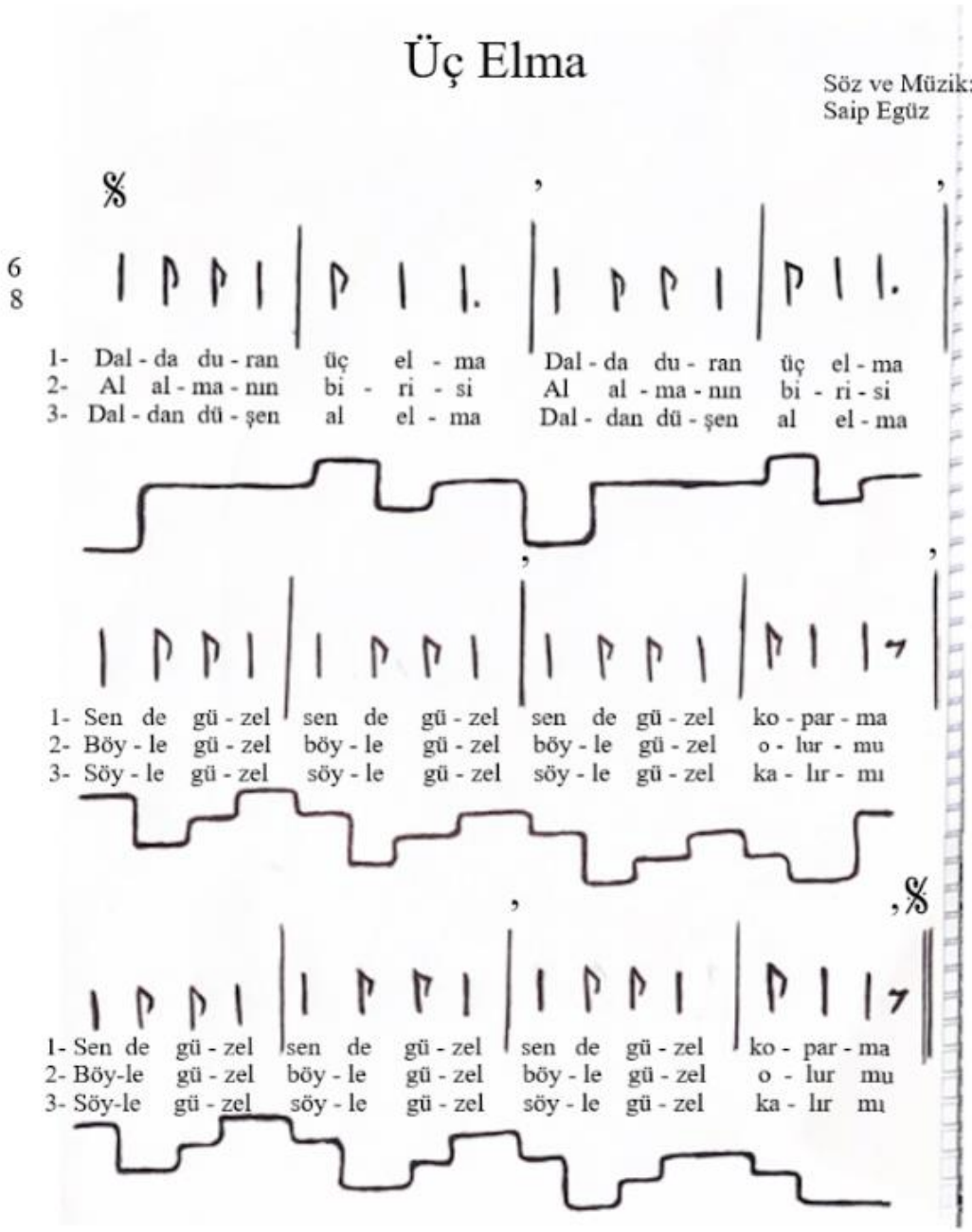
EK 10. Oyun şarkısı notası (klasik notasyon)

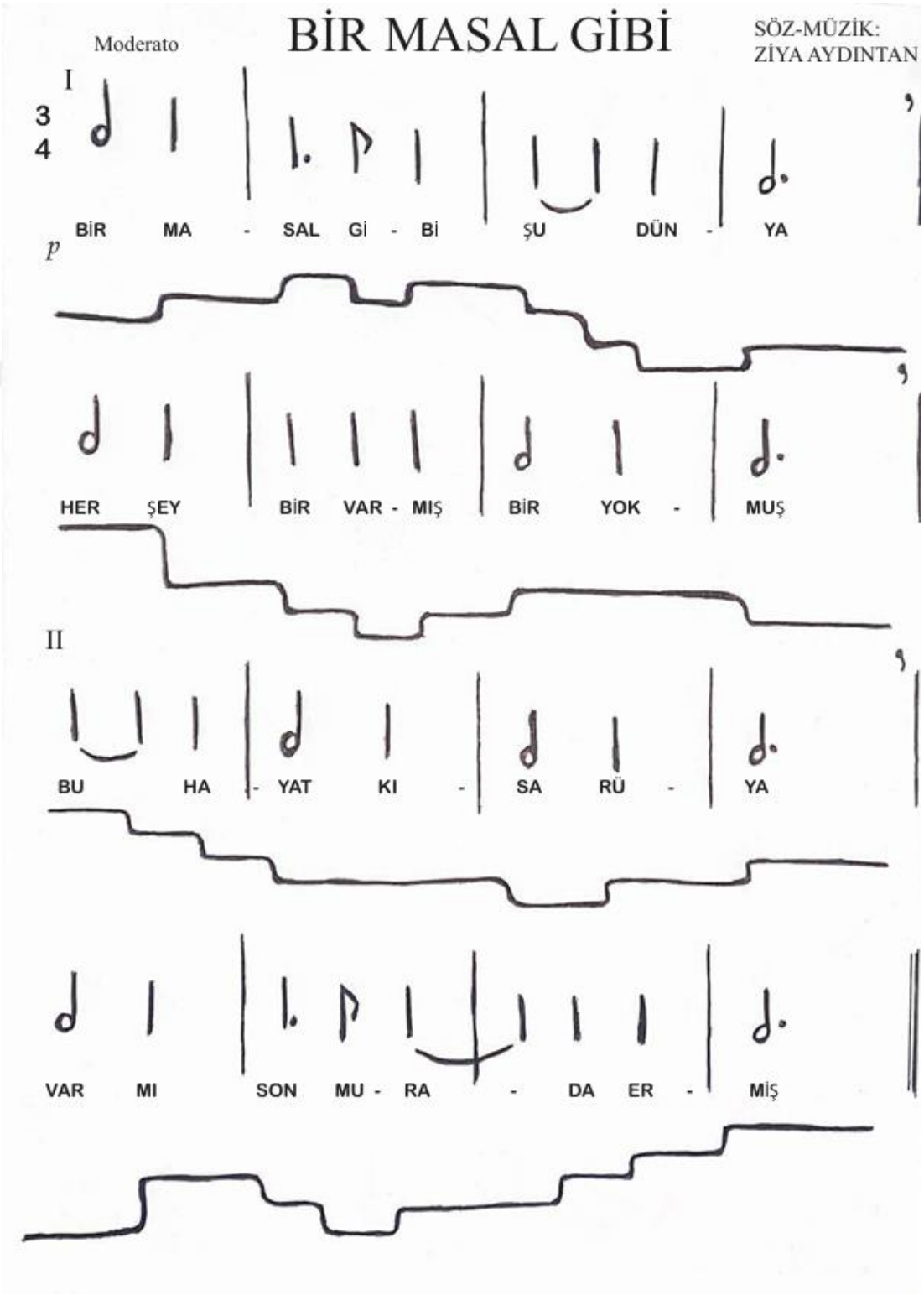
EK 11. Bulut olsam şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon)

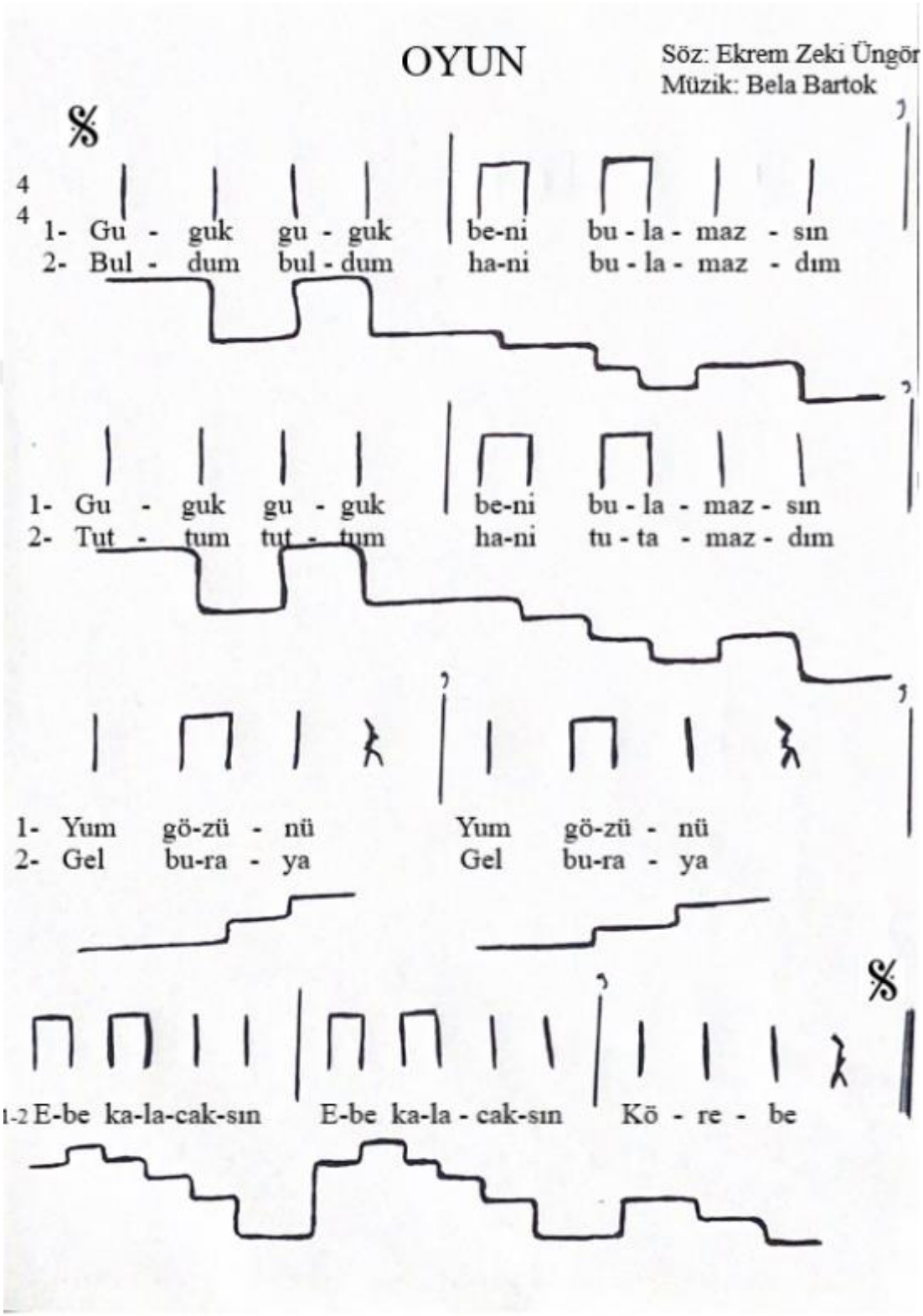
EK 12. Üç elma şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon)

EK 13. Bir masal gibi şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon)

EK 14. Oyun şarkısı notası (grafik ve çubuk notasyon)

EK 15. Öğrencinin akademik özgeçmişi

Kişisel Bilgiler			
Adı ve Soyadı	Hilal ERKEN		
E-postası/Web Sayfası			
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce		
Uzmanlık Alanı	Keman Eğitimi		
Öğrenim Bilgileri			
	Üniversite	Bölüm	Yıl
Lisans	Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi	Müzik Öğretmenliği	2023
Tez Başlığı	"Yeni Bir Yaklaşımla 8-10 Yaş Arası Öğrencilere Şarkı Öğretiminde Grafik Ve Çubuk Notasyonun Sentezlenerek Kullanılması		
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Banu ÖZEVİN		
Akademik Eserler (Makale, kitap, kitap bölümü, bildiri, poster, sergi, konser vb. eserlerden kaynakça yazım kurallarına göre en fazla 10 eser yazılmalıdır.) Tezden üretilen yayınlar * ile işaretlenmelidir.			
Alanıyla İlgili Bilimsel Kuruluşlara Üyelikler			
Alanıyla İlgili Aldığı Ödüller			

UYGULAMA İZİNLERİ

EK 16. Etik kurul izni

HİZMETE ÖZEL

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Hukuk Müşavirliği

Sayı : E-87347630-659-1267706 17.01.2025
Konu : Etik Kurul Kararı Doç.Dr.Ayça AVCI, Hilal ERKEN

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü (Öğrenci İşleri Birimi - Eğitim Bilimleri Enstitüsü)'nün 27.12.2024 tarihli ve E-67493393-302.08.01-1249215 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazınız ile bildirilen başvuru hakkında, Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından verilen 10/01/2025 tarihli 4 sayılı Kurul kararı Makamımızca onaylanmış olup, anılan karar yazımız ekinde sunulmaktadır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Bayram YILMAZ
Rektör

Ek: Karar (1 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 46E2EB1B-658C-4234-9337-83FFAA6763AB Doğrulama Adresi: https://turkiye.gov.tr/dokuz-eylul-universitesi-ebys
Adres: Kültür Mahallesi, Cumhuriyet Blv No:144, 35220 Konak/İzmir
Telefon No : Belgegeçer No :
e-posta : hukuk.musavirligi@deu.edu.tr internet adresi :
https://hukukmusavirligi.deu.edu.tr/
KEP Adresi : dokuzeylluniversitesi@hs01.kep.tr
Bilgi için:Pelin ALTIN
Memur
Telefon No:(232) 412 11 93

HİZMETE ÖZEL

EK 17. Etik kurul izni 2. sayfası

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURUL KARARI

Ek-1

ARAŞTIRMA ETİK İZNİ İNCELEME VE KARAR FORMU	
Karar Numarası	4
Toplantı/Karar Tarihi	10.01.2025
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 27.12.2024 tarihli 1249215 sayılı yazısı görüşülmüştür.	

Araştırmanın Başlığı:	Yeni Bir Yaklaşımla 8-10 Yaş Arası Öğrencilere Şarkı Öğretiminde Grafik ve Çubuk Notasyonun Sentezlenerek Kullanılması
Araştırmacı / Araştırmacılar:	Doç.Dr.Ayça AVCI, Hilal ERKEN

Değerlendirme

Kurul tarafından, yukarıda bilgileri yer alan başvuru dosyası ve ekli belgeler araştırmanın amacı, özeti, veri toplama araç ve yöntemleri, araştırmanın katılımcıları, katılımcıların bilgilendirilmesi, veri toplanacak Kurum/Kuruluşlar, veri yönetim planı, araştırmanın riskleri ve araştırmanın risklerine karşı alınan önlemler dikkate alınarak incelenmiş, yapılan değerlendirme sonucunda araştırmanın yürütülmesinin, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesine ve Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler BAYEK Başvuru Esaslarına uygun bulunduğuna katılanların oybirliği ile karar verilmiştir.

Karar

[X] Etik Kurul izni verilmiştir. *

*Fikri, hukuki ve telif hakları bakımından sorumluluğu araştırmacıya ait olmak üzere araştırmanın etik standartlara, etik davranış ilkelerine uygun yürütülmesi, veri toplama aşamasına Etik Kurul Kararından sonra başlanması, veri toplama araçlarının (anket, ölçek, görüşme vb.) uygulama izinlerinin ilgili Kurum/Kuruluşlardan alınması ve araştırmada herhangi bir değişiklik yapılması durumunda tekrar Etik Kurula başvurulması gerekmektedir.

Adı ve Soyadı	Görevi	İMZA TARİHİ / İMZALAR
Prof.Dr.Tuba GÜLTEKİN	Kurul Başkanı	10.01.2025
Prof.Dr.Mine AKKAN	Başkan Yardımcısı	10.01.2025
Prof.Dr.Bahar BARAN	Kurul Üyesi	10.01.2025
Prof.Dr.Melike YİĞİT KOYUNKAYA	Kurul Üyesi	10.01.2025
Prof.Dr.Raziye ÇAKICIOĞLU OBAN	Kurul Üyesi	10.01.2025
Prof.Dr.Erkan GÖKSU	Kurul Üyesi	10.01.2025
Prof.Dr.Yaşar UYSAL	Kurul Üyesi	10.01.2025
Pelin ALTIN	Sekretarya	10.01.2025
Leyla ERTUNÇ	Sekretarya	Mazeretli Katılamadı

EK 18. Uygulama yer tahsisi

T.C.
GÜZELBAHÇE BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü

Sayı : E-15135674-622.01.01-162/771
Konu : Yer Tahsisi Hk.

31.01.2025

Sayın Hilal ERKEN
Çamlı Mah. Çiçek Sk. No: 3 D: 2 Güzelbahçe - İZMİR

İlgi :14.10.2024 tarihli ve 15993 numaralı dilekçeniz.

Yüksek lisans tez çalışmanız ile ilgili 17.01.2025 - 17.02.2025 tarihleri arasında Güzelbahçe Belediyesi Atatürk Kültür Merkezinde uygun görülen salon tarafınıza tahsis edilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Mustafa GÜNAY
Belediye Başkanı
e-imzalıdır

*5070 Sayılı Kanuna Göre Güvenli Elektronik İmza ile İmzalanmıştır.

Atatürk Mah. Kazım Dirik Cad. No:46 Güzelbahçe/İZMİR 35310
Tel No: 0 (232) 234 20 20 Fax No: 0 (232) 234 20 01
E-posta: info@guzelbahce.bel.tr İnternet Adresi: www.guzelbahce.bel.tr
KEP Adresi: guzelbahcebelediyesi@hs01.kep.tr

Bilgi İçin: Kubilay Flagor
Kültür ve Sosyal İşler Müdür V

Doğrulama Adresi: https://e-hizmet.guzelbahce.bel.tr/belge?p=FE8A985B-8654-45AD-8443-D621E90123BF

EK 19. Gönüllü katılımcı onam formu

GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAM FORMU

Hilal ERKEN tarafından yürütülen"Yeni Bir Yaklaşımla 8-10 Yaş Arası Öğrencilere şarkı Öğretiminde Grafik Ve Çubuk Notasyonun Sentezlenerek Kullanılması" başlıklı araştırmaya davet edilmiş bulunuyorsunuz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz sorabilirsiniz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen formlardaki soruları yanıtlarken kimsenin baskisi veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen arastirma amacıyla kullanılacaktır.

Araştırmayla ilgili Bilgiler:

a. Arastirmanin Amaci: **Müzik eğitiminde çocukluk döneminde, öğrencinin klasik nota öğrenmesinin öncesinde, grafik notasyon ve çubuk notasyonun bir arada kullanılmasıyla oluşturulan bu yaklaşım ile, çocukların şarkı öğrenim sürecini; etkinlikler ile de destekleyerek, öğrenimin sürekliliğini, keyifli olmasını ve kalıcılığını artırmaktır. Bu çalışma ile öğrencilerin yaratıcılıkları desteklenmiş olup, müziği hissetmeleri yönünde olumlu gelisim göstermeleri hedeflenmektedir. İki notasyonun sentezlenmesiyle oluşturulan bu notasyonun, klasik nota eğitimine ön hazirlik sayilabilmesi ve katkı sunması amaçlanmaktadır.**

b.Araştırmanın Nedeni: o Bilimsel arastirma X Tez çalışması

c.Araştırmanın Öngörülen Süresi: 1 ay

d.Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı: 20

e.Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Güzelbahçe Belediyesi Atatürk Kültür Merkezi

Çalışmaya Katılım Onayı:

"Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce gönüllüye / katılımcıya verilmesi gereken bilgileri gösteren Aydınlatılmış Onam Formu adlı metni kendi anadilimde okudum ya da bana okunmasini sağladım. Bu bilgilerin içeriği ve anlamı, yazılı ve sözlü olarak açıklandı. Aklıma gelen bütün soruları sorma olanağı tanındı ve sorularıma doyurucu cevaplar aldım. Çalışmaya katılmadığım ya da katıldıktan sonra çekildiğim durumda, hiçbir yasal hakkımdan vazgeçmiş olmayacağım. Bu koşullarda, söz konusu araştirmaya hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorum. Bu metnin imzali bir kopyasını aldım."

Katılımcının (Kendi el yazisi ile)

Adı-Soyadı:

imzasi:

(Varsa) velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin;

Veli veya vasisinin (kendi el yazı ile)

Adı- Soyadı:

İmzası:

Not: Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri, araştırmacı tarafından saklanır.

EK 20. Ebeveyn onam formu

EBEVEYN ONAM FORMU

Sayın Ebeveyn;

Bu çalışma Müzik Öğretmenliği Yüksek Lisans tez çalışması için gerekli görülüp, çalışmaya katkı sunmak amacıyla planlanmıştır. Bu çalışmada çocuğunuza **müzik alanındaki bilgi düzeylerini ölçecek öntest adı verilen test uygulanacaktır. Ardından seçilmiş olan 4 adet okul şarkısını klasik notasyon/yeni bir yaklaşımla grafik ve çubuk notasyon ile öğretilecektir. Bu esnada öğrencilerin öğrenim süreçleri gözlemlenecek, çalışmanın ders sürecinin tamamlanması akabinde öğrencilere bir test uygulanacak bu test son test olarak isimlendirilip eğitimin çocukların akademik başarısı üzerindeki etkisi ölçülmüş olacaktır. Beraberinde, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğrencilere ders süreci hakkında duygu ve düşüncelerine ilişkin sorular yönlendirilecektir. Son test verilerinin toplanmasından 3 hafta sonra kalıcı öğrenmenin ve çalışmanın öğrenciler üzerindeki duygusal etkisinin ölçülmesi için kalıcılık testi olarak daha önce kullanılan kontrol listesi tekrarlanacaktır. Sonuçlar yalnızca araştırmaya katkı sunacak şekilde araştırmacı tarafından kullanılacaktır ikinci şahısların kullanımına açık olmayacaktır.** Çocuğunuzun araştırmaya katılımı sizin olur vermenize ve çocuğunuzun isteğinize bağlıdır. Araştırma sürecinde istediğiniz zaman, bir cezaya ya da yaptırıma maruz kalmaksızın ve hiçbir hakkınızı kaybetmeksizin, çocuğunuzun araştırmaya katılmasını reddedebilir veya çocuğunuzu araştırmadan çekebilirsiniz. Çocuğunuzu ve sizi ortaya koyacak kayıtlar gizli tutulacaktır; kamuoyuna açıklanamaz; araştırma sonuçlarının yayımlanması halinde bile kimliğiniz gizli kalacaktır.

Araştırma Süresince 24 saat ulaşılabilecek kişi Adı / Soyadı / Telefonu:

Hilal ERKEN Tel:

GÖNÜLLÜ OLURU

"Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama, aşağıda adı belirtilen sorumlu araştırmacı tarafından yapıldı. Araştırmaya çocuğumun gönüllü olarak katıldığını, istediğimiz zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğini ve kendi isteğimize bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum. Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın çocuğumun benim rızamla katılmasını kabul ediyorum."

Ebeveyn Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Açıklamaları Yapan Kişinin Adı Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Yasal Temsilcinin Adı Soyadı(gerekiyorsa):

İmzası :

Tarih :